

Załącznik do Uchwały Nr XLIII/383/23
z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie przyjęcia
Strategii Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023 - 2028

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BOLESŁAWIEC NA LATA 2023-2028

Spis treści

1.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	4
2.	UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO	4
3.	SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA	24
3.1	Sytuacja demograficzna i społeczna Gminy.....	24
3.2	Oświata i edukacja.....	28
3.2.1.	Szkoły podstawowe.....	29
3.2.2.	Oddziały przedszkolne	30
3.3	Kultura, sport i turystyka.....	31
3.3.1.	Kultura.....	31
3.3.2	Sport i rekreacja.....	35
3.3.3	Turystyka.....	38
3.4	Opieka zdrowotna.....	46
3.5	Polityka społeczna Gminy	46
3.6	Bezpieczeństwo publiczne	49
3.6.1	Ochotnicza Straż Pożarna.....	49
3.6.2	Komisariat Policji w Kruszyńcu.....	50
3.7	WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	51
3.8	Udział w programie Odnowa Wsi Dolnośląskiej	52
4.	PARTNERSTWA KRAJOWE I ZAGRANICZNE	53
4.1	Partnerstwa krajowe	53
4.1.1.	Stowarzyszenie LGD „Wrzosowa Kraina”	54
4.1.2	Stowarzyszenie LGR „Dolnośląska Kraina Karpia”	55
4.1.3.	Euroregion Nysa.....	55
4.1.4	Stowarzyszenie Gmin Ceramicznych Rzeczypospolitej Polskiej.....	56
4.1.5	Stowarzyszenie „Rzeczpospolita Samorządna”	56
5.	STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	57
5.1	Rzeźba i budowa geologiczna	57
5.2	Wody powierzchniowe i podziemne	58
5.3	Gleby	59
6.	GOSPODARKA I INFRASTRUKTURA.....	61

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

6.1	Rozwój gospodarczy	61
6.1.1.	Bezrobocie.....	62
6.2	Infrastruktura techniczna	62
6.3	Drogi i transport techniczny	64
6.4	Gospodarka odpadami komunalnymi.....	65
7	FUNDUSZ SOŁECKI.....	68
8	REALIZACJA PROJEKTÓW, W TYM Z UDZIAŁEM FUNDUSZY UNII EUROPEJSKIEJ (UE) W LATACH 2016 – 2021.....	70
8.1.	Współpraca krajowa i zagraniczna	76
9	PLANOWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU	76
10	PRZEBIEG PRAC NAD STRATEGIĄ.....	78
11	MISJA, WIZJA, CEL NADRZĘDNY I CELE GŁÓWNE	79
11.1	Misja.....	79
11.2	Wizja przyszłości i cel nadrzędny rozwoju Gminy	80
11.3	Cele główne strategii	80
12	ANALIZA SWOT	81
12.1	Szanse i zagrożenia rozwoju gminy	81
12.2	Stymulatory rozwoju	82
12.3	Destymulanty rozwoju	86
13	PLAN OPERACYJNY STRATEGII – CELE SZCZEGÓŁOWE, PRIORYTETY	88
14	MODEL FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNY	175
15	SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ STRATEGII.....	191
15.1	Instrumenty realizacji strategii	191
15.2	Podmioty zarządzające realizacją strategii	192
15.3	Monitoring i zasady aktualizacji strategii.....	193
15.4	Wskaźnikowy system monitorowania strategii	194
16	POWIĄZANIA ZE STRATEGIAMI WYŻSZEGO RZĘDU	205
16.1	Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku.	205
16.2	Powiązanie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego do 2030 r.	217

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Bolesławiec położona jest w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego, wzdłuż osi doliny rzeki Bóbr - lewego dopływu Odry. Północne tereny gminy, usytuowane w rozwidleniu Bobru i Kwisy, stanowią południowy skrawek Borów Dolnośląskich. Wysokość terenów waha się w granicach 180 – 220 m n.p.m. Powierzchnia Gminy Bolesławiec wynosi 289 km².

Gmina Bolesławiec otacza ze wszystkich stron miasto Bolesławiec (które stanowi oddzielną jednostkę administracyjną) oraz graniczy z następującymi gminami powiatu bolesławieckiego:

- od wschodu – z gminami Warta Bolesławiecka i Gromadka,
- od południa – z miastem-gminą Lwówek Śląski,
- od zachodu – z gminą Osiecznica i gminą-miastem Nowogrodziec,
- od północy – z gminą Szprotawa (w woj. lubuskim).

Gminę Bolesławiec tworzy 29 sołectw, zróżnicowanych pod względem zajmowanego obszaru oraz liczby mieszkańców:

- na północy: Kozłów, Stara Oleszna, Trzebień Mały, Trzebień, Parkoszków, Golnice, Dąbrowa Bolesławiecka, Krępica, Łąka, Chościszowice,
- na zachodzie: Bolesławice, Dobra, Brzeźnik, Mierzwin,
- na wschodzie: Lipiany, Nowa Wieś, Kraśnik Dolny, Kraśnik Górny, Kruszyn, Łaziska,
- na południu: Ocice, Nowa, Kraszowice, Otok, Bożejowice-Rakowice, Nowe Jaroszowice, Stare Jaroszowice, Suszki, Żeliszów.

2. UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Dokument Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec przyjęty został uchwałą Nr XXI/161/13 Rady Gminy Bolesławiec z dnia 28 lutego 2013 r. z późniejszymi zmianami, tj. w następujących częściach:

- ujawnienie udokumentowanych złóż surowców naturalnych „Ocice – Mierzwin I”, „Ocice – Mierzwin II”, „Ocice – Nowe”, „Ocice II”, „Ocice III”, „Mierzwin I”, „Mierzwin II”, „Mierzwin III” wraz z korektą funkcjonalną części tych terenów, zmiana zatwierdzona uchwałą Rady Gminy Bolesławiec Nr XVI/138/16 z dnia 28 września 2016 r.;

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

- w miejscowości Mierzwin, w części dotyczącej działki nr 72, zmiana zatwierdzona uchwałą Rady Gminy Bolesławiec Nr XVIII/159/16 z dnia 16 grudnia 2016 r.;
- w miejscowości Ocice w części dotyczącej lokalizacji cmentarza w Ocicach, zmiana zatwierdzona uchwałą Rady Gminy Bolesławiec Nr XXIX/255/17 z dnia 15 grudnia 2017 r.;
- w zakresie południowo - zachodniej części wsi Trzebień, zmiana zatwierdzona uchwałą Rady Gminy Bolesławiec Nr XV/174/20 z dnia 24 czerwca 2020 r.

Dokument studium z 2013 r. obejmuje teren gminy w granicach administracyjnych i zastąpił on w całości Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bolesławiec, zatwierdzone uchwałą Nr XVIII/167/00 Rady Gminy Bolesławiec z dnia 29 listopada 2000 r., z późniejszymi zmianami.

Gmina Bolesławiec charakteryzuje się dominującym udziałem gospodarki leśnej oraz rolnej z uzupełniającymi funkcjami eksploatacji surowców, przemysłu oraz transportu. Centrum administracyjno – usługowym dla gminy jest miasto Bolesławiec, będące ważnym ośrodkiem o funkcjach ponadlokalnych: społecznych i gospodarczych, jednocześnie stanowiące odrębną jednostkę administracyjną.

Strukturę funkcjonalno - przestrzenną gminy tworzą bardzo zróżnicowane elementy różniące się stanem i jakością zagospodarowania, stopniem wykorzystania przestrzeni i standardami. Wśród podstawowych elementów tej struktury wymienić należy:

- tereny mieszkaniowe w miejscowościach przyległych bezpośrednio do miasta Bolesławiec, charakteryzujące się współczesną architekturą i podwyższoną intensywnością zabudowy,
- tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej, charakteryzujące się układem ulicowym, swobodnie rozproszonym w granicach zainwestowania urbanistycznego wsi (utrzymane historyczne układy wsi zwłaszcza w jednostkach zlokalizowanych na południu gminy),
- niewielkie tereny substandardowych osiedli mieszkaniowych i koszar w Trzebieniu, związanych z dawnymi terenami będącymi w użytkowaniu Wojsk Radzieckich,

- tereny urządzone po dawnych Państwowych Gospodarstwach Rolnych (obory, jałowniki, suszarnie zielonek, zbóż, bazy sprzętu rolniczego), użytkowane, częściowo nieużytkowane i popadające w ruinę,
- rozległe tereny ferm drobiu w Bolesławicach, Bożejowicach, Dobrej i Kraśniku Dolnym,
- tereny przemysłowe i usługowe we wsi Łąka (Wizów), Trzebień i Dąbrowa Bolesławiecka,
- tereny eksploatacji powierzchniowej wzdłuż doliny Bobru,
- tereny historycznych założeń dworsko-parkowych, zaniedbane, niszczące, wymagające prac rewitalizacyjnych i opieki ogrodniczej,
- tereny zieleni urządzonej przydomowej, parków, cmentarzy oraz ciągów zieleni towarzyszącej wysokiej i niskiej,
- tereny rekreacji, sportu,
- tereny upraw polowych,
- tereny lasów,
- tereny dróg i szlaków kolejowych oraz obiektów obsługi technicznej gminy (ujęcia wody, przepompownie, GPZ, trafostacje, stacje redukcyjno-pomiarowe gazu).

Ukształtowana w dotychczasowym rozwoju przestrzennym gminy struktura funkcjonalno-przestrzenna w pełni wykorzystuje istniejące uwarunkowania terenowe, nie naruszając tych części, jakie w formie barier rozwojowych wyraźnie tu występują. Bariery te to m. in. dolina Bobru, chronione klasy gruntów (zwłaszcza klasy III), złoża żwiru, piasku, piaskowca i glinki, oraz kompleksy leśne, tworzące naturalne ramy dla rozwoju układu urbanistycznego gminy. Obok głównych ciągów komunikacyjnych – drogowych i kolejowych, stanowią one podstawowe elementy rozwoju przestrzennego gminy.

W istniejącej strukturze przestrzennej gminy mimo, iż nie występują tu rażące konflikty funkcjonalno-przestrzenne, stwierdzić należy występowanie szeregu terenów o niskiej jakości zagospodarowania przestrzennego, a także terenów występowania uciążliwości o lokalnym charakterze dla życia mieszkańców. Wśród terenów tych wymienić m.in. należy: substandardowe osiedla (Trzebień), zaniedbane założenia dworsko-parkowe (Trzebień, Dąbrowa Bolesławiecka, Rakowice, Kraszowice), tereny poeksploatacyjne (Bolesławice,

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Krępnioca, Kozłów, Stara Oleszna, Trzebień Mały), tereny zabudowy mieszkaniowej wzdłuż głównych ulic tranzytowych (Brzeźnik, Kruszyn, Łąka, Dąbrowa Bolesławiecka, Trzebień, Golnice, Stara Oleszna i Kozłów), tereny ferm drobiu jak w Bożejowicach, Bolesławicach, Dobrej, Kraśniku Dolnym.

Pozostałe uwarunkowania mające wpływ na kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy to:

- Siedziba urzędu gminy znajduje się w mieście Bolesławiec. Miasto stanowi oddzielną jednostkę administracyjną, którą gmina wiejska Bolesławiec otacza ze wszystkich stron;
- W skład gminy wchodzi 29 sołectw (30 wsi);
- Użytki rolne stanowią ponad 40% ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne około 48 %, a pozostałe grunty i nieużytki około 12 %. Natomiast w strukturze użytków rolnych największy obszar zajmują grunty orne – 77, 6 % oraz pastwiska – 11,8 %;
- położenie gminy w największym zwartym kompleksie leśnym w Polsce, tj. Borach Dolnośląskich;
- wszystkie wsie zachowały wykształcony historycznie układ przestrzenny o charakterze ulicowym oraz wiążący je system dróg i sieci uzbrojenia technicznego, co stanowi podstawową kanwę dla rozwoju przestrzennego;
- Generalnie stwierdzić należy, że gros obiektów budownictwa mieszkalnego i gospodarczego to tkanka historyczna. Nowa tkanka stanowi niewielki procent zabudowy i pojawia się na terenach bardziej aktywnych gospodarczo, w pobliżu miasta i taka sytuacja odnosi się do miejscowości gminy usytuowanych bezpośrednio przy granicy z miastem Bolesławiec, jak: Bolesławice, Bożejowice, Dobra, Kruszyn, Łaziska, Rakowice;
- Zabudowie mieszkalno-gospodarczej towarzyszą nieliczne historyczne obiekty przemysłowe – młyny, fabryki i inne budynki pełniące funkcje usługowe – remizy, transformatory;
- Ważnymi obiektami o walorach kulturowych, występującymi w niektórych wsiach są założenia rezydencjonalne. Zachowane dwory i parki reprezentują prowincjonalną odmianę architektury późnobarokowej (np. Ocice) i eklektycznej (np. Kruszyn).

Przeważnie ich stan techniczny jest zły, a funkcja niedostosowana do charakteru zabudowy;

- Charakterystycznym elementami niemal każdej wsi są kościoły (niekiedy dwa - katolicki i ewangelicki), otoczone kamiennymi murami, w obrębie których zakładano cmentarze;
- We wsiach spotkać można drewniane oraz kamienne krzyże przydrożne, kapliczki, a także kamienne pomniki z czasów wojen napoleońskich, wojny francusko-pruskiej i I Wojny Światowej;
- Około 50% gleb stanowią gleby średnie w IV klasy bonitacyjnej, około 25% w II – III klasie bonitacyjnej oraz około 25% gleby słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej;
- Sektor rolniczy stanowi ważną funkcję w strukturze gospodarczej gminy. Przeważają małe gospodarstwa rolne o areale około 5 ha, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą;
- Tereny leśne są obszarami cennymi pod względem florystycznym, ekologicznym i krajobrazowym. Skupia się w nich większość chronionych i rzadkich gatunków roślin, występujących na terenie gminy;
- Osią sieci hydrologicznej jest płynąca z południa na północ rzeka Bóbr stanowiąca lewobrzeżny dopływ Odry;
- Rzeka Bóbr na terenie gminy została uregulowana. Miejscami zachowały się jej starorzecza. Rzeka ta wraz z jej dopływami wywiera bardzo duży wpływ na całość stosunków wodnych w gminie. Jednym z elementów jej oddziaływania są zalewy przyległych gruntów;
- Krajobraz gminy jest zróżnicowany i odmienny w części północnej i południowej obszaru gminy. W kierunku południowym od miasta Bolesławiec, w części przynależącej do Pogórza Bolesławieckiego i Niecki Lwóweckiej dominuje krajobraz pofalowany, genetycznie jest to wysoczyzna denudacyjna. Komponentem antropogenicznym, urozmaicającym walory krajobrazowe gminy są liczne wyrobiska kamieniołomów (w większości nieczynnych) oraz żwirowni, szczególnie w dolinie Bóbr. Część północną cechuje rzeźba równinna (Równina Wizowska) związana z zalegającą na powierzchni zwartą pokrywą luźnych skał osadowych. Wyjątek stanowi dolina Bobru wcięta na głębokość od kilku do ponad 20 metrów. Poza doliną

Bobru kontrasty krajobrazowe są niewielkie, największym urozmaicheniem są wydmy występujące na terenach piaszczystych. Lokalnie krajobraz północnej części gminy zakłóca dominanta w postaci hałdy zlokalizowanej przy nieczynnych Zakładach Chemicznych „Wizów” w Łące;

- Szata roślinna gminy Bolesławiec jest w znacznym stopniu ukształtowana przez działalność człowieka. Większe zwarte kompleksy leśne występują w jej zachodniej i północno - zachodniej części, gdzie zachowały się pozostałości dawnej Puszczy Bolesławiecko – Zgorzeleckiej. Południowa część gminy Bolesławiec jest mniej lesista; Na system ochrony przyrody w granicach gminy Bolesławiec składają się następujące formy: Obszar Specjalnej Ochrony ptaków „Bory Dolnośląskie” PLB 020005 – granice obszaru przebiegają przez północną część gminy, Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Żwirownie w Starej Olesznej” PLH 020049 – cała powierzchnia obszaru zlokalizowana jest na terenie gminy, Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Wrzosowisko Przemkowskie” PLH 020015, Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Wrzosowiska Świątoszowsko - Ławszowskie” PLH 020063 – częściowo na terenie gminy Bolesławiec, Pomniki przyrody, Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt;
- Parki wiejskie i podworskie nie są szczególną formą ochrony przyrody. Część z nich podlega ochronie konserwatorskiej jako zabytki kultury. Jednak duże walory przyrodnicze ich terenów, a także bezpośrednie sąsiedztwo terenów zurbanizowanych, dla których pełnią ogromną rolę środowiskotwórczą i biocenotyczną, są istotne z punktu widzenia rozwoju gminy;
- Na terenie gminy Bolesławiec występują 34 obiekty ujęte w rejestrze zabytków oraz 965 obiektów objętych wpisem do *Wykazu Zabytków w Powiecie Bolesławieckim/Gmina Bolesławiec*;
- Na terenie gminy widoczny jest proces suburbanizacji, polegający na odpływie mieszkańców z miasta Bolesławiec na tereny podmiejskie (głównie wsie: Kruszyn, Dobra, Łaziska, Bolesławice, Bożejowice i Rakowice);
- Na przestrzeni ostatnich lat wielkość zasobów mieszkaniowych stale rośnie;
- Obecnie, ze względu na wzmożony ruch inwestycyjny w gminie i związany z tym duży udział nowo oddanych budynków mieszkalnych, struktura zasobów mieszkaniowych według wieku uległa znaczącej poprawie, a liczba budynków wymagających kapitalnych remontów zmniejszeniu;

- Przedstawione powyżej walory przyrodnicze i kulturowe gminy Bolesławiec determinują jej atrakcyjność turystyczną. Naturalny krajobraz i dziedzictwo kulturowe tego obszaru powinno przyciągać coraz więcej turystów;
- W granicach gminy Bolesławiec znajdują się cztery ciągi krajowych szlaków turystycznych oznakowane kolorami: żółtym, zielonym, niebieskim, czerwonym oraz międzynarodowy szlak pielgrzymkowy – Droga św. Jakuba;
- Ponadto w gminie wytyczone są również szlaki rowerowe: Euro regionalny szlak rowerowy ER – 6 „Dolina Bobru”, Szlak żółty „Śląsko – Łużycki”, Szlak czerwony „Miedzi i Kamienia”, Szlak fioletowy „Bory Dolnośląskie”, Szlak niebieski „Szlak południowy” oraz szlak „Łużyce Bory”;
- Dla rozwoju gminy Bolesławiec – obecnie i w przyszłości – eksploatacja kopalin będzie miała duże znaczenie. W przeszłości do aktywizacji gospodarki tego regionu w istotny sposób przyczyniło się górnictwo miedziowe. Występują tutaj udokumentowane złoża kopalin: piaskowców, iłów (glin) ceramicznych i kruszywa naturalnego, rud miedzi;
- Przez teren gminy Bolesławiec przebiegają: linia nr 275 relacji Wrocław – Gubinkiem, stanowi fragment korytarza kolejowego paneuropejskiego E 30; linia kolejowa nr 282 relacji Miłkowice – Żary (będąca fragmentem (na odc. Miłkowice – Węgliniec) międzynarodowego kolejowego ciągu transportowego E20 i C-E30 relacji Drezno/ Goerlitz/ Horka – Lwów przez Legnicę, Wrocław, Kraków), linia kolejowa nr 973 relacji Bolesławiec – Wizów, której fragment na odc. od km 1,969 do km 3,354 położony na obszarze obrębu Chościszowice, znajduje się na terenie gminy Bolesławiec;
- Przez teren gminy przebiegają następujące drogi krajowe: autostrady A4, A18 oraz droga krajowa nr 94;
- Przez teren gminy przebiegają następujące drogi wojewódzkie: nr 297, nr 350 i nr 363.

Na gospodarkę przestrzenną gminy, oraz politykę rozwoju, wpływ mają również zapisy „Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Dolnośląskiego”. Najaktualniejszy plan przyjęty został Uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia

16 czerwca 2020 r. Z punkty widzenia prowadzenia polityki rozwoju gminy Bolesławiec najważniejsze są następujące uwarunkowania:

1). Konieczność uwzględnienia w polityce rozwoju granic i zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych w zakresie obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo, obszarów uzupełniających:

- lądowego korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym Bory Dolnośląskie,
- lądowego korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym Sudety – Bory Dolnośląskie,
- rzecznoego korytarza ekologicznego rzeki Bóbr;

2) Funkcjonowanie wodnego szlaku turystycznego rzeki Bóbr,

3) Ustalenia „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego” w zakresie zasad zagospodarowania dla obszarów funkcjonalnych obowiązujących dla gmin, w tym gminy wiejskiej Bolesławiec:

- zwiększanie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności (docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt); nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych.
- Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym w lokalnych dokumentach planistycznych oraz działaniach należących do kompetencji gminy.
- Wskazanie obszarów planowanych do rozwoju turystyki i rekreacji, które należy wyznaczyć na podstawie szczegółowych analiz przyrodniczych, krajobrazowych, fizjograficznych i kulturowych przyjmując następujące zasady ich turystycznego udostępniania:

1) w obszarach chronionych realizacja infrastruktury turystycznej zgodnie z zasadami prawnej ochrony tworzących je zasobów,

2) w terenach zurbanizowanych realizacja zagospodarowania turystycznego przez uzupełnianie luk w istniejącej zabudowie, jej kontynuację, adaptację lub proturystyczną rewitalizację zdegradowanych obszarów,

- 3) w obszarach otwartych pod warunkiem zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu oraz zapewnienia indywidualnych rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej na terenach położonych poza zasięgiem istniejących mediów.
- Wskazanie przebiegu regionalnych szlaków turystycznych o przebiegu w korytarzach ekologicznych,
- Wskazanie węzłów przesiadkowych komunikacji zbiorowej zintegrowanych ze szlakami turystycznymi prowadzącymi w obszarze gminy.

Dodatkowo w polityce rozwoju gminy, w tym realizacji zaplanowanych w ramach strategii działań uwzględnione będą następujące postulaty, zawarte w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego”:

- Uwzględnienie w dokumentach gminnych polityki rozwoju zawartej w „Strategii Rozwoju Sudety 2030”.
- Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.
- Dostosowanie rozwoju zaplecza turystyki i rekreacji do zmian klimatu poprzez:
 - 1) realizację transportu zbiorowego w obszarach i ośrodkach o atrakcyjnych turystycznie zasobach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, jako standardu ich komunikacyjnej obsługi,
 - 2) wykluczenie z realizacji infrastruktury sportów zimowych obszarów o niewystarczających zasobach wód, których eksploatacja dla wytwarzania sztucznego śniegu zagraża lokalnemu środowisku naturalnemu.
- Realizacja funkcji turystycznych w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych.
- Realizacja regionalnych szlaków turystycznych oraz powiązanie ich zasobami przyrodniczymi i kulturowymi gmin z wykorzystaniem systemów lokalnych szlaków turystycznych.
- Ograniczanie przeznaczania zwartych kompleksów gruntów rolnych na zabudowę mieszkaniową i usługową.
- Uwzględnienie ochrony udokumentowanych złóż o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym i planowanie przeznaczenia terenów w sposób niewywołujący potencjalnych konfliktów związanych z ich eksploatacją.

- Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym występowania wpływów eksploatacji górniczej w zasięgu terenów górniczych.
- Dążenie do transformacji systemów zaopatrzenia w ciepło, poprzez:
 - 1) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz urządzeń zasilanych paliwem gazowym lub ciekłym w przypadku rozwiązań indywidualnych,
 - 2) sukcesywne podłączenia zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wyposażonej w indywidualne źródła ciepła do scentralizowanych lub grupowych systemów grzewczych.
- Umożliwienie wykorzystania cieków i zbiorników wodnych do produkcji energii, w szczególności w miejscach lokalizacji urządzeń piętrzących.
- Uwzględnienie ograniczeń dla rozwoju energetyki wiatrowej wynikających z dokumentu wspomagającego politykę Zarządu Województwa Dolnośląskiego w zakresie energetyki ze źródeł odnawialnych - „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim”.
- Uwzględnienie preferencji dla lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych na obszarach:
 - 1) położonych w sąsiedztwie dróg i linii elektroenergetycznych,
 - 2) niskim nachyleniu terenu – obszary nizinne,
 - 3) wysokim nasłonecznieniu,
 - 4) nieużytków i gleb nieprzydatnych rolniczo, oraz na dachach obiektów wielkopowierzchniowych
- Dążenie do wyposażenia w sieć gazową, umożliwiającą wykorzystanie gazu ziemnego do celów grzewczych, wszystkich terenów zabudowanych, w szczególności w jednostkach osadniczych liczących powyżej 0,5 tys. mieszkańców.
- Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności na obszarach przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza.
- Uwzględnienie komponentu adaptacyjnego (do zmian klimatu) w dokumentach planistycznych, strategicznych i operacyjnych gminy, w tym m.in. odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych.
- Planowanie nowych odcinków dróg w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie hałasu na istniejące i planowane obszary podlegające ochronie akustycznej.

- Planowanie terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach znajdujących się poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.
- Uwzględnienie strefowego rozmieszczenia terenów, polegającego na lokalizacji terenów niepodlegających ochronie akustycznej w sąsiedztwie terenów, na których usytuowane są ponadnormatywne źródła dźwięku.
- W ramach ciągów głównych korytarzy drogowych o kluczowym i strategicznym znaczeniu z punktu widzenia rozwoju województwa postuluje się o uwzględnienie rezerw terenowych z uwagi na możliwość ujednolicenia parametrów użytkowych dróg wchodzących w skład danego korytarza. Szczególnie istotnym jest zapewnienie możliwości dostosowania parametrów technicznych dróg do obowiązujących normatywów, w oparciu o realne uwarunkowania terenowe. W miarę możliwości należy ograniczać lokalizację nowych zjazdów oraz skrzyżowań z drogami dojazdowymi i lokalnymi. Obsługa przyległych terenów powinna odbywać się poprzez już istniejące zjazdy, skrzyżowania oraz nowe drogi o klasie co najmniej zbiorczej, a dotyczy to w szczególności dróg klasy technicznej G i GP. W ramach wskazanych korytarzy należy dążyć do realizacji ciągów pieszych lub pieszo-rowerowych zgodnie ze Standardami projektowymi i wykonawczymi dla infrastruktury rowerowej województwa dolnośląskiego.

W przypadku uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego należy również pamiętać o zadaniach służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Określone one są w „Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Dolnośląskiego”.

Dla gminy Bolesławiec zaplanowano następujące zadania:

- budowa kolei dużych prędkości (KDP) tzn. „Y” relacji Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław oraz jego wydłużenie w kierunku Pragi;
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 wraz z obwodnicą Bolesławca – etap II;
- Budowa autostrady A18, odcinek Olszyna – Gołnice (przebudowa jezdni południowej);
- modernizacja systemu przesyłowego na Dolnym Śląsku w celu poprawy jego funkcjonalności oraz optymalnego wykorzystania połączenia Polska – Niemcy: gazociągu granica Rzeczypospolitej Polskiej (Lasów) -Taczalin – Radakowice – Gałów - Wierzchowice wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie

województwa dolnośląskiego (inwestycja zrealizowana z wyłączeniem odcinka Jeleniów - Taczalin);

- Projekty zgodnie z Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie działania związku międzygminnego Bóbr;
- Przebudowa gospodarki osadowej na oczyszczalni ścieków w Bolesławcu;
- Składowisko w Trzebieniu – rekultywacja;
- modernizacja linii 220 kV Mikułowa – Polkowice;
- Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych;
- Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich;
- Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów;
- Projekty zgodnie z Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na terenie działania związku międzygminnego Bóbr;
- Inwestycje liniowe towarzyszące zagospodarowaniu złóż gazu ziemnego;
- Budowa linii 110 kV relacji: projektowany GPZ Bolesławiec – Modłowa – GPZ Krzywa – postulat;
- Modernizacja lub przebudowa linii 110 kV: GPZ Bolesławiec Miasto – GPZ Świętoszów – GPZ Jankowa Żagańska (przebudowa z dwutorowej na jednotorową) – postulat;
- Modernizacja lub przebudowa linii 110 kV: Mikułowa – Bolesławiec M. – Bolesławiec T. – postulat.

Przez teren gminy przebiegają również główne korytarze drogowe o kluczowym i strategicznym znaczeniu z punktu widzenia rozwoju województwa:

- korytarza (alternatywy A4) – przebieg: DK94 Zgorzelec – Bolesławiec – Legnica – Środa Śląska – Wrocław – Oława – Opole.
- korytarz (berliński) autostrady A18 – przebieg: węzeł A18 Krzyżowa – Golnice – dalej jako DK18 Żary – Olszyna granica państwa.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

- korytarz (starotrzeci) – przebieg: DK3 Szklarska Poręba – Jakuszyce granica państwa – Jelenia Góra – dalej DK30 Pasiecznik – dalej DW297 Lwówek Śląski – Bolesławiec – Nowa Sól.
- korytarz (złotoryjski) – przebieg: DW364 Legnica – Złotoryja – dalej DW363 Bolesławiec.
- korytarz autostrady A4 – przebieg: granica państwa Zgorzelec – Bolesławiec – Krzyżowa – Legnica – Wrocław – Oława – Opole.

Przebieg głównych tras rowerowych w województwie dolnośląskim ujętych w koncepcji sieci głównych tras rowerowych w województwie dolnośląskim – DOLNOŚLĄSKA CYKLOSTRADA:

- krajowa trasa Via Regia – Bolesławiec – Nowogrodzic,
- Krajowy Wariant Trasy Via Regia – Mierzwin,
- regionalna trasa Doliny Bobru ER-6 – kierunek Zielona Góra.

Szczegółowe uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Bolesławiec przedstawia poniższa mapa:

Gmina Bolesławiec posiada wielofunkcyjny charakter oraz realne możliwości do rozwoju gospodarczego i społecznego. Rozwojowi temu sprzyja m.in. przebieg przez teren gminy dwóch ważnych tras komunikacji międzynarodowej – autostrady A4 i A18, dróg wojewódzkich: nr 297 na osi północ – południe, nr 363 i 350 przebiegających równoleżnikowo oraz linii kolejowych, a także obecność obszarów preferowanych do rozwoju szeroko pojętych aktywności gospodarczych i rezerw terenowych pod rozwój sieci osiedleńczej. Aktywność zawodowa ludności wzrasta, a dzięki przychodom gminy możliwe jest powiększanie liczby ośrodków usługowych wpływających na poprawę jakości życia mieszkańców. Gmina posiada korzystne uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe do rozwoju turystyki, jednak warunkiem rozwoju w tym kierunku jest wzmocnienie bazy noclegowej i utworzenie nowych miejsc wypoczynku, wyposażonych w urządzenia i obiekty sportowo - rekreacyjne na terenie wybranych wsi. Gmina posiada wysokie walory estetyczne w postaci dobrze zachowanych obiektów dziedzictwa kulturowego i zabytków, które wymagają rewitalizacji i przywrócenia właściwego stanu lub adaptacji na nowe cele. Ponadto dzięki kompleksowej budowie sieci infrastruktury technicznej odpowiadającej za właściwe utrzymanie gospodarki wodno - ściekowej i gospodarki odpadami, ograniczaniu emisji zanieczyszczeń środowiska, wdrażaniu rozwiązań bazujących na odnawialnych źródłach energii, odpowiedniej gospodarce leśnej oraz dbałości o zielen z właściwym jej wyeksponowaniem, gmina Bolesławiec zachowuje ciągłość lokalnej osnowy ekologicznej oraz wzmacnia swój wizerunek, gwarantując dalszy zrównoważony rozwój.

Obecnie wykształcona struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy bazuje na istniejących uwarunkowaniach terenowych i powstała z uwzględnieniem występujących na obszarze gminy barier, takich jak: dolina Bobru, zbiorniki wód śródlądowych, grunty rolne, kompleksy leśne, złoża kopalin, zróżnicowane ukształtowanie powierzchni, itp. W zakresie ładu przestrzennego ocenia się, że gmina posiada strukturę funkcjonującą w sposób prawidłowy. W obecnym sposobie ukształtowania zabudowy odczytuje się, że historyczne układy przestrzenne poszczególnych wsi zachowane są w dobrym stanie, oparte są na lokalnym układzie sieci drogowej, zwłaszcza dróg powiatowych i gminnych, przy których rozwinęła się i w dalszym ciągu rozwijać się będzie zabudowa.

Na przestrzeni lat proces kształtowania zabudowy przebiegał stopniowo. Obserwuje się w niektórych wsiach rozczłonkowanie zabudowy, pojawianie się nowych obiektów w oddaleniu od zwartej zabudowy istniejącej, co uważa się za zjawisko niekorzystne, gdyż zaburza układ urbanistyczny, ingerując w tereny dotąd niezainwestowane.

Należy zmierzać do tworzenia zwartych jednostek wsi, z zachowaniem odpowiednich proporcji między zabudową, a powierzchniami niezainwestowanymi.

Na terenie niektórych jednostek obserwuje się obecność funkcji przemysłowej, usług uciążliwych lub zakładów górniczych bezpośrednio przy zabudowie mieszkaniowej, co uważa się za zjawisko niekorzystne, mogące stwarzać lokalne konflikty. W studium wprowadza się korektę struktury funkcjonalno – przestrzennej wyznaczając planowane tereny pod zabudowę mieszkaniową poza strefami uciążliwości. W tej kwestii bardziej szczegółowe rozwiązania będą podejmowane również na etapie sporządzania miejscowych planów. Ponadto w studium uwzględniono wymogi kompozycyjne i estetyczne w kształtowaniu przestrzeni, biorąc także pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze i zabytkowo - kulturowe. Zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy terenami zabudowanymi, a wolnymi od zabudowy, a także kształtowanie wysokości zabudowy w dostosowaniu do wykształconych gabarytów, będą miały istotne znaczenie na zachowanie harmonii w przestrzeni oraz korzystny wpływ na prawidłowy odbiór krajobrazu w szerszym ujęciu.

Poniżej przytacza się propozycje działań, dzięki którym nastąpi przywrócenie lub zachowanie odpowiedniego stanu ładu przestrzennego na obszarze gminy, a zaliczają się do nich m.in.:

- odpowiednie rozmieszczenie poszczególnych terenów o odmiennych funkcjach - fragmenty przestrzeni, gdzie czynnik ten został zakłócony, zostały poddane analizie i przeprojektowane w należyty sposób, np. tereny poeksploatacyjne zostały przemianowane na tereny usług sportu i rekreacji w rejonie Bolesławic, Krępnicy, Trzebień Małego,
- odpowiednie bezkonfliktowe sąsiedztwo pomiędzy poszczególnymi funkcjami, a w miejscach, gdzie czynnik ten został zakłócony, wprowadzenie korekt z dążeniem do wyeliminowania tych konfliktów i wdrażanie działań zapobiegawczych generowaniu podobnych zjawisk, np. wprowadzanie dolesień, zieleni izolacyjnej lub zachowanie terenów wolnych od zagospodarowania jako buforów pomiędzy terenami

planowanej zabudowy mieszkaniowej, a istniejącymi zakładami hodowli drobiu lub innymi zakładami, które stanowią uciążliwe sąsiedztwo; sytuacja taka ma miejsce np. w Bożejowicach, w Bolesławicach, w Dobrej, w Kraśniku Dolnym, lub jak w przypadku bliskości zakładów górniczych, gdzie ma to miejsce w Brzeźniku, Starej Olesznej, Suszkach, Trzebieniu Małym, Żeliszowie,

- utrzymywanie proporcji zabudowy w odpowiednich parametrach, zachowując dominanty i akcenty, które tworzą obiekty wysokiej rangi, np. kościoły, a dla terenów gdzie czynnik ten został zakłócony, ustala się nowe parametry wysokości zabudowy,
- odpowiednia struktura użytkowania, kształty i wielkość działek, itd. – w tym zakresie szczegółowe parametry określa się głównie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Mając na uwadze wykształconą sieć komunikacyjną, która opiera się m.in. na drogach tranzytowych, za niekorzystne uznaje się dalsze kształtowanie planowanej zabudowy mieszkaniowej wzdłuż dróg o klasach wyższych niż drogi zbiorcze, jak to miało dotychczas miejsce np. w Dąbrowie Bolesławieckiej, Kruszynie, Kozłowie, Golnicach, Łące, Starej Olesznej, Nowej, Trzebieniu. Studium uwzględnia kształtowanie nowej zabudowy w oparciu o nowoprojektowane drogi gminne, jak i dopuszczenie tworzenia dróg wewnętrznych (nie wskazanych w niniejszej zmianie studium) w celu wyeliminowania kolizji z układem komunikacyjnym wyższej rangi.

Inne zaburzenia w ładzie przestrzennym świadczą o zaniedbaniu założeń dworsko – parkowych czy nieczynnych obiektów sakralnych, dla których studium proponuje zmianę funkcji w celu umożliwienia adaptacji ich na nowe cele i tym samym podniesienia jakości stanu ich zagospodarowania.

Studium wprowadza następujące podstawowe elementy struktury funkcjonalno – przestrzennej, które różnią się pomiędzy sobą stanem, sposobem i jakością zagospodarowania, stopniem wykorzystania przestrzeni jak i standardami:

1. Istniejące przeznaczenie i dotychczasowy sposób zagospodarowania,
2. Planowane przeznaczenie i sposób zagospodarowanie terenów,
3. Elementy infrastruktury technicznej i systemu komunikacji.

Elementy te szczegółowo opisane są w studium.

W celu poprawy jakości życia mieszkańców i poprawy dostępności do usług o charakterze celu publicznego gmina przewiduje realizację następujących inwestycji o znaczeniu lokalnym:

- budowę i utrzymanie obiektów oraz urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę,
- budowę i utrzymanie obiektów oraz urządzeń służących do gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania,
- inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej i drogowej,
- budowę, modernizację, utrzymanie dróg gminnych i obiektów inżynierskich,
- budowę i utrzymanie obiektów i urządzeń transportu publicznego,
- budowa i utrzymanie systemu ścieżek pieszo – rowerowych, szlaków turystycznych,
- budowę i utrzymywanie obiektów urzędów administracji, szkół publicznych i przedszkoli, innych obiektów publicznych, obiektów ochrony zdrowia, placówek opiekuńczo-wychowawczych, domów opieki społecznej, itp.,
- budowę i utrzymywanie obiektów i urządzeń sportowych, placów zabaw, obiektów kulturalnych,
- utrzymanie cmentarzy oraz zabytków,
- uporządkowanie i rekultywację zabytkowych parków,
- rekultywację wyrobisk po eksploatacji kopalin i surowców mineralnych,
- ochronę cennych siedlisk przyrody.

Zgodnie z art. 326 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustalenia dokumentów planistycznych takich jak:

- plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy;
- plany zarządzania ryzykiem powodziowym;
- plany przeciwdziałania skutkom suszy uwzględnia się m.in. w strategii rozwoju gminy;

uwzględnia się m.in. w strategii rozwoju gminy.

Najważniejsze uwarunkowania płynące z tych dokumentów, które uwzględniono na etapie planowania strategii rozwoju Gminy Bolesławiec to:

Gmina Bolesławiec położona jest w dolinie rzeki Bóbr. Zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego (MZIP) oraz mapą ryzyka powodziowego (MRP) na terenie gminy występują obszary zasięgu zalewu wód powodziowych Q 0,2%, Q1% i Q10%. Obszary te obejmują miejscowości: Nowa, Ocice, Kraszowice, Mierzwin, Otok, Rakowice, Bolesławice, Łąka, Krępnica, Dąbrowa Bolesławiecka, Golnice, Parkoszków, Trzebień, Trzebień Mały, Stara Oleszna, Kozłów. Należy pamiętać, że w granicach obszarów szczególnie zagrożonych powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne oraz w przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego. Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie art. 166 ust. 10 ustawy jw. Planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry zostały zidentyfikowane główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel główny obejmujący zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, a w jego zakresie cel szczegółowy określono, jako wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Na terenie gminy znajdują się wskazane w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Podczas planowania strategii uwzględniono wskazane w Planie charakterystyki JCWP oraz JCWPd, w tym ocenę ich stanu oraz wskazane cele środowiskowe.

Na terenie gminy występują ciek naturalne oraz urządzenia melioracji wodnych, sieć drenarska oraz rowy melioracyjne. Stosownie do art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca

na terenie gminy — do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych.

W przypadku konieczności wykonania urządzeń wodnych jak również urządzeń melioracji wodnych (w tym ich odbudowy, rozbudowy, przebudowy lub rozbiórki tych urządzeń), stosownie do art. 388 ust. 1 ww. ustawy wymagane jest uzyskanie odpowiedniej zgody wodnoprawnej. Z uwagi na występowanie cieków o charakterze naturalnym zastosowanie ma art. 232 ust. 1 Prawa wodnego „zakazuje się grodzenia nieruchomości przyległych do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych oraz do brzegu wód morskich i morza terytorialnego w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar”.

Obowiązujący Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy przyjęty został przez Ministra Infrastruktury w dniu 15 lipca 2021 r. a ogłoszony w dniu 3 września 2021 r.

Na podstawie jego zapisów proponuje się uwzględnić w strategii następujące zagadnienia gospodarki wodnej związane z przeciwdziałaniem skutkom suszy:

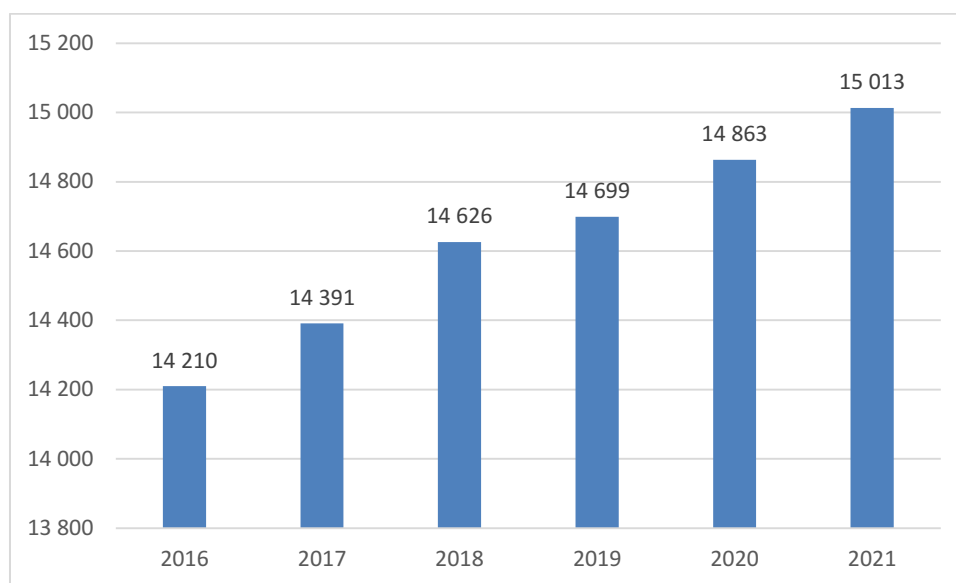
- podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozryjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych, mokradeł, małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania), retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych. Zadania te uwzględnione zostały w dokumencie strategii.

3. SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

3.1 Sytuacja demograficzna i społeczna Gminy

Na przestrzeni lat 2016 – 2021 liczba mieszkańców Gminy Bolesławiec wzrosła o ponad 5%, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3.1. Rozwój liczby ludności Gminy Bolesławiec w latach 2016 – 2021

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na terenie Gminy Bolesławiec zamieszkuje według danych Banku Danych Lokalnych GUS z 2021 roku 15 013 osób, w tym 7 441 mężczyzn (49,6% z całości) i 7 572 kobiet (50,4% z całości). Obserwując zmieniającą się liczbę ludności na przestrzeni lat 2016 – 2021 można stwierdzić, że liczba mieszkańców na terenie Gminy Bolesławiec wzrosła o 5,65%, co w porównaniu ze spadkiem w tym okresie o 2,1% liczby mieszkańców na terenie miasta Bolesławiec pokazuje wyraźną migrację na tereny wiejskie i miejsko-wiejskie.

Poniższa tabela prezentuje dodatkowo zmiany liczby mieszkańców w pobycie stałym i czasowym w poszczególnych miejscowościach Gminy.

Tabela 3.1. Liczba ludności Gminy Bolesławiec w latach 2016 – 2021 z podziałem na miejscowości

Miejscowość	Rok 2016		Rok 2021		Zmiana	
	Pobyt stały	Pobyt czasowy	Pobyt stały	Pobyt czasowy	Pobyt stały	pobyt czasowy
BOLESŁAWICE	641	8	735	15	+ 94	+ 7
BOŻEJOWICE	513	15	512	4	- 1	- 11
BRZEŹNIK	851	6	909	7	+ 58	+ 1
CHOŚCISZOWICE	70	1	76	2	+ 6	+ 1
DĄBROWA BOLESŁAWIECKA	325	2	328	6	+ 3	+ 4
DOBRA	766	11	1013	14	+ 247	+ 3
GOLNICE	211	6	203	1	- 8	- 5
KOZŁÓW	37	4	40	2	+ 3	- 2
KRASZOWICE	312	5	297	2	- 15	- 3
KRAŚNIK DOLNY	703	14	761	7	+ 58	- 7
KRAŚNIK GÓRNY	514	8	516	12	+ 2	+ 4
KRĘPNICA	228	5	246	1	+ 18	- 4
KRUSZYN	1712	44	1899	45	+ 187	+ 1
LIPIANY	152	4	146	1	- 6	- 3
ŁAZISKA	886	19	973	10	+ 87	- 9
ŁĄKA	247	16	237	26	- 10	+10
MIERZWIN	269	6	277	2	+ 8	- 4
NOWA	188	4	188	0	=	- 4
NOWA WIEŚ	404	25	385	4	- 19	- 21

NOWE JAROSZOWICE	269	1	266	3	- 3	+ 2
OCICE	962	14	989	8	+ 27	- 6
OTOK	455	5	528	5	+ 73	=
PARKOSZÓW	124	1	120	0	- 4	- 1
RAKOWICE	522	6	577	6	+ 55	=
STARA OLESZNA	193	1	190	4	- 3	+ 3
STARE JAROSZOWICE	295	5	292	2	- 3	- 3
SUSZKI	269	3	270	3	+ 1	=
TRZEBIEŃ	1 069	25	996	40	- 73	+ 15
TRZEBIEŃ MAŁY	84	3	84	6	=	+ 3
ŻELISZÓW	521	8	495	8	- 26	=
RAZEM	13 792	275	14 548	246	756	29

Największy wzrost liczby mieszkańców w pobycie stałym w latach 2016 – 2021 nastąpił w miejscowościach: Dobra (+247), Kruszyn (+187) i Bolesławice (+94). Natomiast najwięcej mieszkańców ubyło w miejscowościach: Trzebień (-73), Żeliszów (-26) oraz Nowa Wieś (-19).

Tabela 3.2. Struktura ludności Gminy Bolesławiec z podziałem na wiek oraz płeć w 2021 r.

Struktura ludności Gminy Bolesławiec 2021 rok	
ogółem	15 013
mężczyźni	7 441
kobiety	7 572
W wieku przedprodukcyjnym – poniżej 18 lat	
ogółem	2 917
mężczyźni	1 515
kobiety	1 402

W wieku produkcyjnym: kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat	
ogółem	9 462
mężczyźni	5 012
kobiety	4 450
W wieku poprodukcyjnym	
ogółem	2 634
mężczyźni	914
kobiety	1 720

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Powyższa tabela przedstawia strukturę ludności Gminy Bolesławiec w roku 2021. Osoby w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia) stanowiły w 2021 roku 19,43% ogółu ludności, w wieku produkcyjnym 63,03% ogółu ludności, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym 17,54% ogółu ludności.

Analizując dodatkowo strukturę ludności z podziałem na płeć, obserwuje się nieznaczną różnicę w liczbie kobiet i mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym. Znaczną różnicę przedstawia liczba kobiet i mężczyzn w wieku produkcyjnym i wynosi ona 562 osoby (nadwyżka mężczyzn) – na jednego mężczyznę przypada 0,89 kobiety. Wyraźną zmianę można jednak zaobserwować w liczbie kobiet i mężczyzn w wieku poprodukcyjnym, gdzie na jednego mężczyznę przypada 1,9 kobiety. Warto przy tej okazji przeprowadzić również analizę porównawczą z lat badanych – 2016 i 2021.

Tabela 3.3. Analiza porównawcza – struktura ludności Gminy Bolesławiec z podziałem na wiek oraz płeć rok 2016 i rok 2021

2016	
Ogółem	14 210
mężczyźni	7 048
Kobiety	7 162
W wieku przedprodukcyjnym – poniżej 18 lat	
Ogółem	2 706

2021	
ogółem	15 013
mężczyźni	7 441
kobiety	7 572
W wieku przedprodukcyjnym – poniżej 18 lat	
ogółem	2 917

mężczyźni	1 394
Kobiety	1 312
W wieku produkcyjnym: kobiety 18-59, mężczyźni 18-64	
ogółem	9 357
mężczyźni	4 980
Kobiety	4 377
W wieku poprodukcyjnym	
Ogółem	2 147
mężczyźni	674
Kobiety	1 473

mężczyźni	1 515
kobiety	1 402
W wieku produkcyjnym: kobiety 18-59, mężczyźni 18-64	
ogółem	9 462
mężczyźni	5 012
kobiety	4 450
W wieku poprodukcyjnym	
ogółem	2 634
mężczyźni	914
kobiety	1 720

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Powyższe tabele przedstawiają strukturę ludności Gminy Bolesławiec z podziałem na wiek oraz płeć w roku 2016 i 2021. Osoby w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia) stanowiły w 2016 roku 19,04%, w wieku produkcyjnym 65,85% i w wieku poprodukcyjnym 15,11% ogółu ludności. W 2021 roku osoby w wieku przedprodukcyjnym to 19,43%, w wieku produkcyjnym 63,03% i w wieku poprodukcyjnym to 17,54% ogółu ludności.

Z analizy porównawczej wynika, że ogół ludności w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni lat nieznacznie wzrósł, natomiast wyraźnie zmniejszył się w wieku produkcyjnym i uległ zwiększeniu w wieku poprodukcyjnym. Przy ogólnym wzroście liczby mieszkańców, wskaźnik wzrostu liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wskazuje o procesie starzenia się społeczeństwa.

3.2 Oświata i edukacja

Na terenie Gminy Bolesławiec funkcjonuje 7 zespołów szkolno-przedszkolnych i 1 szkoła podstawowa z oddziałami przedszkolnymi. Do oddziałów przedszkolnych i przedszkoli uczęszczają dzieci trzy- i cztero-letnie oraz realizują obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci pięcio- i sześć-letnie oraz te, które są odroczone od obowiązku szkolnego. W Gminie nie ma szkół ponadpodstawowych. Dostępne są one jedynie poza obrębem Gminy, najbliżej w mieście Bolesławiec.

3.2.1. Szkoły podstawowe

Edukacja na poziomie szkolnictwa podstawowego odbywa się w 8 obwodach szkolnych z klasami I-VIII

Tabela 3.4. Liczba uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Bolesławiec w roku szkolnym 2022/2023 (stan na dzień 30.09.2022 r.)

L.p.	Nazwa szkoły / wyszczególnienie	SP Bożejowice	SP Brzeźnik	SP Dąbrowa Bolesławiecka	SP Kraśnik Dolny	SP Kruszyn	SP Ocice	SP Trzebień	SP Żeliszów	Razem
1.	Liczba uczniów ogółem w szkole - kl. I-VIII	150	107	95	148	205	104	102	88	989
	Kl. I	15	17	5	21	30	17	12	10	127
	Kl. II	24	12	11	19	32	24	14	10	146
	Kl. III	17	13	9	17	19	7	10	9	101
	Kl. IV	16	11	12	21	24	12	12	12	120
	Kl. V	21	20	10	19	28	12	14	11	135
	Kl. VI	20	14	7	15	27	13	13	12	121
	Kl. VII	10	9	5	6	0	0	11	8	49
	Kl. VIII	27	11	9	30	45	19	16	16	173
2.	Liczba dzieci sześciolletnich	14	15	4	21	23	12	13	9	111

Tabela 3.5. Porównanie liczby uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Bolesławiec w latach szkolnych 2016/2017 i 2021/2022

Nazwa szkoły / wyszczególnienie	Rok szk.	SP Bożejowice	SP Brzeźnik	SP Dąbrowa Bolesławiec ka	SP Kraśnik Dolny	SP Kruszyn	SP Ocice	SP Trzebień	SP Żeliszów	Razem
Liczba uczniów ogółem w szkole - kl. I - VIII	2016/2017	72	72	40	103	129	78	81	82	657
	2021/2022	147	114	72	153	206	99	103	95	989
Zmiana		75	42	32	50	77	21	22	13	332
Liczba dzieci sześciolletnich	2016/2017	17	10	4	16	13	11	12	8	91
	2021/2022	14	17	7	21	21	12	12	9	111
Zmiana		-3	7	3	5	8	1	-	1	22

(dane zebrane na podstawie informacji ze szkół)

Analizując powyższą tabelę można zauważyć, że liczba uczniów klas I-VIII wyraźnie wzrosła, natomiast w przypadku dzieci sześciolletnich w oddziałach zerowych utrzymuje się na stałym poziomie.

3.2.2. Oddziały przedszkolne

Edukacja na poziomie przedszkolnym w roku szkolnym 2021/2022 roku odbyła się w 8 placówkach. Na przestrzeni lat widać również wyraźny wzrost dzieci uczęszczających do przedszkoli, co może świadczyć zarówno o wzroście liczby ludności, jak również o szybszym powrocie rodziców na rynek pracy po urlopie rodzicielskim.

Tabela 3.6. Porównanie liczby dzieci uczęszczających do Przedszkoli w Gminie w latach szkolnych 2016/2017 i 2021/2022

Nazwa przedszkola	Rok szkolny	Dzieci 6-letnie		Dzieci 5-letnie		Dzieci 3- 4- letnie		Razem	
		Liczba dzieci	Liczba oddz.	Liczba dzieci	Liczba oddz.	Liczba dzieci	Liczba oddz.	Liczba dzieci	Liczba oddz.
Bożejowice	2016/2017	17	1	18	1	24	1	59	3
Brzeźnik		10	1	12		16	1	38	2
Dąbrowa		4	1	7		10			1

Kraśnik Dolny		16	1	15		19	1	50	2
Kruszyn		13	1	10		24	1	47	2
Ocice		11	1	7		14	1	32	2
Trzebień		12	1	12		20	1	44	2
Żeliszów		8	1	8		16	1	32	2
Łącznie		91	8	89	1	143	7	323	16
Bożejowice	2021/2022	14	1	15	1	30	1	59	3
Brzeźnik		15	1	16		11	1	42	2
Dąbrowa		7	1	6		22	1	35	2
Kraśnik Dolny		21	1	18	1	34	1	73	3
Kruszyn		21	1	23	1	29	1	73	3
Ocice		12	1	8		20	1	40	2
Trzebień		12	1	11		23	1	46	2
Żeliszów		9	1	13		21	1	43	2
Łącznie		111	8	110	2	190	8	411	18
	Zmiana:	20	-	21	1	47	1	88	2

(dane zebrane na podstawie informacji ze szkół)

3.3 Kultura, sport i turystyka

3.3.1. Kultura

Działalność kulturalna na terenie Gminy Bolesławiec oparta jest na zadaniach realizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Bolesławcu z s. w Kruszynie, który jest centralnym punktem Gminy. Ośrodek administruje Centrum Administracyjno-Kulturalne w Kruszynie i posiada w nim biura, salę konferencyjną, bibliotekę, a także **32 obiekty kultury** we wsiach: Bolesławice (stary i nowy Dom Ludowy), Bożejowice, Brzeźnik, Chościszowice, Dąbrowa Bolesławiecka, Dobra, Golnice, Kozłów, Kraszowice, Kraśnik Dolny, Kraśnik Górny, Krępnica, Kruszyn, Lipiany, Łaziska, Łąka, Nowa, Nowa Wieś, Nowe Jaroszewice, Mierzwin (stary i nowy Dom Ludowy), Ocice (sala prób i ćwiczeń i Dom Ludowy), Otok, Parkoszków, Stara Oleszna, Stare Jaroszewice, Suszki, Trzebień,

Trzebień Mały, Żeliszów (Dom Ludowy oraz sala prób i ćwiczeń) oraz 13 sportowych we wsiach: Bolesławice, Brzeźnik, Dąbrowa Bolesławiecka, Kraśnik Dolny, Kruszyn, Łaziska, Mierzwin, Ocice, Otok, Stare Jaroszowice, Trzebień, Nowa, Łąka.

GOKiS nadzoruje także **boiska wielofunkcyjne** (21 miejscowości), **place zabaw** (23 miejscowości), **siłownie zewnętrzne** (22 miejscowości) i **altany** (21 miejscowości) oraz Kompleks sportowo-rekreacyjny w Bolesławicach.

Wykorzystując w ten sposób infrastrukturę, GOKiS skutecznie realizuje swoje zadania i prowadzi działalność w zakresie zajęć kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, zajęć dla seniorów, a także działalność w zakresie popularyzacji czytelnictwa poprzez 6 bibliotek (Kruszyn, Brzeźnik, Trzebień, Kraśnik Dolny, Ocice i Żeliszów), gdzie oprócz znanych pozycji wydawniczych można znaleźć również informacje dotyczące własnego regionu.

Zajęcia kulturalne:

✓ **Zespoły ludowe**

Gminny Zespół Pieśni i Tańca „Jutrzenka”, Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Bolesławieckiej, Zespół Śpiewaczy z Ocic, Zespół Śpiewaczy z Żeliszowa, Zespół „Leśne Nastroje” z Dobrej. Każdy z zespołów miał okazję zaprezentować swoje możliwości artystyczne na koncertach w Gminie Bolesławiec oraz poza jej granicami. W roku 2022, chcąc uhonorować zespoły ludowe zorganizowano i sfinansowano **nagranie filmów tematycznych**, ilustrujących ich działalność. Zespoły mają teraz okazję promowania swojego dorobku także przez prezentowanie nagrań.

W miesiącach z obowiązującymi obostrzeniami **Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Bolesławieckiej** prowadził zajęcia online, a Gminny Zespół Pieśni i Tańca „Jutrzenka” prezentował swoje piosenki podczas akcji „Gra muzyczka po uliczkach”.

✓ **Pracownia muzyczna**

W ramach działalności pracowni w Kruszyńcu i Bożejowicach prowadzono zajęcia nauki gry na gitarze oraz zajęcia wokalne dla wszystkich grup wiekowych.

✓ **Pracownia plastyczna**

Pracownia plastyczna w Kruszyńcu, oprócz regularnej nauki, była współorganizatorem kilku wystaw i pokazu performance. Pracownia skupia na zajęciach dzieci, młodzież i dorosłych.

✓ **Pracownie artystyczne**

Zajęcia pracowni artystycznych (plastycznych, senso-plastycznych, itp.) są prowadzone także w Domach Ludowych w: Kraśniku Dolnym, Brzeźniku, Nowych Jaroszewicach.

✓ **Balet**

Dla najmłodszych zorganizowano zajęcia ruchowo-muzyczne w Bożewicach i Kraszewicach.

✓ **Kabaret**

W Domu Ludowym w Trzebieniu prowadzono zajęcia kabaretowe dla dorosłych.

✓ **Taneczny mix**

Zajęcia taneczne odbywają się w Bożewicach

✓ **Taniec towarzyski**

Dla dorosłych odbywają się zajęcia tańca towarzyskiego w Bolesławicach i Trzebieniu.

✓ **Latino solo**

Dla dorosłych odbywają się zajęcia tańca latino w Bożewicach. Trzebieniu i Łaziskach.

Zajęcia sportowo - rekreacyjne:

✓ **Ćwiczenia rekreacyjne dance i fitness**

Naukę tańca towarzyskiego przeprowadzono w Domach Ludowych w Bolesławicach, Kruszyńcu, Brzeźniku, Dobrej i Trzebieniu. Taniec Latino Solo odbywał się w Domach Ludowych w Łaziskach, Kraśniku Dolnym i Trzebieniu.

✓ **Ćwiczenia ogólnorozwojowe**

Zajęcia odbywają się w Domach Ludowych w Nowych Jaroszewicach i Żeliszowie.

✓ **Joga i pilates**

Zajęcia odbywają się w Domu Ludowym w Łące.

✓ **Aerobic**

Zajęcia organizowane w Domu Ludowym w Łące dla dzieci i młodzieży.

✓ **Pilka nożna**

W 2021r. zatrudnieni przez GOKiS trenerzy piłki nożnej prowadzą zajęcia sportowe i drużyny piłkarskie Gminnego Zrzeszenia Ludowych Zespołów Sportowych w rozgrywkach piłkarskich rundy wiosennej sezonu 2020/2021 oraz rundy jesiennej sezonu 2021/2022. Uczestniczyły w nich : Majdan Bolesławice, LKS Brzeźnik, LKS „Bóbr” Dąbrowa Bolesławiecka, LKS Kraśnik Dolny, LKS „Znicz” Kruszyń, LKS Mierzwin, LZS Łaziska, LZS Nowa, LKS Ocice, BAD ELEMENT Otok-Bożejowice-Rakowice oraz KS Stare Jaroszowice - Żeliszów.

Program „Aktywny Senior”:

✓ **Aktywny senior**

W ramach programu zrealizowano: koncerty muzyczne w domach ludowych (Kraśnik Dolny, Trzebień), spotkania z dietetykiem (20 miejscowości), zajęcia nordic walking (Brzeźnik, Kruszyń). W planie są: wycieczki tematyczne, kursy pierwszej pomocy, warsztaty wyjazdowe na koncerty, do teatru, filharmonii, na musical. W planach są zajęcia artystyczne, wyjazdy na koncerty do opery i operetki.

W latach 2016 – 2022w ramach działalności kulturalnej GOKiS zorganizował **480 wydarzeń kulturalnych**. GOKiS przedstawił swoją ofertę kulturalną poprzez działania, które spotkały się z dużym zainteresowaniem, m.in. **koncerty muzyczne, spotkania z dietetykiem, warsztaty kulinarne czy Klasyki na Start**. Podczas wakacji oprócz ciekawych animacji po raz pierwszy zorganizowano wycieczki do wiosek tematycznych: **Wioski Piasku i Kamienia w Czaplach, Wioski indiańskiej w Ostaszowie, Rogatej Wsi w Konradówce oraz Wioski Kolarzy w Miłkowicach**, Wyjazdowe Koncerty muzyczne w Filharmonii oraz na Spektakl teatralny w Jeleniej Górze. Po raz pierwszy udało się zrealizować **wystawę plenerową** ceramicznych rzeźb, wykonanych przez rzeźbiarkę z Kruszyna. Dla dzieci nie zaproponowaliśmy plenerowy **Dzień Dziecka** (Kruszyń). Wydarzeniem bez precedensu w Gminie Bolesławiec było **Kino Plenerowe**, które zrealizowano w Bożejowicach oraz Łące. Dzieci miały okazję skorzystać z oferty wycieczek: do Szklarskiej Poręby (**Oponkowa Kraina**), Wrocław (**Ogród Zoologiczny**) i Wrocław (**Go Air**). Odbył się również **Jarmark Bożonarodzeniowy**, który spotkał się z pozytywnym odzewem publiczności. GOKiS kontynuuje także imprezy cykliczne takie

jak: **Ogólnopolski Konkurs na Najpiękniejszy LIST Pisany Odręcznie** czy **Maraton Układania Puzzli „Maupa”**.

Ostatnie miesiące roku to akcja „**Bajkolandia**” dla dzieci w kilku miejscowościach (Bożejowice, Brzeźnik, Kraśnik Dolny, Kruszyn, Ocice, Trzebień, Żeliszów) oraz kilka **koncerty muzyczne** (Bożejowice, Dobra). Prezentowaliśmy także **wystawę plastyczną z teatrem ruchu**. Widzowie mieli również okazję oglądać **Pokaz Iluzjonisty** (Kruszyn). Najczęściej powtarzanym wydarzeniem były animacje podczas **Wakacji z GOKiS-em i Ferii na Wesoło** (28 miejscowości). Wielkim powodzeniem cieszyły się **Rajdy Piesze**. W 2022 roku, po dwóch latach przerwy odbyły się **Dożynki Gminne**, w których 24 miejscowości prezentowało Wieńce Dożynkowe.

Zakończenie roku to **Jarmark Bożonarodzeniowy**, cieszący się dużym powodzeniem publiczności.

3.3.2 Sport i rekreacja

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Bolesławcu z s. w Kruszynie organizuje liczne imprezy o charakterze sportowym lub sportowo - rekreacyjnym. Największym wydarzeniem w sportowym kalendarzu gminy jest Rajd Rowerowy w Gminie Bolesławiec, który wiedzie po gminnych drogach i ścieżkach rowerowych. Ponadto w szerokiej ofercie można znaleźć rozgrywki halowej piłki nożnej, które są jednocześnie Mistrzostwami Gminy, Noworoczny Turniej Piłki Siatkowej, amatorskie rozgrywki siatkarskie MLAS (Międzygminna Liga Amatorskiej Siatkówki) czy Gminnej Ligi Sołeckiej oraz zawody w siatkówce plażowej. GOKiS jako gminny koordynator prowadzi również szkolne zawody sportowe, które odbywają się zgodnie z kalendarzem Szkolnego Związku Sportowego Dolny Śląsk. Mieszkańcy gminy mają także możliwość uczestniczenia w innych dyscyplinach sportowych. Ponownie dużym zainteresowaniem cieszą się szachy, które poza odmianą tradycyjną – stolikową odbywają się w plenerze.

Tabela 3.7. Baza obiektów sportowo – rekreacyjnych na terenie Gminy

BOISKA I OBIEKTY SPORTOWO - REKREACYJNE	
Lp.	Lokalizacja obiektu sportowego
1.	Boisko piłkarskie w Bolesławicach
2.	Boisko piłkarskie w Brzeźniku
3.	Boisko piłkarskie w Dąbrowie Bolesławieckiej
4.	Boisko piłkarskie w Dobrej
5.	Boisko piłkarskie w Kraśniku Dolnym
6.	Boisko piłkarskie w Kraśniku Górnym
7.	Boisko piłkarskie w Kraszowicach
8.	Boisko piłkarskie w Kruszynie – ul. Kasztanowa
9.	Kompleks boisk w Kruszynie – ul. Bukowa
10.	Boisko piłkarskie w Łaziskach
11.	Boisko piłkarskie w Łące
12.	Boisko piłkarskie w Mierzwinie
13.	Boisko piłkarskie w Nowej
14.	Boisko piłkarskie w Ocicach
15.	Boisko piłkarskie w Otoku
16.	Boisko piłkarskie w Starych Jaroszowicach
17.	Boisko piłkarskie w Trzebieniu

BOISKA I OBIEKTY GMINNE PRZYSZKOLNE ORAZ PRZY ŚWIETLICACH	
1.	Boisko wielofunkcyjne w Bolesławicach
2.	Boiska wielofunkcyjne przy ZSP w Bożejowicach
3.	Boiska wielofunkcyjne przy ZSP w Brzeźniku
4.	Boisko wielofunkcyjne w Chościszowicach
5.	Boiska wielofunkcyjne przy SP w Dąbrowie Bolesławieckiej
6.	Boisko wielofunkcyjne w Dobrej

7.	Boisko wielofunkcyjne w Golnicach
8.	Boisko wielofunkcyjne w Kozłowie
9.	Boisko wielofunkcyjne w Kraszowicach
10.	Boiska wielofunkcyjne przy ZSP w Kraśniku Dolnym
11.	Boisko wielofunkcyjne w Kraśniku Górnym
12.	Boisko wielofunkcyjne w Krępnicy
13.	Boiska wielofunkcyjne przy ZSP w Kruszyńcu
14.	Boisko wielofunkcyjne w Lipianach
15.	Boisko wielofunkcyjne w Łaziskach
16.	Boisko wielofunkcyjne w Łące
17.	Boisko wielofunkcyjne w Mierzwinie
18.	Boisko wielofunkcyjne w Nowej
19.	Boisko wielofunkcyjne w Nowej Wsi
20.	Boisko wielofunkcyjne w Nowych Jaroszewicach
21.	Boiska wielofunkcyjne przy ZSP w Ocicach
22.	Boisko wielofunkcyjne w Otku
23.	Boisko wielofunkcyjne w Parkoszewie
24.	Boisko wielofunkcyjne w Starej Olesznie
25.	Boisko wielofunkcyjne w Starych Jaroszewicach
26.	Boisko wielofunkcyjne w Suszkach
27.	Boiska wielofunkcyjne przy ZSP w Trzebieniu
28.	Boisko wielofunkcyjne w Trzebieniu Małym
29.	Boiska wielofunkcyjne przy ZSP w Żeliszowie

Na terenie Gminy Bolesławiec znajduje się 17 niezależnych obiektów sportowych oraz 23 placów zabaw, które dobrze służą najmłodszym mieszkańcom Gminy.

Na terenie Gminy działają następujące kluby i organizacje sportowe:

Pilka Nożna:

- LKS Majdan Bolesławice,

- LKS Brzeźnik,
- LKS „Bóbr” Dąbrowa Bolesławiecka,
- LKS Kraśnik Dolny,
- LKS „Znicz” Kruszyn,
- LZS Łaziska,
- LKS Mierzwin,
- LZS Nowa,
- LKS Ocice,
- BAD ELEMENT Otok – Bożejowice – Rakowice,
- KS Stare Jaroszewice – Żeliszów.

Kluby prowadzą zajęcia sportowe oraz biorą udział w rozgrywkach ligowych prowadzonych przez Dolnośląski Związek Piłki Nożnej we Wrocławiu klasy B, klasy A oraz klasy Okręgowej oraz w rozgrywkach młodzieżowych.

Piłka Siatkowa – BTS Bolesławiec prowadzi zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży w poszczególnych miejscowościach gminy Bolesławiec. Zawodnicy biorą udział w zawodach organizowanych przez klub oraz w rozgrywkach ligowych prowadzonych przez Dolnośląski Związek Piłki Siatkowej we Wrocławiu.

Tenis Stołowy – UKS Spin Bożejowice prowadzi zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych w Bożejowicach. Zawodnicy biorą udział w zawodach i rozgrywkach ligowych oraz w turniejach dla osób niepełnosprawnych.

Żeglarsstwo – UKS Pirat Bolesławiec prowadzi zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży na akwenie wodnym w Bolesławicach. Zawodnicy biorą udział w zawodach żeglarskich organizowanych przez klub oraz Polski Związek Żeglarski.

Szachy – KSz Hetman Bolesławiec – organizuje turnieje szachowe dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, aktywizując środowisko szachowe w gminie Bolesławiec.

3.3.3 Turystyka

Przez Gminę Bolesławiec wiodą 4 szlaki turystyczne oznakowane kolorami: żółtym, zielonym, niebieskim, czerwonym oraz międzynarodowy szlak pielgrzymkowy – Droga św. Jakuba.

Szlaki oznakowane kolorem żółtym:

- szlak im. L. Piątkowskiego wokół Bolesławca – odcinek północny. Jest to szlak o typowo nizinnym charakterze. Wiedzie niemal wyłącznie przez pola i wioski. Stosunkowo długie odcinki asfaltowymi drogami czynią potencjalną wędrowkę nieco uciążliwą. Atrakcyjny krajobrazowo jest początkowy odcinek drogi wiodący doliną Bobru wzdłuż żwirowni. Po drodze szlak mija drzewa pomnikowe i liczne zabytki architektury. Dalej szlak prowadzi w kierunku Tomaszowa Bolesławieckiego, gdzie kończy się jego część nizinna, a zaczyna część podgórska (południowa),
- szlak im. L. Piątkowskiego wokół Bolesławca – odcinek południowy. Szlak o charakterze podgórskim. Prowadzi przez tereny o zróżnicowanym krajobrazie (dolina rzeczna, obszary sedymentacji fluwioglacjalnej, równina denudacyjna na skałach litych). Po drodze liczne drzewa pomnikowe, walory kulturowe (cmentarz wojenny, zabytki architektury, stara elektrownia wodna na Kraszowicach), a także miejsca widokowe. Większość trasy poprowadzona drogami szutrowymi i gruntowymi, dogodnymi dla turystyki pieszej i rowerowej. Dalej szlak wiedzie przez Wartę Bolesławiecką do Tomaszowa Bolesławieckiego, gdzie rozpoczyna się jego część nizinna.

Szlaki oznakowane kolorem zielonym:

- szlak Bolesławiec – Lwówek Śląski – jest to szlak podgórski. Początkowy odcinek prowadzi drogami leśnymi i polnymi, od Kraszowic zaś asfaltem. Trasa silnie urzeźbiona, prowadzi przez równinę denudacyjną pociętą głębokimi dolinkami. Od Kraszowic po terasach Bobru. Na trasie kilka drzew pomnikowych i zabytków architektury. Przed Kraszowicami wyróżniający się punkt widokowy,
- szlak Bolesławiec – Modła – szlak nizinny. Wiedzie głównie przez pola i łąki nieutwardzonymi drogami. W obrębie gminy przy szlaku brak istotnych walorów przyrodniczych czy kulturowych.

Szlaki oznakowane kolorem niebieskim:

- szlak „Puszczański” Zebrzydowa – Bolesławiec – szlak nizinny. Wiedzie głównie przez rozległe kompleksy leśne, choć w gminie Bolesławiec znaczna część trasy prowadzi przez łąki. Długość całego szlaku wynosi 34 km, z czego 16 przypada na gminę Osiecznica, 5 km na gminę Bolesławiec. Szlak jest atrakcyjny turystycznie, na

co wpływają liczne walory przyrodnicze i kulturowe, a także fakt, że długie odcinki przebiegają przez bezludne tereny, co sprzyja wypoczynkowi. Szlak wiedzie niemal całkowicie przez drogi polne oraz leśne,

- szlak Bolesławiec – Grodziec – szlak podgórski, wiodący głównie przez tereny rolnicze. Jedynie koło Pokutujących Skałek prowadzi kilkaset metrów skrajem lasu. Największą atrakcją przyrodniczą są „Pokutujące Skałki” stanowiące wychodnie piaskowców na wyrobisku dawnego kamieniołomu. Dalszy odcinek wiedzie przez Wartowice na Grodziec.

Szlak oznakowany kolorem czerwonym:

- szlak czerwony – szlak II Armii Wojska Polskiego. Prowadzi on wzdłuż trasy przemarszu II Armii Wojska Polskiego przez Dolny Śląsk w 1945 r. od Oleśnicy po Zgorzelec.

Dolnośląska Droga św. Jakuba – stanowiąca fragment europejskiej sieci szlaków pielgrzymkowych prowadzących do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela w Hiszpanii. Odcinek odtworzonej drogi o długości ok. 160 km został otwarty 24 lipca 2005 r. prowadząc z kolegiaty w Głogowie, przez sanktuarium św. Jakuba Apostoła w Jakubowie do granicy polsko-niemieckiej w Zgorzelcu-Görlitz, gdzie przez Most Staromiejski łączy się z Ekumeniczną Drogą Pątniczą (Ökumenischer Pilgerweg), przebiegającą przez Saksonię i Turyngię. Na terenie gminy Bolesławiec przebiega z kierunku Tomaszowa Bolesławieckiego - przez Kruszyn – miasto Bolesławiec – Mierzwin – dalej w kierunku Zabłocia i Nowogrodźca. Droga św. Jakuba przebiega obecnie wzdłuż europejskiego korytarza Via Regia, który jest historycznym traktem handlowym, prowadzącym od Hiszpanii do Rosji. Via Regia nazwana również „Drogą Królewską” czy „Wysoką Drogą” nie posiadała jednego, z góry ustalonego przebiegu, zmieniał się on w zależności od sytuacji politycznych czy innych uwarunkowań jak np. powodzie, pożary. Droga św. Jakuba i Via Regia związane są również ze szlakiem wiodącym wzdłuż zabytków sakralnych na styku trzech krajów: Niemiec, Polski i Czech. Via Sacra czyli „Święta Droga” wykorzystuje stare szlaki handlowe i pielgrzymkowe i na obszarze gminy Bolesławiec pokrywa się z Drogą św. Jakuba i szlakiem Via Regia.

W Gminie Bolesławiec znajdziemy wiele szlaków rowerowych oraz ścieżek edukacyjno – dydaktycznych, których nawierzchnia nie jest utwardzona i przystosowana do użytkowania jako ścieżki rowerowe. W ramach projektu „Łużyce – Bory, rowerem przez kulturowe i przyrodnicze dziedzictwo pogranicza”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska-Saksonia 2014-2020, wybudowano ścieżkę rowerową na odcinku Kruszyn – Łaziska o długości 3,62 km i na obszarze Gminy Warta Bolesławiecka o długości 3,33 km. Wzdłuż ścieżki rowerowej „Łużyce-Bory”, która biegnie po nieczynnym nasypie kolejowym powstały miejsca wypoczynku wyposażone w ławo-stoły, kosze na śmieci i stojaki na rowery (na obszarze Gmin Bolesławiec, Warta Bolesławiecka, Osiecznica) postawiono również dwujęzyczne tablice oraz wykonano oznakowanie całości przebiegu szlaku o łącznej długości ponad 62 km.

Gmina Bolesławiec ze względu na dość atrakcyjne położenie geograficzne posiada duży potencjał turystyczny. Teren gminy położony jest wzdłuż osi doliny rzeki Bóbr. Zróżnicowana dolina Bobru jest doskonałym miejscem do uprawiania wszelkiej turystyki. Często z jego wód korzystają kajakarze, organizując spływy od połowy kwietnia do końca października. Dolina Bobru stanowi także atrakcję dla wędkarzy, którzy na różnych jej odcinkach łowić mogą między innymi płocie, leszcze, bolenie, brzany, szczupaki, pstrągi potokowe. Położenie na trasach szlaków komunikacyjnych przyczynia się do wzmożonego ruchu turystycznego.

Gmina Bolesławiec jest atrakcyjna pod względem walorów przyrodniczo - krajobrazowych, ponieważ na jej terenie znajdują się obszary włączone w Natura 2000:

Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 (OSO) „Bory Dolnośląskie”. Obszar ten stanowi jeden z największych kompleksów leśnych Polski. Występują tu zwarte drzewostany sosnowe z ubogim podszytem. W bardziej żyznych rejonach występują bory mieszane i liściaste. W okresie lęgowym występuje m.in. bielik, bocian czarny, cietrzew, dzięcioł zielono siwy, głuszec i sóweczka.

Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 (SOO) „Wrzosowiska Przemkowskie”. Powierzchnia tego terenu wynosi 6 663,7 ha na terenie gmin Gromadka, Bolesławiec. Obszar obejmuje rozległe wrzosowisko na dawnym poligonie przemkowskim otoczone borami sosnowymi. Ponadto występują tu dobrze wykształcone wydmy śródlądowe i piaszczyska z typową dla takich siedlisk roślinnością.

Specjalny Obszar Ochrony „Żwirownie w Starej Olesznej”. Powierzchnia tego terenu wynosi 41,8 ha, leży na lewym brzegu Bobru, pomiędzy korytem rzeki, wsią Stara Oleszna i Kolonią Trzebień Mały. Jest to teren dawnej żwirowni. W wyniku zalania wyrobisk powstały tu trzy niewielkie stawy, otoczone piaszczystymi hałdami, pokrytymi częściowo lasem, częściowo zaś murawami napiaskowymi.

Specjalny Obszar Ochrony „Wrzosowiska Świętoszowsko-Ławszowskie”.

Specjalny Obszar Ochrony „Wrzosowiska Świętoszowsko-Ławszowskie” obejmuje swoim zasięgiem teren Gminy Bolesławiec i Gminy Osiecznica. Znaczną jego część stanowią tereny otwarte z mozaiką suchych wrzosowisk (ok. 38 % powierzchni obszaru), muraw napiaskowych, wydmy śródlądowych, sosnowych borów chrobotkowych oraz torfowiska przejściowe i wysokie, a także obniżenia na podłożu torfowym. Na obrzeżach uwidacznia się natomiast sukcesja prowadząca do zajmowania terenów przez drzewa takie jak sosna, osika i brzoza. Przedmiotowy obszar charakteryzuje się wysokimi walorami botanicznymi. Znaleźć można tu bowiem mącznicę lekarską, przygielkę brunatną, czy też goździenca okółkowego – roślinę z rodziny goździkowatych mającą tutaj jedyne stanowisko na Dolnym Śląsku. Na ww. terenie spotkać można także bogactwo świata zwierząt. Spotkamy tutaj mopka, nocka dużego, bobra europejskiego, wydrę, wilka, żółwia błotnego, gniewosza plamistego.

Na terenie Gminy Bolesławiec znajduje się 41 pomników przyrody, nad którymi nadzór sprawuje Wójt Gminy Bolesławiec oraz 34 obiekty ujęte w rejestrze zabytków i 965 obiektów objętych wpisem do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Tabela 3.8. Wykaz nieruchomości obiektów zabytkowych w gminie Bolesławiec

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Nr	Rodzaj obiektu	Rejestr zabytków	Data
1.	Dąbrowa Bolesławiecka	park	nad rzeką Bóbr		park	A/5792/1028/J	1990.12.21
2.	Kraszowice	kościół filialny p.w. św. Jadwigi			kościół	A/1998/800	1960.11.30
3.	Kraszowice	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/1999 / 1019/J	1990.03.14
4.	Kraszowice	dwór			dwór	425	1958.12.16
5.	Kraśnik Dolny	kościół parafialny p.w. Zbawiciela			kościół	A/1997/ 799	1960.11.30
6.	Kraśnik Dolny	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2140/1041/J	1990.08.01
7.	Kraśnik Dolny	cmentarz d. ewangelicki			cmentarz	A/5826/1042/J	1990.08.01
8.	Kraśnik Dolny	dwór		37	dwór	300/A/04	2004.05.14
9.	Kraśnik Dolny	młyn			młyn	A/6102/1298	1965.05.11
10.	Kraśnik Górny	dwór		8	dwór	A/6103/1299	1965.05.11
11.	Kraśnik Górny	kuźnia dworska, ob. garaż			gospodarczy	A/6104/1300	1965.05.11

12.	Kruszyn	pałac	Topolowa	12	pałac	A/5042/	19.11.1968
13.	Kruszyn	dom mieszkalny	Lipowa	26	dom mieszkalny	A/5398/1990	1972.01.12
14.	Kruszyn	dom mieszkalny	Morwowa	1	dom mieszkalny	1305	1965.05.11
15.	Kruszyn	dom mieszkalny	Orzechowa	9	dom mieszkalny	1306	1965.05.11
16.	Kruszyn	dom mieszkalny	Świętojańska	2	dom mieszkalny	1304	1965.05.11
17.	Łaziska	dom mieszkalny		38	dom mieszkalny	A/5393/2004	1972.05.23
18.	Łaziska	dom mieszkalny, ob. agroturystyka "Niebieski Burak"	dom mieszkalny	50	dom mieszkalny	A/986	2006.12.11
19.	Nowa	kościół filialny p. w. Matki Boskiej Bolesnej			kościół	A/2001/801	1960.11.30
20.	Nowa	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2002/1018/J	1990.03.14
21.	Ocice	kościół parafialny p. w. Narodzenia NMP			kościół	A/2000/862	1961.04.15
22.	Ocice	kościół d. ewangelicki			kościół	A/6139/1309	1965.05.11
23.	Ocice	dwór, ob. dom mieszkalny		56	dwór	A/5392/2006	1972.05.23

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

24.	Ocice	pałac		68	pałac	A/5493/454	1957.06.03
25.	Rakowice	zespół pałacowo - folwarczny			zespół	A/5793/1027/J	1991.02.21
26.	Stare Jaroszewice	cmentarz ewangelicki			cmentarz	A/5824/1037/J	1990.05.19
27.	Stare Jaroszewice	kościół parafialny p. w. Niepokalanego poczęcia			kościół	A/5495/433	1958.12.16
28.	Stare Jaroszewice	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2156/1020/J	1990.03.15
29.	Trzebień	park pałacowy			park	A/5624/911/J	1988.06.15
30.	Żeliszów	kościół p. w. św. Jana Nepomucena			kościół	A/2154/662/J	1981.02.26
31.	Żeliszów	cmentarz przykościelny			cmentarz	A/2155/1021/J	15.03.1990
32.	Żeliszów	kościół ewangelicki			kościół	669/A/05	2005.12.12
32.	Żeliszów	Mur wokół kościółka i cmentarza			mur	A/6151	15.08.2019
33.	Żeliszów	cmentarz ewangelicki			cmentarz	A/5823/1036/J	1990.05.19

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu

3.4 Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy Bolesławiec opiekę zdrowotną zapewniają następujące podmioty:

- Przychodnia w Bolesławcu, Dolne Młyny 21A, 59-700 Bolesławiec:
 - ✓ Przychodnia w Kraśniku Dolnym, Kraśnik Dolny 47A, 59-700 Bolesławiec
 - ✓ Przychodnia w Trzebień, Leśna 9, 59-700 Trzebień

Realizatorami Programu Polityki Zdrowotnej Gminy Bolesławiec są:

- ✓ Centrum Specjalistyczne BIOMED, Borowscy SJ ul. Piaskowa 15, 59-700 Bolesławiec - Badanie przesiewowe - profilaktyka schorzeń sutka u kobiet
- ✓ Zespół Opieki Zdrowotnej w Bolesławcu ul. Jeleniogórska 4, 59-700 Bolesławiec - Badania przesiewowe - profilaktyka schorzeń prostaty u mężczyzn

3.5 Polityka społeczna Gminy

Pomoc Społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadanie pomocy społecznej w Gminie Bolesławiec wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kruszyńcu (GOPS), który udziela pomocy społecznej osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławcu z/s w Kruszyńcu obejmuje swoją działalnością teren gminy Bolesławiec, który podzielony jest na 5 rejonów opiekuńczych, liczących średnio 2 410 mieszkańców. W rejonach tych zatrudnionych jest 5 pracowników socjalnych, w tym 4 ma ukończone studia magisterskie o specjalności pedagogika pracy socjalnej oraz pedagogika resocjalizacji.

Najczęściej spotykanymi dysfunkcjami w rodzinach są: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezdomność, alkoholizm i narkomania.

Ośrodek świadczy pomoc w postaci:

W ramach zadań obligatoryjnych:

- 1) opłaca wyżywienie w szkołach i przedszkolach dla dzieci;
- 2) świadczy usługi opiekuńcze poprzez pracowników firmy „CURATUM” ;
- 3) opłaca pobyt w Domach Pomocy Społecznej.

W ramach zadań fakultatywnych udziela się min. następującej pomocy materialnej:

- 1) zakup odzieży i obuwia;
- 2) dofinansowuje koszty utrzymania;
- 3) zakup opału;
- 4) opłacenie pobytu w schroniskach i noclegowniach dla bezdomnych ;
- 5) dofinansowuje koszty zakupu żywności;
- 6) dofinansowuje koszty leczenia i zakupu leków;
- 7) dofinansowuje zakup okularów korekcyjnych;
- 8) dofinansowuje koszty zaległości płatniczych za energię elektryczną;
- 9) dofinansowuje zakup sprzętu rehabilitacyjnego i zabiegów rehabilitacyjnych;
- 10) dofinansowuje zakup butli gazowej;
- 11) dofinansowuje koszty dojazdu do placówek medycznych;
- 12) ponosi koszty sprawienia pogrzebu;
- 13) wypłaca świadczenie na pokrycie strat w wyniku zdarzenia losowego;
- 14) dofinansowuje drobne remonty mieszkań.

Dodatkowo Ośrodek realizuje również inne zadania:

- 1) wypłaca dodatki mieszkaniowe i energetyczne;
- 2) wypłaca świadczenia rodzinne;
- 3) wypłaca świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- 4) wypłaca świadczenia wychowawcze (500+);
- 5) wydaje Karty Dużej Rodziny;

- 6) realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i pokrywa koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczych oraz zatrudnia asystenta rodziny;
- 7) przeprowadza wywiady i wydaje decyzje do celów przyznania prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyjmuje wnioski i weryfikuje dochody w celu wystawienia zaświadczeń w ramach realizacji programu „Czyste Powietrze”

Poza formami pomocy finansowej i w naturze prowadzona jest praca socjalna w środowiskach polegająca na pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w racjonalnym wydatkowaniu otrzymanych świadczeń, wsparcie psychiczne i emocjonalne osób w trudnych sytuacjach życiowych. Nadal prowadzona jest współpraca z Kuratorami Zawodowymi i Społecznymi, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Polskim Czerwonym Krzyżem, Warsztatami Terapii Zajęciowej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Sądem Rodzinnym i Policją, Kuratorium Oświaty a także z dyrekcją i nauczycielami szkół na terenie gminy, powiatu i województwa. Ośrodek współpracuje również z Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych, Polskim Związkiem Niewidomych, Klubem Amazonek.

Ponadto przy Ośrodku działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Tabela 3.9. Zestawienie danych świadczeniobiorców objętych pomocą w latach 2016-2021

Rok	Liczba mieszkańców Gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej GOPS	Formy wsparcia				
			zasiłek stały	zasiłek okresowy	zasiłek celowy	zasiłek rodzinny	fundusz alimentacyjny
2016	14 210	266 rodzin (573 osób w rodzinach)	73 osoby	158 osób	156 osób	111 osób	77 rodzin
2021	15 013	185 rodzin (349 osób w rodzinach)	50 osób	75 osób	182 osoby	116 osób	50 rodzin

Źródło: dane Urzędu Gminy Bolesławiec

Ośrodek realizuje dodatkowo zadania krótkoterminowe zlecane przez administrację rządową w 2022 r.

- dodatek osłonowy;

- dodatek węglowy;
- dodatek dla gospodarstw domowych (źródła ciepła)
- dodatek dla odbiorców energii elektrycznej.

Jak wynika z powyższych danych, przy systematycznie wzrastającej liczbie mieszkańców, stopniowo maleje liczba korzystających z finansowego wsparcia pomocy społecznej.

3.6 Bezpieczeństwo publiczne

Gmina Bolesławiec ma ustawowy obowiązek zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. W tym celu gmina kontynuuje dobrą współpracę z lokalnymi służbami (Policja, OSP), wspierając ich działalność poprzez zabezpieczenie niezbędnej infrastruktury technicznej.

Na terenie gminy działają 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej oraz 1 jednostka Policji. Jednostki te to:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Brzeźniku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ocicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Starych Jaroszewicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Trzebieniu,
- Komisariat Policji w Kruszyńcu.

3.6.1 Ochotnicza Straż Pożarna

Najczęstsze zagrożenia jakie występują na terenie gminy to podtopienia w wyniku intensywnych opadów deszczu lub gwałtownego topienia śniegu, które jednak w ostatnich latach nie miały miejsca ze względu na zmiany klimatyczne (brak intensywnych opadów deszczu i śniegu). Innym czynnikiem, który występuje w ostatnim czasie to silne wichury niszczące poszycia dachów (uszkodzenia budynków) oraz powalające drzewa. Ponadto z uwagi na swoją lokalizację występują inne zagrożenia na terenie Gminy, które charakteryzują się wysokim wskaźnikiem zagrożenia.

Jednostki są dysponowane do wszystkich zaistniałych zagrożeń w pobliżu ich lokalizacji. Ich działalność ratownicza w ostatnich latach przedstawia się następująco:

Tabela 3.10. Wyjazdy jednostek OSP Gminy Bolesławiec do działań ratowniczo - gaśniczych i ćwiczeń w latach 2016 - 2022 (do 22.09.2022)

Jednostka	Wyjazdy OSP do działań rat.-gaśn. / brak wyjazdów mimo alarmu w 2016 r.	Wyjazdy OSP do działań rat.-gaśn. / brak wyjazdów mimo alarmu w 2017 r.	Wyjazdy OSP do działań rat.-gaśn. / brak wyjazdów mimo alarmu w 2018 r.	Wyjazdy OSP do działań rat.-gaśn. / brak wyjazdów mimo alarmu w 2019 r.	Wyjazdy OSP do działań rat.-gaśn. / brak wyjazdów mimo alarmu w 2020 r.	Wyjazdy OSP do działań rat.-gaśn. / brak wyjazdów mimo alarmu w 2021 r.	Wyjazdy OSP do działań rat.-gaśn. / brak wyjazdów mimo alarmu w 2022 r.(do 18.09.2022 r.)
OSP Brzeźnik	12/4	30/4	53/7	43/5	27/9	37/6	39/8
OSP Ocice	10/3	29/5	55/6	80/7	74/4	93/1	74/0
OSP Stare Jaroszowice	0/0	22/5	25/1	20/3	18/3	24/4	24/3
OSP Trzebień	47/5	112/4	133/0	121/0	108/0	131/0	121/0

W latach 2016-2022 ze środków Budżetu Gminy Bolesławiec, dotacji MSWiA i WFOŚiGW we Wrocławiu, doposażono jednostki w podstawowy sprzęt ratowniczy m.in. zakupiono: 5 średnich samochodów ratowniczo – gaśniczych tj.: dla OSP w Ocicach, OSP w Brzeźniku, OSP w Starych Jaroszowicach i dwa samochody dla OSP w Trzebieniu (w tym jeden z dotacji „Polski Ład”) z dostawą w 2023 r., łódź ratowniczą ze sprzętem ratownictwa wodnego i ratowniczego zestawu hydraulicznego dla OSP w Trzebieniu, a dla wszystkich jednostek sprzęt ratowniczy i środki ochrony indywidualnej.

Ponadto przeprowadzono rozbudowę budynków OSP w Brzeźniku i OSP w Trzebieniu oraz bieżące remonty budynków pozostałych jednostek.

3.6.2 Komisariat Policji w Kruszyńcu

Komisariat prowadzi szereg inicjatyw ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców gminy Bolesławiec poprzez realizowanie programów prewencyjnych. Są to działania długofalowe, obejmujące swoim zasięgiem cały obszar powiatu bolesławieckiego i realizowane cyklicznie. Przeprowadzono szereg działań skierowanych na poprawę bezpieczeństwa a zwłaszcza w zakresie edukacji najmłodszych uczestników ruchu drogowego, ze szczególnym naciskiem na utrwalanie noszenia elementów odbłaskowych. W trosce o mieszkańców w ramach policyjnego projektu profilaktycznego ”Wzorcowy

Senior” oraz „Policja przeciwko przemocy w rodzinie” funkcjonariusze komisariatu przeprowadzili edukacyjne spotkania z osobami starszymi na temat działania sprawców popełniających przestępstwa metodą na tzw. wnuczka, policjanta lub pracownika socjalnego. Z myślą o osobach, które kontaktują się z Policją w sytuacjach innych, niż te bezpośrednio zagrażające życiu lub zdrowiu uruchomiono aplikację mobilną w ramach programu „Dzielnicowy bliżej nas”.

Komisariat w Kruszyńcu w celu rzetelnego i czytelnego zidentyfikowania skali i rodzaju zagrożeń korzysta z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, która w głównej mierze opiera się na informacjach pozyskiwanych od społeczeństwa (internautów). W 2021 r. w KMZB mieszkańcy gminy Bolesławiec, Warta Bolesławiecka i Gromadka nanieśli 425 zgłoszeń. Potwierdzalność zgłoszeń wyniosła 53,7 % co stanowi 213 zgłoszeń.

3.7 Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zobowiązuje jednostki samorządu terytorialnego do podejmowania współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Głównym celem, któremu służyć ma wprowadzenie programu, jest efektywne wykorzystanie społecznej aktywności w zaspokajaniu zbiorowych potrzeb i podnoszeniu poziomu życia mieszkańców Gminy.

Celami szczegółowymi tego Programu są:

- 1) udział organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy, w tworzeniu programu współpracy i realizacji zadań określonych programem,
- 2) określenie priorytetowych zadań publicznych,
- 3) uzupełnieniu działań Gminy w zakresie nie obejmowanym przez struktury samorządowe,
- 4) zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- 5) tworzenie warunków do zwiększania aktywności społecznej.

W Gminie Bolesławiec obecnie działa 13 stowarzyszeń, mających siedzibę na terenie gminy:

1. „Żeliszowski Potok”;
2. Działkowców „Przylesie” Trzebień;
3. Centrum Okrywania Młodych Talentów 2012 Bożejowice;
4. OSP Trzebień;
5. OSP Ocice;
6. OSP Stare Jaroszwice;
7. OSP Brzeźnik
8. Nasze Łaziska;
9. Stowarzyszenie Trzebień;
10. Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych Lipiany;
11. Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Bolesławcu z/s w Kruszynie
12. Uczniowski Klub Żeglarski PIRAT Bolesławiec w Łaziskach
13. Integracyjny Klub Sportowy SPIN Bożejowice

3.8 Udział w programie Odnova Wsi Dolnośląskiej

Program Odnova Wsi, zapoczątkowany w województwie opolskim, jest największym i najdłużej działającym regionalnym programem aktywizacji społeczności lokalnych. Jednocześnie jest pierwszym programem, który na sołeckim poziomie zastosował metodę długoterminowego planowania strategicznego. Do Programu Odnowy Wsi Dolnośląskiej, realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Gmina Bolesławiec przystąpiła na podstawie Uchwały Nr XXV/147/09 Rady Gminy Bolesławiec z dnia 29 kwietnia 2009 roku. Program ten wychodzi naprzeciw zagrożeniom przed jakimi staje obecnie współczesna wieś w obliczu zmian, jakie zachodzą w związku z utratą przez sołectwa charakteru typowo rolniczego.

Realizacja programu Odnowy Wsi opiera się o ścisłą współpracę na linii: samorząd województwa – gminy - liderzy miejscy. Program przynosi wiele korzyści społecznościom lokalnym, które go konsekwentnie realizują. Dotyczą one zarówno sfery materialnej, gospodarczej, jak również sfery związanej z kultywowaniem lub tworzeniem nowych tradycji, ze swoją tożsamością.

Realizacja programu opiera się na trzech zasadach:

- ✓ oddolności – zaangażowanie i odpowiedzialność społeczności lokalnej,
- ✓ pomocniczości – partnerstwo sołectwa z gminą,
- ✓ współdziałania czynników rozwoju lokalnego - wsie posiadają przywództwo, akceptowaną przez mieszkańców strategię rozwoju opracowaną przez nich samych oraz wsparcie ze strony gminy dla realizacji strategii.

Na 29 sołectw w Gminie Bolesławiec do Programu Odnowy Wsi Dolnośląskiej przystąpiły 7 sołectw. Wszystkie z nich posiadają sołeckie strategie rozwoju. Opracowanie tych dokumentów odbywało się metodą uspołecznioną przy pomocy moderatorów wyznaczonych przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, co sfinansowane zostało przez Gminę. Opracowanie takiego dokumentu pozwoliło na zinwentaryzowanie zasobów służących odnowie wsi oraz określenie kierunków jej rozwoju.

Tabela 3.11. Sołectwa z terenu Gminy, które przystąpiły do Odnowy Wsi Dolnośląskiej

Lp.	Sołectwo	Rok przystąpienia do programu
1.	Kraśnik Dolny	2012
2.	Żeliszów	2012
3.	Łaziska	2012
4.	Lipiany	2012
5.	Ocice	2012
6.	Trzebień	2012
7.	Dobra	2012

4 PARTNERSTWA KRAJOWE I ZAGRANICZNE

4.1 Partnerstwa krajowe

Gmina Bolesławiec jest aktywnym członkiem 5 stowarzyszeń, dzięki którym zarówno sama gmina, jak i jej mieszkańcy mogą ubiegać się o dotacje ze środków Unii Europejskiej na realizację różnorodnych projektów sprzyjających rozwojowi regionu:

- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina” zs. w Chocianowie (uchwała nr V/47/15 Rady Gminy Bolesławiec z dn. 01.07.2015 r. w sprawie dalszego członkostwa w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Wrzosowa Kraina”).
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Dolnośląska Kraina Karpia” zs. w Chocianowie (uchwała nr X/79/15 Rady Gminy Bolesławiec z dn. 16.12.2015 r. w sprawie dalszego członkostwa w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Rybacka „Dolnośląska Kraina Karpia”).
- Euroregion Nysa (uchwała nr XII/81/11 Rady Gminy Bolesławiec z dn. 21.12.2011 r. w sprawie przystąpienia do Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Nysa).
- Stowarzyszenie Gmin Ceramicznych Rzeczypospolitej Polskiej (uchwała nr X/87/15 Rady Gminy Bolesławiec z dn. 16.12.2015 r. w sprawie przystąpienia do Stowarzyszenia Gmin Ceramicznych Rzeczypospolitej Polskiej).
- Stowarzyszenie „Rzeczpospolita Samorządna” (uchwała nr XVI/182/20 Rady Gminy Bolesławiec z dn.30.09.2020 w sprawie przystąpienia Gminy Bolesławiec do Stowarzyszenia „Rzeczpospolita Samorządna”)

4.1.1. Stowarzyszenie LGD „Wrzosowa Kraina”

Współpraca Gminy Bolesławiec jako członka Stowarzyszenia opiera się na działaniach wynikających z realizacji zakresu statutowego LGD, obejmując m.in.:

- zrównoważony rozwój obszarów wiejskich z uwzględnieniem należytej ochrony oraz promocji środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno
- kulturowych oraz równości szans,
- zaktywizowanie ludności wiejskiej,
- realizowanie Lokalnej Strategii Rozwoju (zwanej LSR) jako Lokalna Grupa Działania w rozumieniu ustawy z dn. 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju obszarów Wiejskich, przepisów wykonawczych do tej ustawy oraz przepisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 dla obszaru gmin wiejskich, miejskich i miejsko – wiejskich,
- wypromowanie obszarów wiejskich oraz gmin położonych na obszarze,
- współpraca międzynarodowa rozwijająca wymianę doświadczeń, dobrych praktyk, które przyczynią się do innowacyjności działań na obszarze objętym LSR,

- współpraca z organizacjami pozarządowymi krajowymi i zagranicznymi oraz ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

W okresie sprawozdawczym były to m.in.:

- szkolenia z zakresu pozyskiwania środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich działanie 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju,
- warsztaty rękodzielnicze dla mieszkańców obszarów LSR,
- wyjazdy studyjne.

W ramach LGD „Wrzosowa Kraina” Gmina Bolesławiec zrealizowała, realizuje i planuje zrealizować wiele projektów, które mogły powstać dzięki dofinansowaniu Unii Europejskiej w ramach Osi 4 LEADER.

4.1.2 Stowarzyszenie LGR „Dolnośląska Kraina Karpia”

Lokalna Grupa Rybacka „Dolnośląska Kraina Karpia” to trójsektorowe porozumienie partnerów:

- przedstawicieli organizacji pozarządowych,
- jednostek samorządu terytorialnego,
- rybaków.

Obszar działania LGR obejmuje teren 12 gmin w województwie dolnośląskim. Działa na podstawie przygotowanej w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020 strategii. Ma ona na celu poprawę warunków życia na obszarach zależnych od rybactwa oraz rozwój inicjatyw i przedsiębiorczości wśród społeczności lokalnych gmin.

Jako członek stowarzyszenia gmina mogła aplikować o środki finansowe z Unii Europejskiej w ramach Osi Priorytetowej 4 Programu Operacyjnego RYBY 2007-2013 na realizację projektu pn.: „Budowa Domu Ludowego we wsi Trzebień”

4.1.3. Euroregion Nysa

Jako członek stowarzyszenia gmina mogła aplikować o środki finansowe z Unii Europejskiej na realizację 12 mikroprojektów transgranicznych, w których uczestniczyli uczniowie ze szkół podstawowych i przedszkoli z terenu gminy Bolesławiec.

W partnerstwie z Miastem Bernsdorf zrealizowano duży projekt pn. „Łużyce –Bory, rowerem przez kulturowe i przyrodnicze dziedzictwo pogranicza” współfinansowany w ramach Programu Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014-2020

Główne działania stowarzyszenia to:

- współdziałanie z czeskimi i niemieckimi podmiotami;
- wspieranie inicjatyw oświatowych, kulturalnych;
- tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi bezpośrednich kontaktów osobistych pomiędzy mieszkańcami trzech sąsiadujących krajów;
- podejmowanie działań dla rozwoju sportu, turystyki i rekreacji(realizacja projektów partnerskich z Czechami i Niemcami).

4.1.4 Stowarzyszenie Gmin Ceramicznych Rzeczypospolitej Polskiej

To pierwsza w kraju organizacja zrzeszająca jednostki samorządowe, promująca i popularyzująca ceramikę użytkową, przemysłową i artystyczną. Zadaniem stowarzyszenia jest inicjowanie i wspieranie działań służących rozwojowi polskich ośrodków związanych z ceramiką przez tworzenie partnerskich relacji.

Za cel organizacja stawia sobie zacieśnianie współpracy między władzami lokalnymi a prywatnymi i publicznymi podmiotami związanymi z branżą ceramiczną w zakresie międzynarodowego marketingu oraz promocji przemysłu i rzemiosła ceramicznego, a także dbanie o zachowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz wymianę doświadczeń.

Dlatego w 2022 roku Muzeum Ceramiki wspólnie z Bolesławieckim Bractwem Ceramicznym oraz ze Stowarzyszeniem rozpoczęło procedurę niezbędną do wpisu bolesławieckiej ceramiki na Listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO.

4.1.5 Stowarzyszenie „Rzeczpospolita Samorządna”

Stowarzyszenie zrzesza jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli. Zostało założone przez Województwo Dolnośląskie, Powiat Lubiński, Gminę Miejską Lubin, Gminę Siechnice i Gminę Ścinawa. Z czasem do stowarzyszenia przystąpiły kolejne jednostki samorządu terytorialnego. Aktualnie Stowarzyszenie tworzy 49 jst.

Celem Stowarzyszenia jest wspieranie rozwoju społecznego, gospodarczego i kulturowego, integracja wspólnot lokalnych, promocja i realizacja wspólnych interesów jednostek samorządu terytorialnego oraz wymiana informacji między samorządem lokalnym a samorządem województwa. W ramach Stowarzyszenia powołano tzw. Instytut Samorządności, który będzie realizował projekty nie inwestycyjne, tj.: szkolenia, wydawnictwo naukowe, działalność badawczo-naukową itp.

Wspólnie z gminą Bolesławiec i pozostałymi jednostkami została przygotowana dokumentacja do realizacji projektu pn. Cyklostrada Dolnośląska- sieć głównych tras rowerowych obejmujących swoim zasięgiem cały region. Opracowane dokumenty będą niezbędne do wspólnego aplikowania o środki finansowe w nowym okresie programowania 2021-2027 na realizację tego projektu.

5 STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

5.1 Rzeźba i budowa geologiczna

Pod względem położenia fizjogeograficznego obszar gminy znajduje się w dwóch prowincjach: Niżu Środkowoeuropejskiego i Masywu Czeskiego. Jednostki te obejmują:

- ✓ Prowincja: Niż Środkowoeuropejski, Podprowincja: Niziny Sasko – Łużyckie, Makroregion: Nizina Śląsko –Łużycka, Mezoregion: Bory Dolnośląskie, Równina Chojnowska,
- ✓ Prowincja: Masyw Czeski, Podprowincja: Sudety i Pogórze Sudeckie, Makroregion: Pogórze Zachodniosudeckie, Mezoregion: Pogórze Izerskie, Pogórze Kaczawskie.

Gmina położona jest wzdłuż osi doliny rzeki Bóbr - lewego dopływu Odry. Północne tereny gminy, usytuowane w rozwidleniu Bobru i Kwisy, stanowią południowy skrawek Borów Dolnośląskich. Wysokość terenów waha się w granicach 180 – 220 m n.p.m. Gmina Bolesławiec otacza ze wszystkich stron miasto Bolesławiec (stanowiące oddzielną jednostkę administracyjną).

5.2 Wody powierzchniowe i podziemne

Główną rzeką przepływającą przez gminę Bolesławiec jest Bóbr, należący do zlewni Odry. Rzeką Bóbr jest jednym z największych dopływów Odry. Wypływa ona ze wschodnich zboczy Karkonoszy, powyżej wsi Bóbr w Czechach. Dolina Bobru ma charakter płaskodenny, z rozbudowanym systemem teras. Bóbr jest rzeką o stosunkowo dużych wahaniami poziomu wody, regulowanego kaskadą zbiorników retencyjnych w górnym odcinku rzeki (Pilchowice, Wrzeszczyn). Obszar gminy Bolesławiec należy do dorzecza Odry, a w jego ramach do zlewni rzeki Bóbr. Na obszarze objętym opracowaniem występuje rzeka Bóbr po stronie wschodniej oraz Mierzwiński Potok biegnący wzdłuż centralnej części wsi. Obszar opracowania położony jest w granicach dwóch jednostek gospodarowania wodami (jednolitych części wód powierzchniowych - JCWP): „Mierzwiński Potok” o kodzie RW60006163789 oraz „Bóbr od Żeliszowskiego Potoku do Bobrzycy” o kodzie RW600020163799.

Wody podziemne:

Gmina Bolesławiec według podziału hydrologicznego leży w regionie (XVI2), podregionie bolesławskim, charakteryzującym się występowaniem dominacją słabo zasobnych poziomów w utworach metamorficznych i magmowych. Obszar gminy, według regionalnego podziału hydrogeologicznego (Paczyński, 1995), położony jest w obrębie regionów jednostek hydrogeologicznych: w części południowej i środkowej – w obrębie regionów jednostek hydrogeologicznych: wrocławskim i sudeckim; części północnej i północno-wschodniej - w obrębie podregionu legnickiego w regionie przedsudeckim. (Paczyński, 1995) Według Mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) (Mikołajów i Sadurski, 2017) na obszarze gminy występują:

- Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 315 „Zbiornik Chocianów – Gozdnicza”, gromadzący wody piętra czwartorzędowego w piętrach wodonośnych,
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 317 „Niecka Zewnętrznosudecka Bolesławiec” gromadzący wody w kredowych utworach szczelinowo-porowych.

Gmina wyposażona jest w sieć wodociagową o łącznej długości 223,1 km (dane BDL na rok 2020) obsługiwana przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Bolesławcu Sp.z.o.o. Zaopatrzenie w wodę pitną odbywa się poprzez wodociąg Legnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A, zasilanego z ujęcia powierzchniowego na Kaczawie.

Ujmowana woda podlega uzdatnianiu w Zakładzie Produkcji Wody LPWiK. Na terenie gminy nie występują ujęcia wód podziemnych.

Gmina Bolesławiec położona jest w dolinie rzeki Bóbr. Zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapą ryzyka powodziowego (MRP) na terenie gminy występują obszary zasięgu zalewu wód powodziowych powodziowych Q 0,2%, Q1% i Q10%. Obszary te obejmują miejscowości: Nowa, Ocice, Kraszowice, Mierzwin, Otok, Rakowice, Bolesławice, Łąka, Krępnica, Dąbrowa Bolesławiecka, Golnice, Parkoszów, Trzebień, Trzebień Mały, Stara Oleszna, Kozłów.

Koryto rzeki jest na znacznym odcinku zabudowane wałami przeciwpowodziowymi chroniącymi teren gminy przed falą powodziową „stuletnią”. Na wysokość fali powodziowej ma bezpośredni wpływ gospodarka wodna prowadzona na zbiorniku wody w Pilichowicach, gospodarka wodami spływającymi do górnego odcinka rzeki Bóbr. Ten rodzaj powodzi na terenie gminy Bolesławiec występuje w przypadku niekontrolowanego wypływu wody ze zbiornika w Pilichowicach. Przeciwdziałanie temu zjawisku polega na kontroli stanu wałów przeciwpowodziowych oraz podwyższaniu korony wałów. Mając dane o ilości wody zrzucanej ze zbiornika w Pilichowicach można określić wysokość fali powodziowej jaka wystąpi na terenie gminy oraz prawdopodobny czas nadejścia fali powodziowej.

Drugim rodzajem zagrożenia powodziowego są intensywne opady deszczu i wody roztopowe. Ten rodzaj powodzi występuje lokalnie, trwa krótko, ale nie można przewidzieć wielkości i czasu wystąpienia zagrożenia.

5.3 Gleby

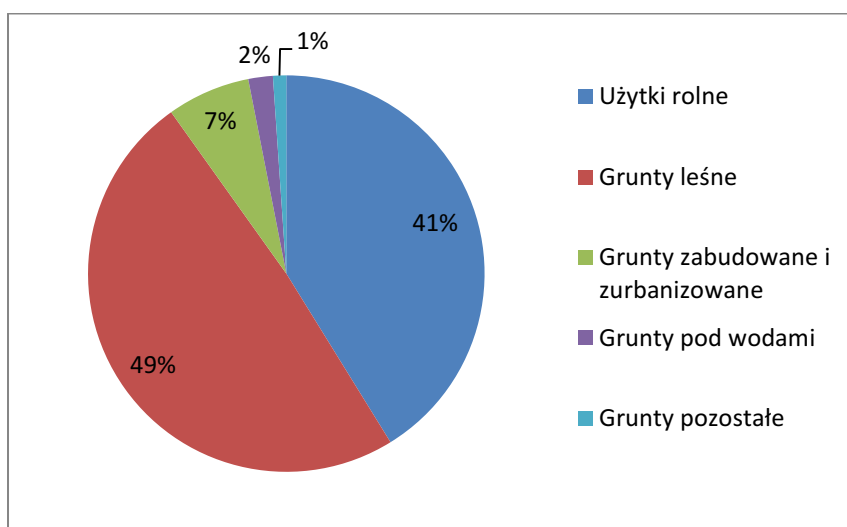
Całkowita powierzchnia terenów Gminy Bolesławiec wynosi 289 km².

Tabela 5.1. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Bolesławiec – stan na rok 2021

L.p.	Wyszczególnienie	Udział w [%]
1.	Użytki rolne	41
2.	Grunty leśne	49
3.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	7

4.	Grunty pod wodami	2
5.	Grunty pozostałe	1

Źródło: Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej

Wykres 5.1. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Bolesławiec – podział %

Jak wynika z przytoczonych wyżej danych użytki rolne w Gminie Bolesławiec to 41% całkowitej jej powierzchni (przy średniej wojewódzkiej wynoszącej ok. 48%).

Tabela 5.2. Sposób użytkowania gruntów rolnych

L.p.	Wyszczególnienie	Udział w [%] w stosunku do całości użytków rolnych
1.	Grunty orne	78
2.	Łąki	10
3.	Pastwiska	12
4.	Grunty rolne zabudowane	0
5.	Grunty pod stawami	0
6.	Sady	0
7.	Pozostałe grunty rolne	0

Źródło: dane Urzędu Gminy Bolesławiec

Warunki glebowe w gminie są korzystne dla rozwoju rolnictwa. Przeważają gleby dobre i bardzo dobre. Najbardziej przydatne pod rozwój intensyfikacji upraw polowych, sadownictwa i warzywnictwa są gleby bielcowe i brunatne, wykształcone z lessów ilastych oraz glin lekkich i średnich pylastych. Są one korzystnie położone, posiadają prawidłowe stosunki powietrzno – wodne, łatwe w uprawie i żyzne. Gleby te należą do kompleksu pszennego dobrego i bardzo dobrego, są zaliczone do klasy IIIa i IIIb bonitacji gruntów. Następną grupą są pod względem przydatności do rozwoju rolnictwa są gleby brunatne i bielcowe kompleksu pszennego- wadliwego i żytniego. Są to gleby żyzne ale wadliwe - przesuszone lub narażone na zmywanie powierzchniowe. Zaliczone do IIIb i IVa klasy gruntów ornych. Są odpowiednie dla uprawy pszenicy, jęczmienia jarego, kukurydzy, prosa, ziemniaków, lnu. W trzeciej grupie znajdują się gleby brunatne i bielcowe utworzone z glin lekkich i piasków gliniastych mocnych. Są to gleby mało żyzne , klasy IVb i V, zaliczone do kompleksu żytniego, nadające się pod uprawę roślin pastewnych, tytoniu, gorczycy i słonecznika oleistego. Najsłabsze na terenie gminy gleby i najmniej przydatne dla rolnictwa są gleby bielcowe i brunatne wylugowane V i VI klasy bonitacji, utworzone z piasków gliniastych na żwirach i piaskach luźnych. Są to mało urodzajne, zbyt suche i przewiewne gleby żyznie słabe i bardzo słabe.

6 GOSPODARKA I INFRASTRUKTURA

6.1 Rozwój gospodarczy

Gmina Bolesławiec jest obszarem wysokiej aktywności gospodarczej. Według Banku Danych Regionalnych GUS w roku 2016 na jej terenie zarejestrowanych było 1 136 podmiotów gospodarczych, a w 2021 r. było już ich 1 481., co daje wzrost o 23%. Tendencję wzrostową ilustruje poniższa tabela.

Tabela 6.1. Podmioty zarejestrowane w systemie REGON w latach 2016-2021

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	stan w dniu 31 XII					
Gmina wiejska Bolesławiec	1 136	1 162	1 232	1 350	1 431	1 481

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

6.1.1. Bezrobocie

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców w Gminie Bolesławiec nieznacznie zmalała z 273 osób w roku 2016 do 253 w roku 2021.

Tabela 6.2. Bezrobocie wg płci na terenie gminy w latach 2016 - 2021

Wyszczególnienie	jm.	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bezrobotni ogółem, w tym:	osoba	273	209	212	198	286	253
mężczyźni	osoba	134	93	90	90	137	106
kobiety	osoba	139	116	122	108	149	147

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Należy wziąć tu pod uwagę fakt, iż w tym czasie znacznie zwiększyła się także liczba mieszkańców gminy. Ponadto należy pamiętać o wpływie pandemii COVID-19 na rynek pracy w roku 2020 i 2021. Zauważmy, że w grupie osób bezrobotnych od 2016 do 2021 r. kobiet jest zawsze więcej niż mężczyzn. Tendencja ta utrzymuje się od lat i przy jednoczesnym wzroście liczby dzieci w tym okresie, wskazuje na tradycyjny wybór matki do roli głównej opiekunki rodziny.

6.2 Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna na terenie Gminy Bolesławiec jest rozwinięta bardzo dobrze. Wszystkie miejscowości Gminy są zwodociągowane. Gmina Bolesławiec stworzyła możliwość podłączenia do sieci wodociągowej wszystkich obecnie istniejących gospodarstw domowych i obiektów gospodarczych. Wybudowane przez Gminę sieci wodociągowe zostały użyczone dla PWiK Sp. z o.o. w Bolesławcu celem ich eksploatacji i dalszej rozbudowy. Ogólna długość zbiorczej sieci wodociągowej (bez przyłączy) wynosi 176,4 km. Przyłącza do sieci wodociągowej realizowane są na wiosek zainteresowanych. Z posiadanych informacji wynika, że ponad 99% gospodarstw domowych zostało podłączonych do zbiorczej sieci wodociągowej.

Problem utylizacji ścieków został kompleksowo rozwiązany dla ponad 93% wszystkich istniejących budynków mieszkalnych, w tym:

- ✓ dostęp do zbiorczej sieci kanalizacyjnej posiada – 29 miejscowości Gminy, której łączna długość wynosi 279,4 km (bez przyłączy kanalizacyjnych),
- ✓ w miejscowości Golnice i częściowo w miejscowości Bolesławice mieszkańcy posiadają indywidualne systemy oczyszczania ścieków (przydomowe biologiczne oczyszczalnie ścieków).

- System gazowniczy

Długość czynnej sieci gazowej na terenie Gminy na koniec roku 2021 wynosiła 63 070 m i obejmowała miejscowości: Kruszyn, Łaziska, Dobra, Łąka, Bolesławice, Bożejowice, Brzeźnik i Rakowice. Liczba czynnych przyłączy wyniosła 1 097 sztuk, a ich długość 15 440 mb. Zadania w zakresie gazyfikacji oraz przyłączeń do istniejącej sieci gazowej realizowane są przez operatora – Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. W 2022 r. realizowane są roboty związane z II etapem gazyfikacji wsi Rakowice i Otok.

- System elektroenergetyczny

Sprzedawcą energii dla obiektów Gminy Bolesławiec obecnie jest firma Energa – Obrót S.A. z siedzibą w Gdańsku. Dystrybucją zaś zajmuje się TAURON Dystrybucja S.A. z/s w Krakowie.

- Oświetlenie ulic

Wszystkie drogi w terenie zurbanizowanym Gminy Bolesławiec zostały wyposażone w urządzenia oświetlenia drogowego. Gmina Bolesławiec jest w 100% właścicielem oświetlenia zewnętrznego, składającego się z oświetlenia drogowego (ulicznego), placów, placów zabaw, boisk wielofunkcyjnych i trawiastych oraz parków. Łącznie to ponad 3500 opraw oświetlenia drogowego zamontowanych na blisko 3200 słupach oświetleniowych i obsługiwanych przez 84 obwody oświetleniowe sterowane zegarami astronomicznymi. Wszystkie urządzenia oświetlenia zewnętrznego na terenie Gminy Bolesławiec objęte są czynnościami serwisowymi, bieżącą konserwacją, naprawą i nadzorem, zgodnie z zawartymi umowami.

- Energia odnawialna

Obiekty użyteczności publicznej na obszarze Gminy Bolesławiec nie posiadają odnawialnych źródeł energii.

6.3 Drogi i transport techniczny

Gmina Bolesławiec jest położona na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych, a co za tym idzie wyróżnia się wyjątkowo dużą dostępnością komunikacyjną. Łączna długość dróg utwardzonych na terenie gminy wynosi około 262 km, w tym 73,65 km to drogi publiczne kategorii gminnej.

Podstawową sieć drogową stanowią odcinki dróg wojewódzkich, krajowych i międzynarodowych:

- A4 Wrocław – Drezno
- A18 Wrocław – Berlin
- 94 Wrocław – Zgorzelec
- 297 Jakuszyce – Świnoujście
- 382 Bolesławiec – Złotoryja
- 350 Bolesławiec – Osiecznica
- 357 Radomierzyce-Brzeźnik

Główną sieć drogową uzupełniają:

- drogi powiatowe o łącznej długości 84 km,
- drogi gminne o łącznej długości 73,65 km

Przez obszar Gminy przebiega zmodernizowana linia E-40 kolejowa relacji:

- Wrocław – Węgliniec.

Sieć dróg w gminie jest dobrze rozwinięta, dzięki czemu możliwa jest sprawna komunikacja indywidualna i towarowa. Transport publiczny jest zabezpieczony poprzez realizację kursów w dni robocze oraz w soboty i niedziele z częstotliwością zależną od miejsca położenia miejscowości, z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców. Każda miejscowość ma zapewnione co najmniej 3 pary kursów, a ich liczba była zwiększana wraz z malejącą odległością od miasta. Mieszkańcom w pełni zapewniono dojazd do miasta i powrót do swojej miejscowości w godzinach rozpoczęcia i zakończenia pracy, załatwienia spraw urzędowych, a także dotyczących zdrowia oraz zakupów.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Na obszarze gminy Bolesławiec usługi regularnej komunikacji autobusowej na zasadach komercyjnych realizuje czterech przewoźników:

- ✓ Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej (PKS) w Bolesławcu Sp. z o.o. – wykonujące przewozy osobowe na 15 liniach komunikacyjnych w tym 13 liniach objętych dofinansowaniem; obejmujących teren całej gminy;
- ✓ Auto-Linie s.c. – wykonująca przewozy osobowe na 4 liniach komunikacyjnych, obejmujących miejscowość Brzeźnik. Przewoźnik od 01.08.2020 roku nie wykonuje przewozów na linii Bolesławiec – Trzebień - Bolesławiec.
- ✓ Firma Usługowo-Handlowa „Grażyna” – wykonująca przewozy osobowe na 2 liniach komunikacyjnych, obejmujących miejscowości Łaziska i Kruszyn.
- ✓ Szwed Bronisław Przewóz Osób – wykonujący przewozy osobowe na 3 liniach komunikacyjnych, obejmujących miejscowości Dobra i Kraśnik Dolny.

Na terenie gminy brak jest dworców i stacji kolejowych. Gmina Bolesławiec nie organizuje transportu zbiorowego, ale przekazuje pomoc finansową Powiatowi Bolesławieckiemu na realizację zadania w zakresie publicznego transportu zbiorowego. Wsparcie finansowe udzielane jest na podstawie porozumienia podpisanego z Powiatem.

6.4 Gospodarka odpadami komunalnymi

Gmina Bolesławiec zajmuje się gospodarką odpadami komunalnymi w sposób kompleksowy. W 2005 roku wprowadzony został system segregacji odpadów, a do jego efektywnego działania zakupiono dla mieszkańców 2 rodzaje pojemników: żółty na plastik i zielony na szkło. Kolejnym krokiem wynikającym ze zmiany *ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* w 2013 roku było zapewnienie odbioru i zagospodarowania odpadów przez gminę. Ogłoszony został przetarg i wybrany wykonawca usługi. Od tej pory, to gmina stała się właścicielem odpadów. W celu jeszcze większego podniesienia poziomu segregacji odpadów, w kolejnych latach wprowadzono zbiórkę papieru oraz frakcji bio, a także wybudowano Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Łące, który do użytku został oddany w 2016 roku. W 2018 roku do funkcjonującego już systemu gospodarki odpadami włączono nieruchomości niezamieszkałe.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w ramach gminnego systemu, z gospodarstw domowych odbierane są następujące rodzaje odpadów:

1. bezpośrednio z nieruchomości:
 - a) odpady zmieszane,
 - b) odpady zbierane w sposób selektywny następujących frakcji:
 - papier i tektura,
 - tworzywa sztuczne, metale i opakowania wielomateriałowe,
 - szkło,
 - bioodpady.
2. w systemie obwoźnym zbiórek, 2 razy w ciągu roku z każdej miejscowości:
 - a) odpady wielkogabarytowe,
 - b) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
 - c) zużyte opony;
3. dodatkowo w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi każdy mieszkaniec odpady problemowe, tj. m.in. meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki, chemikalia, tekstylia i odzież, zużyte opony, odpady budowlane i rozbiórkowe dostarczyć może do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Łąka.

Wykonawca usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, wyłaniany jest w drodze przetargu nieograniczonego. Obecnie usługa ta świadczona jest przez Przedsiębiorstwo Usługowo – Produkcyjne i Handlowe „COM-D” z siedzibą w Jaworze przy ul. Poniatowskiego 24.

W ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi Gmina Bolesławiec wyposaża każdą nieruchomość w komplet pojemników, służący selektywnej zbiórce odpadów. Właściciele nieruchomości użytkują pojemniki na odpady zmieszane (tzw. resztkowe) i segregowane o pojemności odpowiednio 120 l i 240 l, nieruchomościom wielolokalowym użyczane są pojemniki o pojemności 1 100 l.

Zebrane z terenu Gminy Bolesławiec odpady komunalne w znacznej większości zagospodarowywane są w Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych

w Trzebieiniu posiadającym od września 2014 roku status Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) – obecnie Instalacji Komunalnej.

Gmina Bolesławiec, zgodnie z wymogami określonymi *rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych* uzyskuje dopuszczalne poziomy recyklingu.

W 2021 roku z terenu Gminy Bolesławiec zebranych zostało m.in. 3 340,35 Mg odpadów zmieszanych, 1 887,11 Mg bioodpadów, 354,82 Mg plastiku, 159,41 papieru i tektury oraz 404,32 Mg opakowań szklanych. System gospodarowania odpadami komunalnymi w odniesieniu do lat poprzednich zobrazowany został w poniższej tabeli.

Tabela 6.3. System gospodarowania odpadami komunalnymi

SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE GMINY BOLESŁAWIEC W POSZCZEGÓLNYCH LATACH					
	2017	2018	2019	2020	2021
Ilość zebranych odpadów komunalnych [Mg]					
Odpady zmieszane	3 288,93	2 903,38	3 166,54	3 166,46	3 340,35
Bioodpady	83,56	1 026,68	1 265,14	1 576,16	1 887,11
Plastik	235,02	278,68	282,08	318,40	354,82
Papier	62,00	60,22	105,82	123,68	159,41
Szkło	317,08	321,29	331,81	437,18	404,32
Łączna ilość odpadów	3 986,59	4 590,25	5 151,39	5 621,88	6 146,01
Koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi					
Stawka opłaty	8,00 zł	10,00 zł	16,00 zł	16,00 zł	30,00 zł
Dochody z tytułu opłaty	1 482 455 zł	1 839 106 zł	2 570 945 zł	2 835 817 zł	4 610 564 zł
Całkowite koszty odbioru i zagospodarowania odpadów	2 450 731 zł	2 099 010 zł	2 777 311 zł	5 073 070 zł	5 765 284 zł

7. FUNDUSZ SOŁECKI

Fundusz sołecki powołany został do życia na mocy ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. (Dz.U. z 2009 r. Nr 52, poz. 420) i po raz pierwszy realizowany był w ramach budżetów gmin w roku 2010. Fundusz sołecki to środki wyodrębnione w budżecie gminy, zagwarantowane dla sołectwa na realizację przedsięwzięć:

- ✓ służących poprawie warunków życia jego mieszkańców,
- ✓ będących zadaniami własnymi gminy,
- ✓ zgodnymi ze strategią jej rozwoju.

W ramach funduszu sołeckiego mogą być realizowane przedsięwzięcia będące zadaniami własnymi gminy i jednocześnie zgodne ze strategią jej rozwoju. Katalog zadań własnych gminy określa art. 7 ustawy o samorządzie gminnym.

Tabela 7.1. Środki funduszu sołeckiego w Gminie w latach 2016 i 2021

L.p.	Sołectwo	2016	2021	Razem
1	Bolesławiec	23 188	40 947	64 135
2	Bożejowice-Rakowice	27 120	44 076	71 196
3	Brzeźnik	27 121	44 076	71 197
4	Dobra	25 737	44 076	69 813
5	Dąbrowa Bolesławiecka	14 265	22 876	37 141
6	Chościszowice	7 377	12 209	19 586
7	Golnice	11 418	18 203	29 621
8	Kraśnik Dolny	24 842	41 432	66 274
9	Kraśnik Górny	19 771	31 779	51 550
10	Kraszowice	14 021	22 082	36 103
11	Kruszyn	27 120	44 076	71 196
12	Kozłów	6 455	10 622	17 077
13	Krępnica	11 770	19 834	31 604
14	Lipiany	9 791	15 427	25 218
15	Łąka	12 204	19 746	31 950
16	Łaziska	27 121	44 076	71 197
17	Mierzwin	12 665	21 112	33 777
18	Nowa	10 604	16 969	27 573
19	Nowa Wieś	16 354	26 798	43 152
20	Nowe Jaroszowice	12 692	20 495	33 187
21	Ocice	27 120	44 076	71 196

22	Otok	17 438	30 897	48 335
23	Parkoszków	8 950	14 016	22 966
24	Suszki	13 208	20 363	33 571
25	Stara Oleszna	10 794	17 366	28 160
26	Stare Jaroszewice	13 886	21 774	35 660
27	Trzebień Mały	7 919	12 782	20 701
28	Trzebień	27 120	44 076	71 196
29	Żeliszów	19 988	31 338	51 326
	RAZEM	488 059	797 601	1 285 660

Źródło: dane Urzędu Gminy Bolesławiec

Korzyści związane z realizacją funduszu sołeckiego w gminie:

- ✓ dodatkowe środki z budżetu państwa (subwencja) w wysokości odpowiednio: 10, 20 lub 30% wykonanych wydatków,
- ✓ zwiększa się możliwość realizacji drobnych, ale istotnych zadań samorządu wsi,
- ✓ następuje wzrost aktywności społecznej i inicjatyw obywatelskich,
- ✓ jest to podstawowy mechanizm finansowy wspierający sołectwa uczestniczące w programie „Odnowa Wsi Dolnośląskiej” realizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego,
- ✓ każde z sołectw ma jednakowy dostęp do środków, które może przeznaczyć
- ✓ na najpotrzebniejsze – wg mieszkańców – przedsięwzięcia.
- ✓ ilość środków, jakie sołectwo otrzymuje „do dyspozycji” w ramach funduszu sołeckiego jest proporcjonalna do liczby mieszkańców danego sołectwa.

Tabela 7.2. Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego w latach 2016 i 2021

Rok realizacji	Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego					
	Majątkowe		Bieżące		Razem	
	[zł]	[%]	[zł]	[%]	[zł]	[%]
2016	206 724	44,30%	259 890	55,70%	466 614	100%
2021	178 376	25,39%	524 106	74,61%	702 482	
Ogółem	385 100	32,94%	783 996	67,06%	1 169 096	

Źródło: dane Urzędu Gminy Bolesławiec

8. REALIZACJA PROJEKTÓW, W TYM Z UDZIAŁEM FUNDUSZY UNII EUROPEJSKIEJ (UE) W LATACH 2016 – 2021

L p.	Tytuł projektu	Informacje na temat projektu
Funduszu Mikroprojektów Nisa-Nysa w ramach Programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020		
1.	Aktywnie i artystycznie w przyszłość	W projekcie uczestniczyło 34 dzieci i 6 nauczycieli z przedszkola w Bożejowicach i z przedszkola w Mniszku(Czech). Wspólne działania to: warsztaty ceramiczne, wycieczka do ZOO w Libercu oraz spartakiada przedszkolaka z udziałem 56 dzieci z 7 gminnych placówek. Projekt przyczynił się do przekazania dzieciom sąsiadujących krajów tolerancji, wielokulturowości i otwartości. Wartość dofinansowania: 19 604,99 PLN (90 %)
2.	Szlakiem grodów i zamków- realizacja	W projekcie wzięło udział 38 uczniów i 4 opiekunów ze szkoły podstawowej w Brzeźniku i z Mniszka(Czechy). Współpraca transgraniczna między szkołami polegała na udziale we wspólnych warsztatach kulinarnych, historycznych i zabawach sportowych , wycieczkach: do Zamku Grodziec, Grodu Średniowiecznego w Brzeźniku oraz do Zamku Frydland. Celem projektu było nawiązanie kontaktów, rozwijanie wzajemnej tolerancji i poznanie tradycji mieszkańców pogranicza polsko-czeskiego. Wartość dofinansowania: 12 931,44 PLN (90%)
3.	Taniec to kultura narodów- realizacja	W projekcie wzięło udział 32 uczniów i 4 opiekunów ze szkoły podstawowej w Dąbrowie Bolesławieckiej i ze szkoły we Frydland (Czechy). W ramach współpracy transgranicznej szkół odbyły się profesjonalne pokazy tańców ludowych oraz warsztaty taneczne, wycieczki krajoznawcze i do Zamku w Kliczkowie. Celem projektu była wymiana doświadczeń pomiędzy partnerami, poszerzenie wiedzy o historii, kulturze i tradycji obu regionów. Wspólne spotkania, zabawy i wycieczki pozwoliły na wzajemne zrozumienie, poznawanie siebie, uczenie współpracy jak również pokonywanie barier językowych. Wartość dofinansowania: 14 033,04 PLN (90%)

4.	Medyczno-kulturowy dialog międzynarodowy	W projekcie wzięły udział 44 osoby, po 20 uczniów i 2 opiekunów ze szkoły podstawowej w Dąbrowie Bolesławieckiej i ze szkoły we Frydland (Czechy). Podczas warsztatów przybliżono zasady Pierwszej Pomocy Przedmedycznej, a uczestnicy nabyli umiejętności zachowania w kryzysowych sytuacjach. Wspólne wycieczki i warsztaty pomogły zrozumieć specyfikę partnera i nawiązać przyjaźnie. Dzieci uczyły się tolerancji i wzajemnej akceptacji mimo odmiennych zdań, języka, kultury, tradycji, historii. Wartość dofinansowania 18 374,23 PLN (90%)
Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 - 2020		
1.	Multimedialne szkoły. Wypożyczenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne pracowni komputerowych w 8 szkołach podstawowych w Gminie Bolesławiec	W ramach projektu do szkolnych pracowni zakupiono: meble; przenośne komputery wraz oprogramowanie dla każdego ucznia i dla nauczyciela; pełny pakiet ochronny; szafki umożliwiające ładowanie i zarządzanie mobilnym sprzętem; tablice interaktywne z projektorem krótkoogniskowym; wizualizery przenośne; monitory interaktywne; sieciowe urządzenia wielofunkcyjne; drukarki atramentowe A3; kamery cyfrowe. Ponadto w każdej szkole wykonano wewnątrzszkolną sieć komputerową i sieć bezprzewodową. Utworzono 8 pracowni komputerowych. Wartość dofinansowania: 834 624,36 PLN (85 %)

2.	Przebudowa starego budynku szkoły podstawowej w Brzeźniku i adaptacja na przedszkole	Wykonano przebudowę dawnego budynku szkoły w miejscowości Brzeźnik w celu adaptacji na przedszkole. Inwestycja obejmowała przebudowę układu pomieszczeń i wydzielenie sal lekcyjnych, komunikacji, pomieszczenia socjalnego, sanitariatów i pomieszczenia na potrzeby cateringu. Obiekt przystosowano dla potrzeb maluchów o powierzchni 239,2 m². Wartość dofinansowania: 260 610,72 PLN (85 %)
3.	Budowa Systemu Informacji Przestrzennej oraz rozwój e-usług publicznych i elektronicznych usług administracyjnych w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego.	W projekcie uczestniczyło 10 gmin: miejska Bolesławiec, Warta Bolesławiecka, Bolesławiec, Nowogrodziec, Osiecznica, Gromadka, Zagrodno, Sulików, miejska Zawidów, Gmina i Miasto Lwówek Śląski. Projekt polegał na: utworzeniu Międzygminnego Systemu Informacji Przestrzennej, niezbędnej do świadczenia e-usług w zakresie planowania przestrzennego, oświaty, turystyki, kultury i ochrony przeciwpowodziowej; rozbudowie i modernizacji infrastruktury teleinformatycznej w urzędach; wdrożeniu systemu umożliwiającego świadczenie szeroko rozumianych e-usług. Całkowita wartość projektu: 15 777 367,97 PLN z tego: Gmina Bolesławiec - 2 380 085,00 PLN w tym dofinansowanie – 2 023 072,00 PLN (85%)
4.	Kreatywne przedszkola	Utworzono 43 nowe miejsca dla dzieci w wieku 3-5 lat w nowych przedszkolach w ZSzP w Brzeźniku, Ocicach i Żeliszowie. Do pomieszczeń zakupiono meble, sprzęt, zabawki, pomoce i materiały dydaktyczne. Dzieci uczestniczyły w zajęciach dodatkowych: z języka angielskiego, profilaktyki logopedycznej, ogólnorozwojowych z elementami gimnastyki korekcyjnej usprawniające motorykę małą i dużą oraz warsztatach aktywności twórczej. Dofinansowanie: 430 254,00 PLN (85 %)
5.	Otwarty umysł-Twoją szansą na rozwój	W projekcie uczniowie/uczennice klas IV-VIII z 8 szkół podstawowych Gminy Bolesławiec uczestniczyli w zajęciach dodatkowych, wycieczkach krajoznawczych. Powstało 13 szkolnych pracowni matematyczno-przyrodniczych wyposażonych w pomoce dydaktyczne i sprzęt TIK. Dofinansowanie projektu – 652 497,47(95%) PLN

Program Współpracy INTERREG Polska – Saksonia 2014 - 2020		
1.	Łużyce – Bory, rowerem przez kulturowe i przyrodnicze dziedzictwo pogranicza	Partnerem Wiodącym była Gmina Bolesławiec przy współpracy z Gminą Warta Bolesławiecka, Gminą Osiecznica, Gminą Miejską Bolesławiec oraz partnerem niemieckim – Miastem Bernsdorf. W ramach projektu wybudowano ścieżkę rowerową na terenie Gminy Bolesławiec (odcinek Kruszyn-Łaziska o długości 3,625 km) i Gminy Warta Bolesławiecka(3,33 km), biegnącą po nieczynnym nasypie kolejowym. Wzdłuż ścieżki utworzono miejsca wypoczynku wyposażone w ławostoly, kosze na śmieci i stojaki na rowery, postawiono dwujęzyczne tablice turystyczne oraz wykonano oznakowanie całości przebiegu szlaku(o długości ponad 62 km). Wartość dofinansowania - 5 464 216,47 PLN (85 %) z tego: Gmina Bolesławiec – 2 666 539,00 PLN
Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020		
1.	Zdalna Szkoła i Zdalna Szkoła Plus – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego	Celem projektu było wsparcie szkół poprzez zapewnienie uczniom i nauczycielom sprzętu komputerowego, umożliwiającego zdalną edukację. W ramach projektu zakupiono 70 tabletów wraz z klawiaturą oraz 8 urządzeń wielofunkcyjnych z funkcją drukowania jednostronnego i dwustronnego. Sprzęt został przekazany do ośmiu szkół podstawowych Wartość dofinansowania - 70.000 PLN
2.	Cyfrowa Gmina	Zakupiono sprzęt i oprogramowanie, które przyczynią się do zwiększenia poziomu cyberbezpieczeństwa w Urzędzie Gminy Bolesławiec oraz wdrożono rozwiązania, które poprawią jakość usług cyfrowych świadczonych mieszkańcom gminy Wartość dofinansowania – 100 000,00 PLN
3.	Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – Granty PPGR	Zakupiono i przekazano 48 laptopów wraz z oprogramowaniem dla dzieci i wnuków byłych pracowników PGR zamieszkałych w gminie Bolesławiec, zgodnie ze złożonymi i zweryfikowanymi wnioskami. Dofinansowanie 100 % Wartość dofinansowania – 192 000,00 PLN

4.	Program „Laboratoria przyszłości”	Do 8 gminnych szkół zakupiono między innymi: drukarki 3D wraz z akcesoriami; stacje lutownicze; klocki do samodzielnej konstrukcji z akcesoriami; zestaw nagłośniący; sprzęt do gotowania, AGD; oświetlenie do realizacji nagrań; aparaty fotograficzne; mikrofony; roboty wielofunkcyjne; stacje pogodowe; zestawy do majsterkowania; okulary VR 64 wirtualne laboratorium przyszłości; zestawy elektryka. Wartość dofinansowania – 400 000,00 PLN
Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)- ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowania przez społeczność” objętego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.		
1.	Budowa Sali zebrań we wsi Kozłów	Powstały obiekt o powierzchni około 215,00 m², który posiada salę główną wraz z zapleczem kuchennym, magazynkami, sanitariatami, magazynem zewnętrznym. Przy budynku powstał parking oraz chodniki z kostki betonowej, obiekt oświetlony jest latarniami drogowymi i wyposażony w instalacje elektryczne, wodno – kanalizacyjne, klimatyzację i wentylację. Obiekt jest dostosowany dla osób niepełnosprawnościami. Dofinansowanie – 336 926,00 PLN
2.	Rozbudowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy Domu Ludowym w Bolesławicach	Istniejący kompleks sportowo-rekreacyjny rozbudowano o plac zabaw z nawierzchnią bezpieczną poliuretanową oraz piaskową, na których umiejscowiono wspinaczkę, trampoliny, huśtawki wahadłowe oraz strefę street workout'u. Zamontowano ławki, kosze na śmieci i stojaki na rowery. Dofinansowanie – 234 158,00 PLN
Program rozwoju regionalnej infrastruktury sportowej – program rządowy		
1.	Budowa boiska wielofunkcyjnego we wsi Lipiany	Powstało wielofunkcyjne boisko o wymiarach 32,00 m x 19,00 m do piłki koszykowej i piłki siatkowej o nawierzchni poliuretanowej wraz z urządzeniami; ogrodzenia panelowe strefy boisk i strefy dla widzów o wysokości 4 m; dojścia, chodniki, stojaki na 5 rowerów, szafy na urządzenia sportowe Dofinansowanie - 87 200 PLN

2.	Budowa boiska wielofunkcyjnego we wsi Parkoszów	Wybudowano boisko wielofunkcyjne o wymiarach 32 x 19 m do piłki koszykowej i piłki siatkowej ze strefami ochronnymi o nawierzchni poliuretanowej wraz z urządzeniami i oświetleniem lampami LED z zamontowanymi wysięgnikami podwójnymi. Zamontowano kosze na śmieci i stojaki na rowery. Dofinansowanie - 79 500 PLN
Fundusz Dróg Samorządowych – program rządowy		
1.	Budowa drogi (dz. nr 304, 601) obręb Kruszyn oraz (dz. nr 674, 675) obręb Kraśnik Górny	Droga o charakterze drogi publicznej o nr 103973D, zaprojektowana na obciążenie ruchu kategorii KR2, posiada nawierzchnię bitumiczną o długości 3800 mb i szerokości 4,2 m. Dofinansowanie – 1 595 335,04 PLN
Fundusz Inwestycji Lokalnych – program rządowy		
1.	Rozbudowa budynku OSP we wsi Brzeźnik	Rozbudowano istniejący budynek na potrzeby działającej jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. W nowej części powstał garaż dla samochodu ratowniczo-gaśniczego, szatnie dla pracowników, pomieszczenia sanitarne, sala konferencyjna a przed budynkiem nowy plac asfaltowy Dofinansowanie – 400 000,00 PLN
Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – program rządowy		
1.	Rozbudowa budynku OSP we wsi Trzebień i zakup samochodu strażackiego	Rozbudowa budynku OSP o nowe pomieszczenia sanitarne, zaplecze socjalne oraz do przechowywania i konserwacji sprzętu ratowniczego. Oprócz robót budowlanych zostanie zakupiony średni samochód gaśniczo-ratowniczy z napędem 4x4. Charakterystyka samochodu umożliwi jego dyspozycję do działań ratowniczo-gaśniczych na terenach trudno dostępnych, np. lasy, nieużytki, tereny pól. Dofinansowanie – 2 400 000,00 PLN

Tabela 8.1. Projekty realizowane w latach 2016 – 2021

Źródło: dane Urzędu Gminy Bolesławiec

8.1. Współpraca krajowa i zagraniczna

Informacja o miastach partnerskich, stowarzyszeniach i innych platformach współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Gmina Bolesławiec jest członkiem:

- ✓ 5 stowarzyszeń
 - ✓ 2 związków
 - ✓ 1 porozumienia
 - ✓ 1 miasto partnerskie
1. Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa – 21.12.2011 (data przystąpienia)
 2. Stowarzyszenie LGD „Wrzosowa Kraina”- 28.05.2008 r. (data przystąpienia)
Członkowie (gminy wiejskie: Bolesławiec, Gromadka, Lubin, Chojnów, Miłkowice, Kunice; miejsko-wiejskie Przemków, Chocianów, i gmina miejska Chojnów)
 3. Stowarzyszenie LGR Dolnośląska Kraina Karpia -16.12.2009 r.(data przystąpienia)
 4. Stowarzyszenie Gmin Ceramicznych Rzeczypospolitej Polskiej –16.12.2015 r. (data przystąpienia). Członkowie: Gmina Bolesławiec, Gmina Warta Bolesławiecka, **Gmina Osiecznica (rezygnacja w 2020); Gmina Nowogrodziec (rezygnacja w 2020);** Gmina Miejsko-Wiejska Jaworzyna Śląska
 5. Stowarzyszenie „Rzeczpospolita Samorządna” – 30.09.2020 r. (data przystąpienia)
 6. Związek Gmin „Kwisa” – 05.06.2013 r. (data przystąpienia)
 7. Związek Międzygminny „Bóbr” - 26.03.2008 r. (data przystąpienia)
 8. Porozumienie o współpracy w zakresie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Zachodniego Obszaru Integracji - 15.10.2020 r. (data przystąpienia)
 9. Miasto Bernsdorf w Niemczech – umowa o partnerstwie z 31.08.2011 r.

9. PLANOWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU

Planowe podejście do rozwoju Gminy Bolesławiec wyrażało się poprzez opracowywanie różnego rodzaju gminnych planów i programów, które następnie konsekwentnie były realizowane z zamiarem **osiągnięcia** celów w nich zawartych.

W ostatnich latach gmina działa m.in. w oparciu o następujące dokumenty zatwierdzone uchwałami Rady Gminy:

- 1) Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2016-2020

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

- 2) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bolesławiec na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 r.
- 3) Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Bolesławiec
- 4) Program współpracy Gminy Bolesławiec z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego
- 5) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesławiec
- 6) Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Bolesławiec
- 7) Planu Odnowy Miejscowości oraz Sołeckie Strategie Rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2016 - 2020

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2016-2020 została przygotowana dla obszaru Gminy Bolesławiec w celu zidentyfikowania zadań, których realizacja przyczyni się do aktywizacji społeczno-gospodarczej gminy. Wybór projektów koncentrował się głównie na zadaniach, które mają szansę na dofinansowanie ze środków strukturalnych Unii Europejskiej.

Program współpracy Gminy Bolesławiec z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

Program Współpracy określa obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy Bolesławiec z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Wskazuje priorytety oraz rodzaj udzielanego przez gminę wsparcia organizacjom pozarządowym, które będą realizowane na podstawie partnerskich relacji.

Obszar aktywności organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego odzwierciedla potrzeby społeczności lokalnej, a utworzony program umożliwia rozwinięcie zakresu działań organizacji, zapewni im wsparcie, które jest podstawą do realizacji podejmowanych działań. Przyczyni się to do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Bolesławiec oraz do lepszego rozpoznawania i zaspokajania, w skuteczny i efektywny sposób, potrzeb społecznych.

Plan Odnowy Miejscowości

Od roku 2009 sukcesywnie w poszczególnych miejscowościach opracowywane są z inicjatywy mieszkańców i przy aktywnym ich udziale tzw. Plany Odnowy Miejscowości. Plany te w swoich założeniach stanowią dokumenty o charakterze strategicznym i mają na celu stworzenie szczegółowych koncepcji oraz wizji rozwoju poszczególnych miejscowości. Określają generalny kierunek zmian pożądaných przez mieszkańców oraz przedstawiają metody i narzędzia ich wdrażania. Na 29 sołectw w Gminie Bolesławiec tylko 4 posiadają takie „Plany Odnowy”, które przyjęte zostały poprzez uchwały Zebrania Wiejskiego, a następnie zatwierdzone zostały odrębnymi uchwałami przez Radę Gminy Bolesławiec.

Plan Odnowy Miejscowości to dokumenty, który sankcjonuje zrównoważony rozwój wsi w kierunku, którym zależy mieszkańcom i z poszanowaniem ochrony środowiska naturalnego.

10. PRZEBIEG PRAC NAD STRATEGIĄ

Głównym założeniem przy pracy nad planem strategicznym Gminy Bolesławiec na najbliższe lata było tworzenie i realizowanie dokumentu metodami uwzględniającymi wysoki stopień partycypacyjny. Dokument na każdym etapie był tworzony udziałem mieszkańców oraz pracowników gminy.

Uczestnikami warsztatów byli:

- sołtysi,
- radni gminni,
- przedstawiciele rad sołeckich,
- przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych w tym klubów sportowych,
- przedstawiciele Ochotniczych Straży Pożarnych,
- przedsiębiorcy,
- pracownicy Urzędu Gminy Bolesławiec i kierownicy referatów,
- dyrektorzy jednostek gminnych,
- aktywni mieszkańcy Gminy Bolesławiec.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Pracami nad strategią kierował koordynator z ramienia zleceniobiorcy przy wsparciu osoby kontaktowej z ramienia Urzędu Gminy Bolesławiec. Rolą koordynatora było organizowanie pracy zespołu i dobór narzędzi niezbędnych do właściwego przygotowania dokumentu. Pracownicy gminy występowali w roli ekspertów głównie przy części diagnostycznej oraz na spotkaniach warsztatowych z mieszkańcami.

Odbyły się następujące warsztaty:

Warsztat 1 – Analiza zintegrowana SWOT – warsztat z udziałem mieszkańców oraz pracowników gminy.

Warsztat 2 – Cele strategii rozwoju Gminy Bolesławiec – warsztat z udziałem mieszkańców oraz pracowników gminy.

Praca ekspercka nad dokumentem po zebraniu danych i dokonaniu analizy zakończyła się konsultacją z kierownikami referatów Urzędu Gminy Bolesławiec, którzy wprowadzili korekty merytoryczne oraz zaproponowali indywidualne rozwiązania.

11. MISJA, WIZJA, CEL NADRZĘDNY I CELE GŁÓWNE

11.1 Misja

Misja to określenie podstawowych funkcji gminy, które zapisane są w ustawie o samorządzie terytorialnym z dnia 8 marca 1990 roku oraz w uchwalonym statucie gminy.

Misja Gminy Bolesławiec zawarta jest w sformułowaniach:

- „Mieszkańcy Gminy stanowią z mocy prawa wspólnotę samorządową”,
- „Gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność”,
- „Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów”.

Misja Gminy Bolesławiec wypracowana przez uczestników warsztatów brzmi następująco:

**GMINA BOLESŁAWIEC WE WSPÓŁPRACY
Z MIESZKAŃCAMI REALIZUJE OKREŚLONE CELE I POTRZEBY**

11.2 Wizja przyszłości i cel nadrzędny rozwoju Gminy

Wizja rozwoju gminy to obraz jej przyszłego stanu, do którego będzie się dążyć, uwzględniając dobro środowiska przyrodniczego i potrzeby mieszkańców. Wszystkie działania podejmowane na rzecz jej urzeczywistnienia nie mogą zagrażać ani degradować środowiska.

Uczestnicy warsztatów sformułowali obraz gminy za 6 lata. Określono pożądane cechy środowiska przyrodniczego, skalę rozwoju gospodarczego, funkcjonowanie instytucji publicznych i poziom życia mieszkańców.

Poprzez stworzenie wizji przygotowano ramy, które pozwoliły na wyznaczenie celów i sposobów ich realizacji. W ten sposób w strategii zaplanowano konsekwentny ciąg zdarzeń.

Wypracowano następującą hasłową wizję rozwoju Gminy Bolesławiec:

**GMINA BOLESŁAWIEC TO BOGATA PRZYRODA
I DZIEDZICTWO HISTORYCZNO-KULTUROWE,
PRZEDSIĘBIORCZY I ZAANGAŻOWANI MIESZKAŃCY**

Z wyżej sformułowanej wizji powstał cel nadrzędny rozwoju Gminy Bolesławiec:

**Gmina przyjazna mieszkańcom, rozwijająca się w oparciu o przedsiębiorczość
mieszkańców oraz zachowane walory przyrodniczo-kulturowe regionu.**

11.3 Cele główne strategii

Cel główny to taki cel strategiczny, który mamy osiągnąć w całości i za osiągnięcie, którego ponosimy w pełni odpowiedzialność. Tutaj pojawia się pytanie: jaki rozwój zapewni gminie realizację celu głównego oraz nadrzędnego? Przy budowie strategii rozwoju zrównoważonego odpowiedź na to pytanie jest następująca: rozwój społeczno-gospodarczy zharmonizowany ze środowiskiem, czyli rozwój, w którym granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów środowiska przyrodniczego.

Cele główne są „rozbite” na cele w układzie poszczególnych sfer (ładów).

Sfera środowiskowa

CEL GŁÓWNY 1:

**ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH,
ŚRODOWISKOWYCH I KULTUROWYCH NA RZECZ ROZWOJU GMINY**

Sfera gospodarcza

CEL GŁÓWNY 2:

**ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY W OPARCIU O PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ
MIESZKAŃCÓW I PARTERSKĄ WSPÓŁPRACĘ Z PODMIOTAMI
GOSPODARCZYMI**

Sfera społeczna

CEL GŁÓWNY 3:

**AKTYWNE WŁĄCZENIE OBYWATELI W ROZWÓJ GMINY
ORAZ ZAPEWNIENIE IM SATYSFAKCJONUJĄCYCH WARUNKÓW ŻYCIA**

12. ANALIZA SWOT

12.1 Szanse i zagrożenia rozwoju gminy

W rozdziale została dokonana analiza czynników sprzyjających i ograniczających rozwój gminy. Rozważano atuty gminy oraz słabości stanowiące bariery rozwojowe. Odniesiono się także do możliwości, które mogą pojawić się w przyszłości w otoczeniu gminy i rzutować na jej rozwój.

Analiza SWOT dla Gminy Bolesławiec została przeprowadzona podczas warsztatów, wzbogacono ją także o wnioski płynące z diagnozy. Gminę poddano analizie wartościującej, określając słabe i mocne strony gminy obecnie, w podziale na 3 sfery – czyli co gmina ma, a czego nie ma, a co może wpływać na jej rozwój. Odniesiono się również do możliwości i zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości w otoczeniu oraz wewnątrz gminy i wpływać na jej kondycję. Przewidując je, władze lokalne mogą uniknąć wielu trudności.

Stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse, Gmina Bolesławiec może skutecznie niwelować słabości.

12.2 Stymulatory rozwoju

Czynniki sprzyjające rozwojowi to stymulatory rozwoju tzn. te czynniki, które umożliwią Gminie Bolesławiec realizację przyjętej wizji. Są to czynniki, które gmina może wykorzystać w pobudzaniu własnego rozwoju. Należy do nich zaliczyć:

- Stymulowanie inicjatyw społecznych. Stworzenie warunków do zwiększenia aktywności mieszkańców zarówno w zakresie inicjatyw własnych (własna działalność gospodarcza, zmiana kwalifikacji zawodowych) jak i przedsięwzięć służących mieszkańcom (zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, opieka nad osobami znajdującymi się w trudnych warunkach, w tym osobami starszymi). Temu celowi ma służyć powołanie organizacji społecznej oraz organizacji gospodarczej wspierających przedsiębiorczość i tworzenie dodatkowych miejsc pracy.
 - Tworzenie partnerstwa społecznego i zwiększanie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu problemów gminy. Ma temu służyć odpowiedni przepływ informacji pomiędzy gminą i mieszkańcami oraz włączanie mieszkańców w proces decyzyjny (partycypacja społeczna). Wykorzystanie wiedzy i pomysłów lokalnej społeczności to budowanie rozwoju gminy w oparciu o najcenniejszy zasób – potencjał ludzki.
 - Wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych gminy w promocji gminy, tworzenie dodatkowych miejsc pracy i przyciąganie turystów do skorzystania z atrakcji i oferty.
 - Stymulowanie przedsiębiorczości na rzecz tworzenia miejsc pracy.
- Choć w horyzoncie czasowym, na który planowana jest strategia strefy te będą dalej funkcjonować warto wspierać również rozwój indywidualnej przedsiębiorczości oraz wspierać tworzenie nowych miejsc w pracy w przedsiębiorstwach działających lokalnie. Warto stymulować tworzenie nowych podmiotów oferujących innowacyjne produkty i usługi na wysokim poziomie marż i wartości dodanej.
- Na bazie strategii przygotowanie szczegółowych projektów do zapisanych zadań oraz staranie się o zewnętrzne fundusze na ich realizację.

Uczestnicy warsztatów dokonali analizy wartościującej, określając mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia dla jej rozwoju.

Tabela 12.1. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Sfera środowiskowa • atrakcyjne tereny turystyczno-rekreacyjne, • walory przyrodniczo-krajobrazowe (las, rzeki, akweny wodne, obszary Natura 2000), • pełne zwodociągowanie i skanalizowanie gminy, • dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, • interesujące dziedzictwo kulturowe, • opracowane programy usuwania azbestu, niskiej emisji CO₂, odpadów • położenie geograficzne	Sfera środowiskowa • brak właściwej realizacji zadań z zakresu melioracji oraz małej retencji gruntów, • niewykorzystanie w pełni potencjału turystycznego gminy i położenia (np. akweny wodne, rzeka Bóbr), • niewystarczająca liczba parkingów przy drogach i terenach leśnych, • niewystarczająca liczba tras i ścieżek rowerowych oraz słabe ich oznakowanie, • niewystarczająca liczba szlaków turystycznych i krajobrazowych • nie wszystkie miejscowości są zgazyfikowane, • niewystarczająca liczba bezpiecznych przejść na drogach (np. sygnalizacja świetlna, ograniczenia prędkości), • słabo wykorzystane zasoby przyrodnicze i kulturowe do rozwoju oferty rekreacyjnej, turystycznej i edukacyjnej • słabe egzekwowanie kontroli i wymagań z zakresu ochrony środowiska • degradacja przestrzeni, np. ekspansja zabudowy

	- niewystarczająca ilość oświetlenia - zagrożenie wynikające z niskiej emisji zanieczyszczeń - duża liczba źródeł ciepła opalanych węglem - niewystarczające działania w zakresie termomodernizacji obiektów publicznych oraz prywatnych
Sfera gospodarcza - dobrze położenie z punktu widzenia inwestorów (autostrady, drogi kolejowe, krajowe), - aktualne dokumenty planistyczne obejmujące całą gminę, - bardzo dobry dostęp do sieci infrastruktury technicznej, - bogate zasoby kruszców naturalnych - zwarte obszary zabudowy - atrakcyjne tereny turystyczno – rekreacyjne - dobrze rozwinięta sieć teleinformatyczna	Sfera gospodarcza - mała ilość przedsiębiorców oraz ich słaba aktywność, - niewystarczające działania na rzecz wsparcia przedsiębiorczości i dywersyfikacji rozwijanych branż gospodarczych, - rozwarstwienie właścicieli terenów inwestycyjnych - w pełni niewykorzystane tereny poradzieckie, - słabo rozwinięta sieć dróg lokalnych, co wpływa na możliwości inwestycji - ograniczenia prawne i przyrodnicze dla części inwestycji - problemy z przejmowaniem gruntów - niewystarczająca ilość oraz słaba jakość nawierzchni dróg i chodników
Sfera społeczna duża liczba działających zespołów artystycznych,	Sfera społeczna słaba oferta opieki i spędzania czasu wolnego dla osób starszych

• działalność GOKIS (bogaty kalendarz imprez kulturalno-sportowych), • dobrze rozwinięta infrastruktura, sportowa i rekreacyjna, kulturalna, oświatowa, • imprezy tematyczne, • duża ilość obiektów kulturowych, w tym świetlic wiejskich	• niewystarczająca oferta dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, • brak oferty światłowodowego internetu, • niewystarczająca oferta kulturalno-sportowa dla różnych grup wiekowych, • malejąca liczba dostępnych miejsc przedszkolnych oraz brak miejsc żłobkowych, • niewystarczająca jakość edukacji formalnej • niewystarczająca oferta edukacji pozaformalnej • mała ilość oraz słaba aktywność organizacji pozarządowych na terenach wiejskich, • niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych oraz komunalnych, • słaba integracja wśród lokalnej społeczności, • słaba identyfikacja z miejscem zamieszkania, szczególnie ludności napływowej • słaba promocja lokalnych imprez, • słaba oferta transportu publicznego, • słaba współpraca pomiędzy wioskami gminnymi, • słabo wyposażone OSP • słaby stan nawierzchni boisk trawiastych,
Szanse	Zagrożenia
• nowa perspektywa finansowa	• niestabilna sytuacja polityczna,

z UE 2021-2027, • przynależność do różnych organizacji (LGD, Związki Gmin), • możliwość korzystania ze środków zewnętrznych na realizację zadań – środki unijne, • bliskie położenie przy autostradzie, drogach krajowych , wojewódzkich oraz trasy kolejowej, • położenie wzdłuż rzeki Bóbr, • tereny leśne Borów Dolnośląskich oraz wrzosowiska, • duża liczba zbiorników wodnych, • możliwość wykorzystania terenów pokolejowych, • dużo młodzieży, • rozwój turystyki weekendowej, agroturystyka, • rozwój wiosek tematycznych • bliskość miasta Bolesławiec	• zmienność przepisów prawa, • zmiana klimatu (susza, powódź), • migracja młodych ludzi do większych miast oraz za granicę, • starzejące się społeczeństwo, • skomplikowane przepisy prawne, wymogi w stosunku do drobnych producentów, • słaba współpraca z zarządcami infrastruktury drogowej i kolejowej, • polityka centralna niedostosowana do lokalnej, • ekspansja miasta Bolesławiec, • zmiana charakteru wsi • ryzyko spadku dochodu budżetu gminy
---	--

12.3 Destymulanty rozwoju

Destymulanty (problemy) rozwoju gminy powinny posiadać trzy cechy:

- mieć charakter negatywny dla rozwoju,
- opisywać stan istniejący,
- powinny być istotne z punktu widzenia realizacji strategii.

Uczestnicy warsztatów korzystając z własnych obserwacji i analizy SWOT identyfikowali problemy w 3 sferach: środowiskowej, społecznej, gospodarczej.

Sfera środowiskowa

Problemy:

1. Istniejące braki w zakresie infrastruktury publicznej i technicznej.
2. Nie w pełni wykorzystane zasoby przyrodnicze i kulturowe do rozwoju oferty rekreacyjnej, turystycznej i edukacyjnej.
3. Niewystarczające działania z zakresu przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.

Sfera gospodarcza

Problemy:

1. Niewystarczające działania na rzecz wsparcia przedsiębiorczości i dywersyfikacji rozwijanych branż gospodarczych.
2. Istniejące braki w zakresie infrastruktury zwiększającej atrakcyjność inwestycyjną gminy.

Sfera społeczna

Problemy:

1. Niski poziom aktywności obywatelskiej i zaangażowania mieszkańców w życie gminy.
2. Niezadawalająca oferta spędzania czasu wolnego, w tym kulturalna, edukacyjna, rekreacyjna, etc.
3. Niewystarczająca jakość techniczna infrastruktury publicznej, edukacyjnej oraz społecznej, w tym transportu publicznego.

Następnie zidentyfikowane problemy zostały przekształcone na cele szczegółowe. W ten sposób problemy stanowiące istotne bariery rozwoju zostały przekształcone na pozytywne docelowe stany w przyszłości.

13. PLAN OPERACYJNY STRATEGII – CELE SZCZEGÓŁOWE, PRIORYTETY

Przyjęcie wizji gminy umożliwiło sformułowanie celu głównego określonego jako zrównoważony rozwój trzech sfer: środowiskowej, społecznej i gospodarczej.

Cele szczegółowe to konkretne efekty, które gmina osiągnie za 4 lata, stanowiące odpowiedź na zidentyfikowane problemy. Cel szczegółowy powinien być: precyzyjny, mierzalny, osiągalny, realistyczny, określony w czasie.

Zapisanie celów szczegółowych w formie priorytetowych zadań do realizacji z przypisanym czasem ich wykonania i odpowiedzialnością umożliwia spełnienie powyższych warunków. Tak powstaje plan operacyjny (harmonogram) do każdego celu szczegółowego, który staje się precyzyjnym zapisem (krok po kroku) działań służących osiągnięciu efektu docelowego.

W zapisach dotyczących finansowania pod pojęciem środki zewnętrzne należy rozumieć wszystkie możliwe do uzyskania na dany cel wsparcia (finansowe, organizacyjne, rzeczowe). Głównym źródłem zapewne będą programy i fundusze Unii Europejskiej, ale istotne są również inne źródła. Duże znaczenie mają również środki pozyskane niebezpośrednio przez samorząd, ale przez instytucje i organizacje pozarządowe, z którymi gmina będzie współpracowała, aby zrealizować działania zawarte w Strategii.

SFERA ŚRODOWISKOWA

CEL GŁÓWNY 1:

**ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH,
ŚRODOWISKOWYCH I KULTUROWYCH NA RZECZ ROZWOJU GMINY**

Dla osiągnięcia celu głównego określono następujące cele szczegółowe:

- 1.1. Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej, działań edukacyjnych i ochronnych oraz opracowanie niezbędnych dokumentów.
- 1.2. Dalszy rozwój infrastruktury publicznej i technicznej.
- 1.3. Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy.
- 1.4. Rozwój turystyki w gminie.
- 1.5. Rozbudowa Gminnego Systemu Informacji Przestrzennej.

- 1.6. Selektywna zbiórka odpadów komunalnych.
- 1.7. Realizacja projektu „Gmina bez azbestu”.
- 1.8. Promocja zachowań proekologicznych.
- 1.9. Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Bolesławiec.

Cel szczegółowy 1.1. Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej, działań edukacyjnych i ochronnych oraz opracowanie niezbędnych dokumentów

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.1.

Na terenie Gminy Bolesławiec znajdują się obszary cenne przyrodniczo, zabytki i tereny o dużych walorach krajobrazowych. Powinny one zostać zachowane, choćby z tego względu, że mają duży wpływ na tożsamość gminy i stanowią element dziedzictwa obszaru, jak np. zabytkowe parki, które wymagają rewitalizacji. Ważnym narzędziem realizacji tych działań jest plan zagospodarowania przestrzennego oraz realizacja działań edukacyjnych. Należy podkreślić również, że żadne z planowanych w ramach strategii zadań nie będzie bezpośrednio oddziaływać na znajdujące się na terenie gminy obszary Natura 2000 i inne obszary chronione. Zgodnie z obowiązującym Planem przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy przyjętym przez Ministra Infrastruktury w dniu 15 lipca 2021 r. należy uwzględnić zagadnienia gospodarki wodnej związane z przeciwdziałaniem skutkom susz.

Cel szczegółowy 1.1. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.1.1 Popularyzacja dbałości o prywatne posesje i tereny wspólne.
- 1.1.2. Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej i regionalnej.
- 1.1.3. Działania na rzecz zachowania, rewitalizacji, renowacji i odtworzenia obiektów zabytkowych.
- 1.1.4. Działania na rzecz zachowania i odtwarzania obszarów przyrodniczo cennych.
- 1.1.5. Aktywne działanie Gminy w kształtowaniu publicznych terenów zielonych oraz przestrzeganiu prawa w zakresie ochrony środowiska i przyrody.
- 1.1.6. Przeciwdziałanie skutkom susz, w tym: podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych.

Cel szczegółowy 1.2. Dalszy rozwój infrastruktury publicznej i technicznej

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.2.

Gmina Bolesławiec posiada pełne zwodociągowanie oraz skanalizowanie. Ze względu na wzrost liczby ludności konieczna jest rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz uwzględnienie w perspektywie strategicznej konieczności ich modernizacji, a także racjonalizacji zużycia wody. Nie wszystkie miejscowości na terenie gminy podłączone są do sieci gazowej.

Cel szczegółowy 1.2. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.2.1. Dążenie do utrzymania odpowiedniego stanu infrastruktury publicznej i technicznej.
- 1.2.2. Bieżąca rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.
- 1.2.3. Wymiana źródeł ciepła w budynkach komunalnych oraz prywatnych.

Cel szczegółowy 1.3. Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.3.

Istniejące na terenie gminy zasoby przyrodnicze i kulturowe stanowią dobrą bazę do rozwinięcia oferty turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej. Szczególnie powinna być ona skierowana do mieszkańców najbliższych ośrodków miejskich – Bolesławiec, Zgorzelec oraz opierać się na działaniach związanych z turystyką aktywną i weekendową. Aby oferta ta była naprawdę atrakcyjna należy rozbudować sieć tras i ścieżek rowerowych (przystosowanych również do potrzeb nordic walkingu i rolkarzy) i połączyć ją z trasami na terenie sąsiednich gmin, rozbudować infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną, szczególnie na terenach leśnych oraz parkowych. Bliskie położenie doliny rzeki Bóbr daje możliwość wykorzystania walorów tego miejsca pod względem turystycznym, poprzez przygotowanie sieci tras kajakowych. Należy pamiętać, że w granicach obszarów szczególnie zagrożonych powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne oraz w przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego. Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia

powodzią podlegają określonej zagospodarowaniu, gdzie zgodnie art. 166 ust. 10 ustawy jw. Planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym. Inwestycji również wymaga infrastruktura edukacyjna (ścieżki przyrodnicze i kulturowe, tablice edukacyjne, etc.) prezentująca zasoby przyrodnicze i kulturowe. Ważne aby zarówno oferta turystyczna, jak i edukacyjna uwzględniały nowoczesne, interaktywne formy komunikacji i prezentacji – serwisy internetowe, aplikacje mobilne, gry planszowe i elektroniczne, etc. Warto ofertę tą prezentować i promować również w sposób ciekawy, angażujący uczestników w działania, zapewniając im pozytywne emocje i doświadczenie, należy więc tworzyć Ekomuzea czy Wioski Tematyczne.

Cel szczegółowy 1.3. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.3.1. Rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
- 1.3.2. Rozbudowa sieci tras, ścieżek rowerowych.
- 1.3.3. Stworzenie i promocja atrakcyjnej oferty turystycznej.
- 1.3.4. Utrzymanie i rozbudowa infrastruktury turystycznej wzdłuż Bobru.

Cel szczegółowy 1.4. Rozwój turystyki w gminie

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.4.

Gmina Bolesławiec posiada bogate zasoby przyrodniczo-kulturowe, które stanowią doskonałą bazę do rozwinięcia oferty turystycznej. Należałoby zadbać o promocję poprzez opracowanie bazy turystycznej oraz aktualizację strony internetowej gminy. Na terenie gminy znajdują się również trasy turystyczne, które należałoby oznakować oraz wytyczyć nowe kierunki. Ponadto powinno się uatrakcyjnić ofertę turystyczną przez budowę nowych punktów widokowych oraz szlaków do jazdy konnej. W gminie znajdują się wiele miejsc, z których można utworzyć punkty rodzinnego wypoczynku, co również wpłynie na promocję aktywnego spędzania wolnego czasu.

Cel szczegółowy 1.4. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.4.1. Aktualizacja strony internetowej gminy w części dotyczącej turystyki: opracowanie graficzne i interaktywne atrakcji Gminy Bolesławiec, bieżąca aktualizacja.
- 1.4.2. Odtworzenie i remont istniejących szlaków turystycznych i rowerowych („Szlak Południowy”, „Miedzi i Kamienia”, „Śląsko-Łużycki”, „Bory Dolnośląskie”) aktualizacja istniejących szlaków turystycznych odtworzenie części szlaków oraz ich bieżące utrzymanie.
- 1.4.3. Budowa i oznakowanie nowych tras turystycznych, szlaków i tras rowerowych: wytyczenie nowych szlaków turystycznych i tras rowerowych; budowa punktów widokowych, budowa szlaków do jazdy konnej, wyznaczenie tras.
- 1.4.4. Tworzenie „punktów rodzinnego wypoczynku”: wytypowanie miejsc lokalizacji „punktów rodzinnego wypoczynku”, organizacja i wyposażenie punktów (m.in.: zakup i montaż ławek, koszy na śmieci), projektowanie i urządzenie terenów zieleni, parków i skwerów.
- 1.4.5. Promocja istniejących na terenie gminy „Wiosek z pomysłem” oraz powstanie kolejnych.

Cel szczegółowy 1.5. Rozbudowa Gminnego Systemu Informacji Przestrzennej

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.5.

Aby usprawnić system przekazywania dokumentów w Gminie Bolesławiec należałoby rozbudować Gminny System Informacji Przestrzennej poprzez zakup nowego lub aktualizację istniejącego oprogramowanie oraz niezbędny do tego sprzęt komputerowy. Taki system nie tylko usprawni obieg dokumentów w gminie ale również pozwoli na pełną kontrolę dostępu do dokumentów, uporządkowanie przepływu informacji oraz zwiększenia wydajności pracy. Rozbudowa takiego systemu usprawni petentom załatwienie sprawy poprzez szerszy dostęp do informacji przechowywanych w różnych rejestrach i na różnych platformach informacyjnych jak również usprawni komunikację elektroniczną z urzędem.

Cel szczegółowy 1.5. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.5.1. Zakup oprogramowania lub jego aktualizacja.

- 1.5.2. Zakup niezbędnego sprzętu komputerowego do prawidłowego funkcjonowania systemu.
- 1.5.3. Utrzymanie systemu (przeszkolenie pracowników, digitalizacja zbiorów, rozbudowa bazy danych przestrzennych).
- 1.5.4. Bieżące uzupełnianie bazy danych przestrzennych.
- 1.5.5. Utrzymanie portalu prezentującego dane przestrzenne i udostępniającego je mieszkańcom.

Cel szczegółowy 1.6. Selektywna zbiórka odpadów komunalnych

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.6.

W Gminie Bolesławiec funkcjonuje selektywna zbiórka odpadów, co z całą pewnością wpływa na zmniejszenie ilości dzikich wysypisk, jak również na zwiększenie odzysku odpadów komunalnych. Natomiast by skutecznie wprowadzony system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych należałoby regularnie aktualizować zakładkę na stronie internetowej dot. odpadów komunalnych oraz wprowadzić opcję otrzymywania drogą elektroniczną, pocztą oraz przez sołtysów harmonogramów zbiórek i odbiorów odpadów.

Cel szczegółowy 1.6. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.6.1. Zakup i doposażanie nowych nieruchomości na terenie gminy oraz jednostek podległych Urzędowi Gminy w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów.
- 1.6.2. Rozpowszechnienie w „Wieściach Gminnych” informacji dotyczących postępowania z odpadami wielkogabarytowymi.
- 1.6.3. Likwidacja dzikich wysypisk.
- 1.6.4. Bieżące aktualizowanie stworzonej dla mieszkańców na stronie internetowej gminy zakładki dot. odpadów komunalnych.
- 1.6.5. Przekazywanie drogą elektroniczną, pocztą oraz przez sołtysów aktualnych harmonogramów zbiórek i odbiorów odpadów.
- 1.6.6. Modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK).

Cel szczegółowy 1.7. Realizacja projektu „Gmina bez azbestu”

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.7.

Działania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest realizowane są w oparciu o Uchwałę nr XXVIII/295/22 Rady Gminy Bolesławiec z dnia 20.01.2022 r. w sprawie przyjęcia programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Bolesławiec.

Cel szczegółowy 1.7. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.7.1. Pozyskanie z WFOŚiGW środków finansowych na oczyszczenie Gminy z azbestu.
- 1.7.2. Prowadzenie prac w zakresie usuwania azbestu.

Cel szczegółowy 1.8. Promocja zachowań proekologicznych

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.8.

Gmina Bolesławiec propaguje zachowania proekologiczne prowadzące do zwiększenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Dzięki takim działaniom z całą pewnością zmniejszy się również ilość odpadów trafiających na nielegalne wysypiska.

Cel szczegółowy 1.8. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.8.1. Aktualizacja strony internetowej Gminy Bolesławiec – umieszczenie informacji nt. „Gospodarka odpadami w Gminie Bolesławiec”.
- 1.8.2. Realizacja projektu „Dobre rady na odpady”.
- 1.8.3. Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie poszerzenia wiedzy ekologicznej .
- 1.8.4. Kampania elektrośmici.
- 1.8.5. Ulotki PSZOK.

Cel szczegółowy 1.9. Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Bolesławiec

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.9.

Gmina Bolesławiec realizuje Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła, termomodernizacji budynków, montaż odnawialnych źródeł energii, prowadzenie edukacji ekologicznej, wdrażanie systemu zielonych zamówień publicznych, modernizacji oświetlenia, modernizacji lokalnych kotłowni, rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego, rozwój rozproszonych źródeł energii oraz budowę nowych ścieżek rowerowych.

Cel szczegółowy 1.9. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.9.1. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na nowe ekologiczne
- 1.9.2. Montaż odnawialnych źródeł energii w tym fotowoltaiki w obiektach użyteczności publicznej oraz prywatnych.
- 1.9.3. Wspomaganie prowadzenia edukacji ekologicznej przez instytucje oświatowe, organizacje pozarządowe, grupy obywatelskie.
- 1.9.4. Wdrażanie systemu zielonych zamówień publicznych: wprowadzenie do systemu zamówień publicznych kryteriów ekologicznych, uwzględnianie aspektów środowiskowych w procesie zakupu.
- 1.9.5. Modernizacja oświetlenia ulicznego.
- 1.9.6. Modernizacja lokalnych kotłowni ciepłych.
- 1.9.7. Termomodernizacja budynków mieszkalnych i komunalnych.
- 1.9.8. Rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego: działania edukacyjne, publikowanie na stronie internetowej gminy oraz w biuletynie „Wieści Gminne” informacji o aktualnych możliwościach pozyskania dofinansowania na inwestycje.
- 1.9.9. Rozwój rozproszonych źródeł energii.
- 1.9.10. Budowa ścieżek rowerowych: wytyczenie, oznakowanie nowych szlaków turystycznych i tras rowerowych.
- 1.9.11. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła w zasobie komunalnym gminy.

TABELA 13.1. PLAN OPERACYJNY DLA CELU GŁÓWNEGO 1

SFERA ŚRODOWISKOWA				
Cel Główny 1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych, środowiskowych i kulturowych na rzecz rozwoju gminy				
Cel szczegółowy 1.1. Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej, działań edukacyjnych i ochronnych oraz opracowanie niezbędnych dokumentów				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
1.1.1. Popularyzacja dbałości o prywatne posesje i tereny wspólne	Stale	Urząd Gminy, Rady Sołeckie, Sołtysi, Grupy Odnowy Wsi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne w tym pozyskane z LGD, środki prywatne	
1.1.2. Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej i regionalnej	Stale	Urząd Gminy, Gminne Jednostki Oświatowe, GOKiS we współpracy z LGD, organizacje pozarządowe	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. FEDŚ, WFOŚiGW, PROW)	
1.1.3. Działania na rzecz zachowania, rewitalizacji, renowacji i odtworzenia obiektów zabytkowych	2023-2028	Urząd Gminy oraz właściciele/zarządcy obiektów zabytkowych	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. FEDŚ, PROW, środki z budżetu Państwa i z budżetu Województwa Dolnośląskiego), środki prywatne	
1.1.4. Działania na rzecz zachowania i odtwarzania obszarów przyrodniczo cennych	Stale	Urząd Gminy RDOŚ	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. FEDŚ, WFOŚiGW, PROW)	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

1.1.5. Aktywne działanie Gminy w kształtowaniu publicznych terenów zielonych oraz przestrzeganiu prawa w zakresie ochrony środowiska i przyrody	Stale	Urząd Gminy	Budżet Gminy, WFOŚiGW
1.1.6. Przeciwdziałanie skutkom susz, w tym: podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych	Stale	Urząd Gminy, Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” oraz właściciele/zarządcy terenów i obiektów retencyjnych	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. PROW, środki z budżetu Państwa i z budżetu Województwa Dolnośląskiego), środki prywatne

Cel szczegółowy 1.2. Dalszy rozwój infrastruktury publicznej i technicznej			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
1.2.1. Dążenie do utrzymania odpowiedniego stanu infrastruktury publicznej i technicznej	Stale	Urząd Gminy	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. FEDŚ, PROW, WFOŚiGW)

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

1.2.2. Bieżąca rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Stale	Urząd Gminy oraz PWiK Sp. z o.o.	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. FEDŚ, WFOŚiGW) oraz środki inwestorów
1.2.3. Wymiana źródeł ciepła w budynkach komunalnych oraz prywatnych	Stale	Urząd Gminy oraz PWiK Sp. z o.o.	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. FEDŚ, WFOŚiGW) oraz środki inwestorów

Cel szczegółowy 1.3. Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
1.3.1. Rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	2023-2028	Urząd Gminy przy współpracy zarządców terenu i infrastruktury turystycznej oraz LGD	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW) środki prywatne

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

1.3.2. Rozbudowa sieci tras, ścieżek rowerowych	2023-2028	Urząd Gminy przy współpracy zarządców terenu i infrastruktury turystycznej oraz LGD	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW, RPO) środki prywatne
1.3.3. Stworzenie i promocja atrakcyjnej oferty turystycznej	Stale	Urząd Gminy we współpracy z usługodawcami turystycznymi i LGD	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW) środki prywatne
1.3.4. Utrzymanie i rozbudowa infrastruktury turystycznej wzdłuż Bobru	2023-2028	Urząd Gminy przy współpracy zarządców terenu i infrastruktury turystycznej oraz LGD	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW) środki prywatne

Cel szczegółowy 1.4. Rozwój turystyki w gminie				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
1.4.1. Aktualizacja strony internetowej gminy w części dotyczącej turystyki: opracowanie bazy atrakcji Gminy Bolesławiec, opracowanie graficzne i interaktywne atrakcji Gminy Bolesławiec, bieżąca aktualizacja	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)	
1.4.2. Odtworzenie i remont istniejących szlaków turystycznych i rowerowych („Szlak Południowy”, „Miedzi i Kamienia”, „Śląsko Łużycki”, „Bory Dolnośląskie”) aktualizacja istniejących szlaków turystycznych odtworzenie części szlaków oraz ich bieżące utrzymanie	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)	
1.4.3. Budowa i oznakowanie nowych tras turystycznych, szlaków i tras rowerowych: wytyczenie nowych szlaków turystycznych i tras rowerowych; budowa punktów widokowych, budowa szlaków do jazdy konnej, wyznaczenie tras.	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

1.4.4. Tworzenie „punktów rodzinnego wypoczynku”: wytypowanie miejsc lokalizacji „punktów rodzinnego wypoczynku”, organizacja i wyposażenie punktów (m.in.: zakup i montaż ławek, koszy na śmieci); projektowanie i zarządzanie terenów zieleni, parków i skwerów.	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)
1.4.5. Promocja istniejących na terenie gminy „Wiosek z pomysłem” oraz powstanie kolejnych	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)

Cel szczegółowy 1.5. Budowa Gminnego Systemu Informacji Przestrzennej			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
1.5.1. Zakup oprogramowania lub jego aktualizacja	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

1.5.2. Zakup niezbędnego sprzętu komputerowego do prawidłowego funkcjonowania systemu	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.5.3. Utrzymanie systemu (przeszkolenie pracowników, digitalizacja zbiorów, budowa bazy danych przestrzennych)	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.5.4. Bieżące uzupełnianie bazy danych przestrzennych	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.5.5. Utrzymanie portalu prezentującego dane przestrzenne i udostępniającego je mieszkańcom	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy 1.6. Selektywna zbiórka odpadów komunalnych			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

1.6.1. Zakup i doposażanie nowych nieruchomości na terenie gminy oraz jednostek podległych Urzędowi Gminy w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.6.2. Rozpowszechnienie w „Wieściach Gminnych” informacji dotyczących postępowania z odpadami	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.6.3. Likwidacja dzikich wysypisk	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

1.6.4. Bieżące aktualizowanie stworzonej dla mieszkańców na stronie internetowej gminy zakładki dot. odpadów komunalnych	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.6.5. Przekazywanie drogą elektroniczną, pocztą oraz przez softysów aktualnych harmonogramów zbiórek i odbiorów odpadów	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.6.6. Modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK).	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Cel szczegółowy 1.7. Realizacja projektu „Gmina bez azbestu”				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
1.7.1. Pozyskanie z WFOŚiGW środków finansowych na oczyszczenie gminy z azbestu	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne WFOŚiGW	
1.7.2. Prowadzenie prac w zakresie usuwania azbestu	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne WFOŚiGW	

Cel szczegółowy 1.8. Promocja zachowań proekologicznych				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
1.8.1. Aktualizacja strony internetowej Gminy Bolesławiec – umieszczenie informacji nt. „Gospodarka odpadami w Gminie Bolesławiec”	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

1.8.2. Realizacja projektu „Dobre rady na odpady”	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.8.3. Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie poszerzenia wiedzy ekologicznej	Stale	Urząd Gminy we współpracy z jednostkami oświatowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.8.4. Kampania elektrośmiej	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.8.5. Ulotki PSZOK	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Cel szczegółowy 1.9. Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Bolesławiec				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
1.9.1. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na nowe ekologiczne	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
1.9.2. Montaż odnawialnych źródeł energii w tym fotowoltaiki w obiektach użyteczności publicznej oraz prywatnych	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
1.9.3. Wspomaganie prowadzenia edukacji ekologicznej przez instytucje oświatowe, organizacje pozarządowe, grupy obywatelskie: promocja wydarzeń: Tydzień Zrównoważonego Rozwoju, Godzina dla Ziemi, Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata. Pogadanki, prelekcje i warsztaty w szkołach i dla mieszkańców	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

1.9.4. Wdrażanie systemu zielonych zamówień publicznych: wprowadzenie do systemu zamówień publicznych kryteriów ekologicznych, uwzględnianie aspektów środowiskowych w procesie zakupu	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.9.5. Modernizacja oświetlenia ulicznego	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.9.6. Modernizacja lokalnych kotłowni ciepłych	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.9.7. Termomodernizacja budynków mieszkalnych i komunalnych: termomodernizacja budynku nr 1 w Trzebieńcu, ul. Leśna 10-14 przez SM „Trzebień”, termomodernizacja budynków komunalnych w Kruszynie przy ul. Morwowej 6 i ul. Lipowej 26 oraz w Nowych Jarosławicach 29, termomodernizacja pozostałych budynków mieszkalnych i komunalnych	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

1.9.8. Rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego: działania edukacyjne, wsparcie mieszkańców przy procedurach administracyjnych, publikowanie na stronie internetowej gminy oraz w biuletynie „Więści Gminne” informacji o aktualnych możliwościach pozyskania dofinansowania na inwestycje	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.9.9. Rozwój rozproszonych źródeł energii	2023 - 2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
1.9.10. Budowa ścieżek rowerowych: wytyczenie, oznakowanie nowych szlaków turystycznych i tras rowerowych.	2023 - 2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

1.9.11. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła w zasobie komunalnym gminy	2023 - 2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
---	-------------	-------------	---------------------------------

SFERA GOSPODARCZA

CEL GŁÓWNY 2:

ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY W OPARCIU O PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ MIESZKAŃCÓW I PARTNERSKĄ WSPÓŁPRACĘ Z KLUCZOWYMI PODMIOTAMI GOSPODARCZYMI

Dla osiągnięcia celu głównego określono następujące cele szczegółowe:

- 2.1. Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie gminy.
- 2.2. Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych i usług.
- 2.3. Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego gminy.
- 2.4. Opracowanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową i usługową.
- 2.5. Uzbrajanie terenów.
- 2.6. Rozwój współpracy z Agencjami Rozwoju Przedsiębiorczości oraz innymi instytucjami otoczenia biznesu.
- 2.7. Promocja obszarów aktywności gospodarczej (przemysłowej, usługowej, handlowej) Gminy Bolesławiec.
- 2.8. Pozyskanie inwestorów.
- 2.9. Podjęcie działań do rozwoju centrów aktywności gospodarczej.
- 2.10. Kontynuacja i nawiązanie nowej współpracy z samorządami lokalnymi Niemiec i Czech.
- 2.11. Pozyskanie nowych partnerów zewnętrznych w kraju.

Cel szczegółowy 2.1. Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie gminy

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.1.:

W perspektywie wieloletniej, gmina w miarę swoich kompetencji, powinna wspierać i stymulować rozwój przedsiębiorczości na swoim terenie oraz tworzyć przyjazne warunki dla przedsiębiorców działających, czy chcących rozpocząć działalność na terenie gminy.

Ważnym aspektem tego wsparcia powinno być priorytetowe traktowanie przedsiębiorców, którzy zatrudniają mieszkańców, głównie bezrobotnych, z terenu gminy.

Cel szczegółowy 2.1. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

2.1.1. Wsparcie utworzenia inkubatora przedsiębiorczości, akceleratora biznesu oraz wspieranie przedsiębiorczych mieszkańców i podmioty gospodarcze z terenu gminy.

2.1.2. Stworzenie systemu zachęcającego do prowadzenia biznesu na terenie gminy (np. wyznaczanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych / preferencje podatkowe).

Cel szczegółowy 2.2. Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych i usług.

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.2.:

Jak zaznaczono w diagnozie gmina ma, m.in. charakter rolniczy. W związku z tym warto zwrócić uwagę, że jednym z priorytetów UE jest wspieranie tzw. „krótkich łańcuchów dostaw” oraz tworzenie lokalnych rynków produktów rolnych. W europejskich i polskich ośrodkach aglomeracyjnych rozwijane są również systemy sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych. Warto te trendy wspierać i stworzyć taki system dla pobliskich ośrodków miejskich – m.in. Bolesławca. Inną ważną kwestią jest wspieranie lokalnych usługodawców, ze szczególnym uwzględnieniem usługodawców turystycznych i gastronomicznych. W przypadku rozwoju oferty turystyki aktywnej i weekendowej zaplanowanej w innych celach strategii pojawi się więcej podmiotów gospodarczych działających na tym polu. Zaplanowane w ramach tego celu szczegółowego działania powiązane powinny być z aktywnością np. Lokalnej Grupy Działania (LGD) „Wrzosowa Kraina”, która wprowadziła system certyfikacji lokalnych produktów i usług.

Cel szczegółowy 2.2. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

2.2.1. Rozwój lokalnego rynku produktów rolnych (targowiska, jarmarki, cykliczne imprezy, system sprzedaży bezpośredniej, działania promocyjne, etc.).

2.2.2. Wsparcie działań promujących lokalnych usługodawców i producentów, w tym usługodawców turystycznych.

2.2.3. Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju infrastruktury noclegowej i gastronomicznej.

2.2.4. Zachęcanie mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych, edukacyjnych i oferty turystyki weekendowej.

2.2.5. Wsparcie szkoleniowo – doradcze dla rolników i usługodawców.

Cel szczegółowy 2.3. Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego gminy

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.3.:

Gmina ma bardzo niewiele formalnych narzędzi, dzięki którym może stymulować rozwój gospodarczy. Rozwiązaniem może być wprowadzenie partnerskiego modelu współpracy samorządu, instytucji otoczenia biznesu i przedsiębiorców działających na terenie gminy. Współpraca ta może się przyczynić do lepszego przepływu informacji pomiędzy tymi podmiotami, stworzenia efektywnego systemu monitoringu lokalnej przedsiębiorczości i zwiększenia innowacyjności lokalnych przedsiębiorców. Jednym z narzędzi, o których warto pamiętać jest tworzenie partnerstw publiczno – prywatnych.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

2.3.1. Powołanie lokalnego forum przedsiębiorczości.

2.3.2. Stworzenie i realizacja wspólnego programu edukacyjnego stymulującego postawy przedsiębiorcze.

2.3.3. Wspólne działania promocyjne.

Cel szczegółowy 2.4. Opracowanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową i usługową

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.4.:

W perspektywie wieloletniej, Gmina Bolesławiec powinna wspierać sektor gospodarczy. Ważnym aspektem tego wsparcia powinno być priorytetowe traktowanie przedsiębiorców, którzy zatrudniają mieszkańców, głównie bezrobotnych, z terenu gminy. Wobec powyższego w Gminie Bolesławiec należałoby zmieniać miejscowe plany zagospodarowania pod zabudowę mieszkaniową i usługową oraz zaktualizować i utworzyć programy strategiczne w zakresie gospodarowania przestrzennego.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 2.4.1. Sukcesywna zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów strategicznych w zakresie zagospodarowania przestrzennego.
- 2.4.2. Bieżące zmiany planów miejscowych oraz studium gminy w częściach dotyczących inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym oraz nowych wymagań prawnych.
- 2.4.3. Aktualizacja oraz tworzenie programów strategicznych w zakresie gospodarowania przestrzennego, m.in.: Plan Rewitalizacji Gminy Bolesławiec, aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej, gminny plan krajobrazowy.

Cel szczegółowy 2.5. Uzbrajanie terenów

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.5.:

Gmina Bolesławiec jest prężnie rozwijającą się gminą oraz pełną perspektyw dla nowych inwestorów. Przygotowanie nowych terenów dla potencjalnych nabywców z pewnością przyczyniłyby się do pozyskania nowych mieszkańców.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 2.5.1. Uzbrajanie terenów przeznaczonych do inwestowania Gminy Bolesławiec zgodnie ze zmianami MPZP we wszystkich miejscowościach Gminy Bolesławiec.

Cel szczegółowy 2.6. Rozwój współpracy z Agencjami Rozwoju Przedsiębiorczości oraz innymi instytucjami otoczenia biznesu

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.6.:

Nawiązanie szerszej współpracy z instytucjami z otoczenia biznesu wpłynie na wzrost zainteresowania potencjalnych inwestorów terenami w gminie, a tym samym sprzedaż gruntów znacznie wzrośnie.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 2.6.1. Nawiązanie i podtrzymywanie współpracy z instytucjami otoczenia biznesu.

2.6.2. Udział w organizowanych przez instytucje otoczenia biznesu wydarzeniach gospodarczych (targach, giełdach, misjach handlowych itp.).

Cel szczegółowy 2.7. Promocja obszarów aktywności gospodarczej (przemysłowej, usługowej, handlowej) Gminy Bolesławiec

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.7.:

Opracowanie planu promocji terenów inwestycyjnych oraz wydanie folderu związanymi ze strefami i terenami pod inwestycje wpłynie na wzrost zainteresowania potencjalnych inwestorów terenami w gminie, a tym samym sprzedaż gruntów znacznie wzrośnie. Ponadto stworzenie bazy ofert gospodarczych i inwestycyjnych oraz oznakowanie terenów pozwoli na dotarcie do większej liczby potencjalnych inwestorów.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 2.7.1. Opracowanie planu promocji terenów inwestycyjnych.
- 2.7.2. Bieżące informacje o strefach i terenach pod inwestycje.
- 2.7.3. Stworzenie internetowej bazy ofert gospodarczych i inwestycyjnych Gminy.
- 2.7.4. Oznakowanie terenów przeznaczonych do zagospodarowania.

Cel szczegółowy 2.8. Pozyskanie inwestorów

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.8.:

Udział przedstawicieli władz Gminy Bolesławiec w targach i konferencjach pozwoli bezpośrednio dotrzeć do potencjalnych inwestorów. Ponadto należałoby usprawnić system informowania inwestorów o możliwościach związanych z inwestycją w gminie np., poprzez prezentowanie ofert bezpośrednio w siedzibach podmiotów otoczenia biznesu. Powyższe działania zwiększą wpływ do budżetu ze sprzedaży nieruchomości gminnych oraz utworzą nowe miejsca pracy dla mieszkańców gminy.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

2.8.1. Udział przedstawicieli władz Gminy Bolesławiec w targach i konferencjach, misjach handlowych, giełdach nieruchomości organizowanych przez podmioty biznesu oraz władze lokalne i centralne w kraju, a także w Czechach i Niemczech.

2.8.2. Zapraszanie potencjalnych inwestorów na spotkania w Gminie celem przedstawienia oferty terenów pod inwestycje.

2.8.3. Prezentowanie ofert bezpośrednio w siedzibach podmiotów otoczenia biznesu.

**Cel szczegółowy 2.9. Podjęcie działań do rozwoju centrów
aktywności gospodarczej**

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.9.:

Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów przeznaczonych na cele działalności gospodarczej w celu umożliwienie realizacji zamierzeń inwestora wpłyną na większe zainteresowanie potencjalnych inwestorów ofertą ze strony gminy, a tym samym zwiększą się wpływy z podatków od nowych przedsiębiorców.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

2.9.1. Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów przeznaczonych na cele działalności gospodarczej w celu umożliwienie realizacji zamierzeń inwestora.

2.9.2. Uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę terenów gminnych przeznaczonych pod inwestycje.

**Cel szczegółowy 2.10. Kontynuacja i nawiązanie nowej współpracy z samorządami
lokalnymi Niemiec i Czech**

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.10.:

Kontynuacja oraz nawiązanie nowej współpracy z samorządami lokalnymi Niemiec i Czech otworzy możliwość pozyskiwania środków UE w ramach programów współpracy transgranicznej. Ponadto umieszczenie kompleksowych informacji na temat Gminy

Bolesławiec na stronach zagranicznych dałoby możliwość pozyskania inwestorów z zagranicy.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

2.10.1. Przygotowanie kompleksowej informacji o Gminie Bolesławiec i umieszczenie jej w Internecie, także na stronach zagranicznych, a głównie w Czechach i Niemczech.

2.10.2. Podjęcie działań zmierzających do nawiązania współpracy z jednostkami samorządowymi w Czechach i Niemczech, przy współudziale m.in. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, a także instytucji otoczenia biznesu.

2.10.3. Organizacja kontaktów przedstawicieli władz Gminy Bolesławiec z jednostkami samorządowymi w Czechach i Niemczech, przy współudziale podmiotów sfery życia gospodarczego, społecznego oraz kultury i sportu z Gminy.

2.10.4. Aktywizacja działań władz Gminy Bolesławiec w ramach wspólnot: Euroregion Nysa, Stowarzyszenie Gmin Ceramicznych Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Rzeczpospolita Samorządna, Miasto Partnerskie Bernsdorf oraz inne.

Cel szczegółowy 2.11. Pozyskanie nowych partnerów zewnętrznych w kraju

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.11.:

Przygotowanie kompleksowej informacji o Gminie Bolesławiec i umieszczenie jej na portalach internetowych w kraju dałoby możliwość pozyskania nowych partnerów zewnętrznych w kraju.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

2.11.1. Przygotowanie kompleksowej informacji o Gminie Bolesławiec i umieszczenie jej na portalach internetowych w kraju.

2.11.2. Podtrzymywanie współpracy z jednostkami samorządowymi w kraju.

2.11.3. Podtrzymanie współpracy instytucji działających na terenie Gminy z różnorodnymi podmiotami (stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi itd.) w kraju realizującymi podobne zadania: Izby Gospodarcze, Agencje Rozwoju Regionalnego, Państwowa Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Państwowa Agencja Inwestycji Zagranicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

2.11.4. Organizacja kontaktów przedstawicieli władz Gminy Bolesławiec z jednostkami samorządowymi w kraju, przy współudziale podmiotów sfery życia gospodarczego, społecznego oraz kultury i sportu z gminy.

TABELA 13.2. PLAN OPERACYJNY DLA CELU GŁÓWNEGO 2

SFERA GOSPODARCZA			
Cel Główny 2: Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i partnerską współpracę z kluczowymi podmiotami gospodarczymi			
Cel szczegółowy 2.1. Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
2.1.1. Wsparcie utworzenia inkubatora przedsiębiorczości, akceleratora biznesu oraz wspieranie przedsiębiorczych mieszkańców i podmioty gospodarcze z terenu gminy	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z NGO i przedsiębiorcami	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (głównie FEDŚ)

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

2.1.2. Stworzenie systemu zachęcającego do prowadzenia biznesu na terenie gminy (np. wyznaczanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych / preferencje podatkowe)	Stale	Urząd Gminy i Rada Gminy	Budżet Gminy
---	-------	--------------------------	--------------

Cel szczegółowy 2.2. Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych i usług			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
2.2.1. Rozwój lokalnego rynku produktów rolnych (targowiska, jarmarki, cykliczne imprezy, system sprzedaży bezpośredniej, działania promocyjne, etc.)	Stale	Urząd Gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, rolnikami i organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. PROW)
2.2.2. Wsparcie działań promujących lokalnych usługodawców i producentów, w tym usługodawców turystycznych	Stale	Urząd Gminy we współpracy z producentami i usługodawcami	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. PROW), środki prywatne

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

2.2.3. Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju infrastruktury noclegowej i gastronomicznej	Stale	Inwestor we współpracy z Urzędem Gminy i LGD	Środki zewnętrzne (np. FEDŚ, PROW) środki prywatne inwestorów
2.2.4. Zachęcanie mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych, edukacyjnych i oferty turystyki weekendowej	Stale	Urząd Gminy we współpracy z usługodawcami turystycznymi i LGD	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW), środki prywatne
2.2.5. Wsparcie szkoleniowo - doradcze dla rolników i usługodawców	Stale	Instytucje edukacyjne, ośrodki doradztwa we współpracy z Urzędem Gminy i LGD	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW), środki instytucji edukacyjnych i doradczych

Cel szczegółowy 2.3. Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego Gminy			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
2.3.1. Powołanie lokalnego forum przedsiębiorczości	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami	Budżet Gminy i środki przedsiębiorców

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

2.3.2. Stworzenie i realizacja wspólnego programu edukacyjnego stymulującego postawy przedsiębiorcze	2023-2028	Urząd Gminy i Rada Gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. FEDŚ, PROW)
2.3.3. Wspólne działania promocyjne	Stale	Urząd Gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy i środki przedsiębiorców

Cel szczegółowy 2.4. Opracowanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową i usługową			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
2.4.1. Sukcesywna zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów strategicznych w zakresie zagospodarowania przestrzennego	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

2.4.2. Bieżące zmiany planów miejscowych oraz studium gminy w częściach dotyczących inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym oraz nowych wymagań prawnych	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy
2.4.3. Aktualizacja oraz tworzenie programów strategicznych w zakresie gospodarowania przestrzennego, m.in.: Plan Rewitalizacji Gminy Bolesławiec, aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej, gminny plan krajobrazowy	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy

Cel szczegółowy 2.5. Uzbrajanie terenów			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
2.5.1. Uzbrajanie terenów przeznaczonych do inwestowania Gminy Bolesławiec zgodnie ze zmianami MPZP we wszystkich miejscowościach Gminy Bolesławiec.	2023 - 2028	Urząd Gminy, PWIK Sp. z o.o.	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy 2.6. Rozwój współpracy z Agencjami Rozwoju Przedsiębiorczości oraz innymi instytucjami otoczenia biznesu				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
2.6.1.Nawiązanie i podtrzymywanie współpracy z instytucjami otoczenia biznesu	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy	
2.6.2. Udział w organizowanych przez instytucje otoczenia biznesu wydarzeniach gospodarczych (targach, giełdach, misjach handlowych itp.)	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy	

Cel szczegółowy 2.7. Promocja obszarów aktywności gospodarczej (przemysłowej, usługowej, handlowej) Gminy Bolesławiec				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
2.7.1. Opracowanie planu promocji terenów inwestycyjnych	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

2.7.2. Bieżące informacje o strefach i terenach pod inwestycje	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy
2.7.3. Stworzenie internetowej bazy ofert gospodarczych i inwestycyjnych gminy	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy
2.7.4. Oznakowanie terenów przeznaczonych do zagospodarowania	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy

Cel szczegółowy 2.8. Pozyskanie inwestorów				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
2.8.1. Udział przedstawicieli władz Gminy Bolesławiec w targach i konferencjach, misjach handlowych, giełdach nieruchomości organizowanych przez podmioty biznesu oraz władze lokalne i centralne w kraju, a także w Czechach i Niemczech	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami	Budżet Gminy	
2.8.2. Zapraszanie potencjalnych inwestorów na spotkania w Gminie celem przedstawienia oferty terenów pod inwestycje	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami	Budżet Gminy	
2.8.3. Prezentowanie ofert bezpośrednio w siedzibach podmiotów otoczenia biznesu	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami	Budżet Gminy	

Cel szczegółowy 2.9. Podjęcie działań do rozwoju centrów aktywności gospodarczej				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
2.9.1. Zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów przeznaczonych na cele działalności gospodarczej w celu umożliwienie realizacji zamierzeń inwestora.	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z sołectwami	Budżet Gminy	
2.9.2. Uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę terenów gminnych przeznaczonych pod inwestycje	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z sołectwami	Budżet Gminy	

Cel szczegółowy 2.10. Kontynuacja i nawiązanie nowej współpracy z samorządami lokalnymi Niemiec i Czech				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
2.10.1. Przygotowanie kompleksowej informacji o Gminie Bolesławiec i umieszczenie jej w Internecie, także na stronach zagranicznych, a głównie w Czechach i Niemczech	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS, GZOSz	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
2.10.2. Podjęcie działań zmierzających do nawiązania współpracy z jednostkami samorządowymi w Czechach i Niemczech, przy współudziale m.in. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, a także instytucji otoczenia biznesu	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS, GZOSz	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
2.10.3. Organizacja kontaktów przedstawicieli władz Gminy Bolesławiec z jednostkami samorządowymi w Czechach i Niemczech, przy współudziale podmiotów sfery życia gospodarczego, społecznego oraz kultury i sportu z gminy	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS, GZOSz	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

2.10.4. Aktywizacja działań władz Gminy Bolesławiec w ramach różnych wspólnot: Euroregion Nysa, Stowarzyszenie Gmin Ceramicznych Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Rzeczypospolita Samorządna, Miasto Partnerskie Bernsdorf oraz inne.	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS, GZOSz	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
--	-----------	--	---------------------------------

Cel szczegółowy 2.11. Pozyskanie nowych partnerów zewnętrznych w kraju			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
2.11.1. Przygotowanie kompleksowej informacji o Gminie Bolesławiec i umieszczenie jej na portalach internetowych w kraju.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS, GZOSz	Budżet Gminy
2.11.2. Podtrzymywanie współpracy z jednostkami samorządowymi w kraju.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS, GZOSz	Budżet Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

2.11.3. Podtrzymanie współpracy instytucji działających na terenie Gminy z różnorodnymi podmiotami (stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi itd.) w kraju realizującymi podobne zadania: Izby Gospodarcze, Agencje Rozwoju Regionalnego, Państwowa Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Państwowa Agencja Inwestycji Zagranicznych.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS, GZOSz	Budżet Gminy
2.11.4. Organizacja kontaktów przedstawicieli władz Gminy Bolesławiec z jednostkami samorządowymi w kraju, przy współudziale podmiotów sfery życia gospodarczego, społecznego oraz kultury i sportu z gminy.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS, GZOSz	Budżet Gminy

SFERA SPOŁECZNA

CEL GŁÓWNY 3:

AKTYWNE WŁĄCZENIE OBYWATELI W ROZWÓJ GMINY ORAZ ZAPEWNIENIE IM SATYSFAKCJONUJĄCYCH WARUNKÓW ŻYCIA

Dla osiągnięcia celu głównego określono następujące cele szczegółowe:

- 3.1. Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju gminy oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa.
- 3.2. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej.
- 3.3. Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców.
- 3.4. Rozbudowa bazy administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych.
- 3.5. Zmiana jakości życia poprzez budowę, przebudowę lub modernizację dróg i chodników oraz zmianę ich nawierzchni.
- 3.6. Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego.
- 3.7. Doskonalenie funkcjonujących form komunikacji w gminie.
- 3.8. Rozwijanie form aktywności pozalekcyjnej dzieci i młodzieży.
- 3.9. Organizacja różnorodnych form aktywności mieszkańców m.in. kulturalnej, rekreacyjnej, społecznej.
- 3.10. Doskonalenie funkcjonującego systemu przeciwdziałania zagrożeniom.
- 3.11. Bieżące dostosowywanie planu zimowego utrzymania dróg.
- 3.12. Kontynuacja budowy mieszkań socjalnych na terenie Gminy Bolesławiec.
- 3.13. Rozwój struktur i form działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) w kierunku doskonalenia profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów społecznych.
- 3.14. Budowa, modernizacja i dostosowanie do osób niepełnosprawnych obiektów bazy kulturalnej na terenie gminy oraz ich wyposażenie.
- 3.15. Modernizacja boisk wielofunkcyjnych.
- 3.16. Budowa, rozbudowa i modernizacja placów zabaw oraz montaż zewnętrznych siłowni.
- 3.17. Modernizacja trawiastych boisk piłkarskich.
- 3.18. Realizacja działań w zakresie tworzenia e-Urzędu.

- 3.19. Zwiększenie dostępności do Internetu dla mieszkańców gminy.
- 3.20. Opracowanie i realizacja planu promocji.
- 3.21. Bieżąca modernizacja i rozbudowa dróg gminnych i wewnętrznych.
- 3.22. Bieżąca modernizacja i rozbudowa infrastruktury „okołodrogowej”.
- 3.23. Współpraca z zarządzającymi drogami innymi niż gminne w zakresie ich budowy, przebudowy i modernizacji.

**Cel szczegółowy 3.1. Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych
w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju gminy
oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa**

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.1.

W odczuciu uczestników warsztatów jednym z głównych problemów jest słaby poziom edukacji obywatelskiej. Aby temu przeciwdziałać, należy stworzyć warunki sprzyjające rozwojowi świadomej i aktywnej wspólnoty lokalnej. Realizowane działania powinny koncentrować się zarówno wokół większego zaangażowania mieszkańców w funkcjonowanie istniejących już struktur, np. sołectwa czy szkoły, ale także wspierać tworzenie formalnych i nieformalnych organizacji społecznych, tj. organizacji pozarządowych, Kół Gospodyń Wiejskich, Grup Odnowy Wsi, etc. Ważnym działaniem jest również powołanie formalnej reprezentacji organizacji pozarządowych (np. Rada Działalności Pożytku Publicznego) oraz konkretnych grup społecznych (np. Rada Seniorów, Rada Młodzieży) czy promocja i rozwijanie aktywności w zakresie wolontariatu. Aktywnie działające organizacje pozarządowe, poza funkcjami integracyjnymi, mogą spełniać również funkcje związane z rozwojem gminy, poprzez zdobywanie na te cele środków zewnętrznych lub realizowanie projektów w partnerstwie z gminą. Wzrost aktywności i większe zaangażowanie mieszkańców w różnorodne inicjatywy da szansę na rozwój gminy oraz zachowanie jej tożsamości i dziedzictwa. Istotną rolę dla rozwoju gminy stanowi także jej otwarcie na świat oraz możliwość współpracy z innymi gminami państw Unii Europejskiej.

Cel szczegółowy 3.1. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.1.1. Powołanie ciał reprezentacji społecznej.

- 3.1.2. Wdrażanie zasad prowadzenia konsultacji społecznych w kwestiach ważnych dla organizacji pozarządowych i lokalnej społeczności.
- 3.1.3. Realizacja programu edukacji obywatelskiej.
- 3.1.4. Realizacja szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje i umiejętności organizacji pozarządowych i innych podmiotów ekonomii społecznej.
- 3.1.5. Realizacja gminnego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- 3.1.6. Doskonalenie systemu wsparcia dla innych inicjatyw społecznych (rady sołeckie, Koła Gospodyń Wiejskich, zespoły artystyczne, organizacje pozarządowe etc.).
- 3.1.7. Aktywna współpraca z partnerami zagranicznymi.
- 3.1.8. Wsparcie inicjatyw społecznych poprzez konkurs ofert, fundusz sołecki, zlecanie zadań.

Cel szczegółowy 3.2. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo – rekreacyjnej

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego nr 3.2.

Obecny poziom rozwoju infrastruktury sportowo – rekreacyjnej należy uznać za zadowalający. W perspektywie do 2028 roku należy zaplanować jego modernizację oraz uzupełnienie czy tworzenie kompleksowych obiektów rekreacyjno – sportowych. Obecnie większym problemem jest stopień wykorzystania infrastruktury. Mieszkańcy gminy zwracają uwagę na konieczność zwiększenia liczby trenerów i animatorów, którzy przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury prowadziliby zajęcia dla mieszkańców gminy. W celu popularyzacji aktywności fizycznej należy organizować cykliczne imprezy, zawody, spartakiady, etc. dla mieszkańców gminy przy jednoczesnym wykorzystaniu aktywności mieszkańców i organizacji pozarządowych.

Cel szczegółowy 3.2. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.2.1. Budowa, modernizacja i doposażenie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej oraz wspieranie działań w tym zakresie – w tym, hala sportowo – rekreacyjna, pełnowymiarowe boisko piłkarskie, bieżnie lekkoatletyczne, boiska do siatkówki plażowej, skateparki i (workouty) miejsca do ćwiczeń na świeżym powietrzu..
- 3.2.2. Rozwój oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych poprzez zatrudnienie i podnoszenie kompetencji trenerów i animatorów oraz wspieranie w tym zakresie organizacji pozarządowych.

Cel szczegółowy 3.3. Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego nr 3.3.

Oferta kulturalna jest różnorodna i na wysokim poziomie. Mieszkańcom zależy na stałym rozszerzaniu i wzbogacaniu oferty zajęć. Zwracają oni uwagę również na konieczność zatrudnienia animatorów świetlicowych oraz wyspecyfikowania oferty GOKiS-u pod konkretne grupy odbiorców – dzieci, młodzieży, osób starszych, etc. Cenna będzie także w tym zakresie aktywność organizacji pozarządowych.

Cel szczegółowy 3.3. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

3.3.1. Budowa, modernizacja i doposażenie infrastruktury kulturalnej (GOKiS, biblioteki, świetlice, etc.), w tym rozbudowa Domów Ludowych w Żeliszowie, Otoku i Nowych Jaroszewicach.

3.3.2. Rozwój oferty zajęć kulturalnych w bibliotece i świetlicach m.in. poprzez zatrudnienie animatorów oraz przystosowanie jej do potrzeb mieszkańców oraz wspieranie aktywności organizacji pozarządowych przy dopełnianiu oferty kulturalnej.

Cel szczegółowy 3.4. Rozbudowa bazy administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.4.

W Gminie Bolesławiec istnieje konieczność rozbudowy istniejącej bazy administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej. Należy poprawić warunki dostępu do Internetu, poprzez rozbudowę sieci HotSpot czy internetu światłowodowego. Rosnąca ilość mieszkańców oraz starzenie się społeczeństwa wymusi również rozbudowę bazy zdrowotnej oraz opiekuńczej (choćby utworzenie domu opieki nad osobami starszymi). Rozbudowywana infrastruktura powinna być również dostępna dla osób niepełnosprawnych. Ważnym elementem powiązany z rozbudową bazy oświatowej i edukacyjnej jest

podnoszenie kompetencji psychospołecznych nauczycieli i opiekunów, wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów, zapewnienie do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej oraz stworzenie programów edukacji przez całe życie.

Cel szczegółowy 3.4. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.4.1. Rozbudowa, modernizacja, adaptacja, dostosowanie bazy oświatowej i edukacyjnej, w tym ZSP w Ocicach i SP w Dąbrowie Bolesławieckiej.
- 3.4.2. Rozbudowa, modernizacja, dostosowanie bazy opiekuńczej i zdrowotnej (np. żłobki, przedszkola), w tym w Kraśniku Dolnym i Kruszyńcu.
- 3.4.3. Budowa, rozbudowa, modernizacja, adaptacja, dostosowanie bazy administracyjnej, w tym rozbudowa siedziby Urzędu Gminy.
- 3.4.4. Podnoszenie kompetencji psychospołecznych kadry pedagogicznej i opiekuńczej.
- 3.4.5. Tworzenie programów edukacyjnych dla konkretnych grup mieszkańców.
- 3.4.6. Rozwój publicznego dostępu do Internetu np. poprzez rozbudowę sieci HotSpot czy internet światłowodowy.
- 3.4.7. Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej i żłobkowej.

Cel szczegółowy 3.5. Zmiana jakości życia poprzez budowę, przebudowę lub modernizację dróg i chodników oraz zmianę ich nawierzchni

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.5.

Dobrze rozwinięta sieć dróg i chodników jest elementem niezbędnym do codziennego funkcjonowania społeczności lokalnej. W Gminie Bolesławiec wiele dróg i chodników wymaga remontu, przebudowy lub modernizacji. W zakresie budowy drogi gminnej należałoby wziąć pod uwagę odcinek m.in: Mierzwin-Bolesławiec, Golnice-Krępnica, Nowa Wieś-Golnice. W wielu miejscach należałoby wymienić ich nawierzchnię lub po prostu je utworzyć. Działania te przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

Cel szczegółowy 3.5. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.5.1. Budowa, przebudowa lub modernizacja dróg wewnętrznych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich, w tym, Golenice – Krępnica, Nowa Wieś-Golnice.

3.5.2. Budowa, przebudowa lub modernizacja chodników przy drogach wewnętrznych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich.

3.5.3. Zmianę nawierzchni dróg i chodników na terenie gminy.

Cel szczegółowy 3.6. Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.6.

Szczególnie dla starszych mieszkańców gminy sprawnie funkcjonujący system transportu publicznego jest niezbędnym elementem codziennego życia. Ważne jest, aby system ten obejmował swoim zasięgiem wszystkie miejscowości na terenie gminy oraz żeby częstotliwość kursów zaspokajała oczekiwania większości mieszkańców. Założenia te powodują, że prawdopodobnie nie wszystkie połączenia będą uzasadnione ekonomicznie.

Cel szczegółowy 3.6. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

3.6.1. Dostosowanie funkcjonowania transportu publicznego do potrzeb mieszkańców gminy.

3.6.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury- przystanki, oświetlenia, itp.

Cel szczegółowy 3.7. Doskonalenie funkcjonujących form komunikacji w gminie

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.7.

Gmina Bolesławiec posiada sprawnie funkcjonującą i przejrzystą stronę internetową dla użytkowników. Od 2015 roku wdrożono nowoczesny i modularny „silnik zarządzania” witryną www, utworzono tematyczne zakładki (dla inwestorów, turystów, podatników). Należałoby zadbać o promocję Gminy Bolesławiec na innych portalach tj. branżowych, turystycznych itp. Ważne jest również doskonalenie pozostałych form komunikacji tj. kontynuowanie spotkań z mieszkańcami, sołtysami, przedstawicielami przedsiębiorców i różnorodnych organizacji z terenu gminy.

Cel szczegółowy 3.7. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.7.1. Umieszczenie informacji o Gminie Bolesławiec na innych portalach internetowych (społecznościowych, branżowych, turystycznych, jednostek samorządowych, Urzędu Marszałkowskiego).
- 3.7.2. Doskonalenie pozostałych form komunikacji.

Cel szczegółowy 3.8. Rozwijanie form aktywności pozalekcyjnej
dzieci i młodzieży

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.8.

W większości szkół należałoby przeprowadzić modernizację pracowni komputerowych oraz wyposażenia w odpowiedni sprzęt multimedialny, w tym TIK. Przede wszystkim należałoby zapewnić równy dostęp do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej poprzez budowę, adaptację oraz wyposażenie przedszkoli w miejscowościach, gdzie te potrzeby nie zostały jeszcze zaspokojone.

Cel szczegółowy 3.8. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.8.1. Udział szkół w programach ogłoszonych przez MEN.
- 3.8.2. Realizacja potrzeb szkół w zakresie aktywności pozalekcyjnej dzieci i młodzieży.
- 3.8.3. Zaplanowanie środków finansowych na poszczególne lata realizacji strategii.
- 3.8.4. Modernizacja pracowni komputerowych w szkołach.
- 3.8.5. Wyposażenie szkół w sprzęt umożliwiający wykorzystania w nauczaniu najnowszych technologii informacyjno-komunikacyjnych np.: tablice interaktywne, laptopy, rzutniki multimedialne, telewizory LCD, urządzenia wielofunkcyjne.
- 3.8.6. Doposażenie bibliotek szkolnych: uzupełnienie księgozbioru oraz wyposażenie w sprzęt multimedialny, w tym narzędzia TIK.
- 3.8.7. Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej:
 - budowa i rozbudowa przedszkoli, w tym w Kruszyńcu;
 - wyposażenie nowotworzonych i istniejących placówek edukacji przedszkolnej.

3.8.8. Powstanie miasteczka ruchu drogowego we wsi Brzeźnik oraz innych miejscowościach– zwiększenie edukacji i bezpieczeństwa komunikacyjnego dzieci ze szkół z terenu gminy Bolesławiec.

Cel szczegółowy 3.9. Organizacja różnorodnych form aktywności mieszkańców m.in. kulturalnej, rekreacyjnej, społecznej

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.9.

Realizacja tego zadania wymagać będzie podjęcia działań organizacyjnych mających na celu zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie gminy poprzez organizację imprez kulturalnych, sportowych, wspieranie działań kulturalno-oświatowych, działań organizacji społecznych oraz wspieranie i promowanie działalności zespołów ludowych.

Cel szczegółowy 3.9. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.9.1. Organizacja imprez kulturalnych w poszczególnych miejscowościach.
- 3.9.2. Organizowanie zajęć sportowych dla mieszkańców w poszczególnych wsiach.
- 3.9.3. Wspieranie działalności kulturalno – oświatowej młodzieży oraz osób starszych i ich aktywizacja.
- 3.9.4. Wspieranie działań organizacji społecznych.
- 3.9.5. Wspieranie i promowanie działalności zespołów ludowych.

Cel szczegółowy 3.10. Doskonalenie funkcjonującego systemu przeciwdziałania zagrożeniom

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.10.

Sprawnie działający system przeciwdziałania zagrożeniom wpływa na komfort mieszkańców gminy, którzy bezpośrednio w obliczu zagrożenia zostają o tym poinformowani. Ponadto organizowanie szkoleń dla osób zajmujących się przeciwdziałaniem zagrożeniom, wpłynie na zaktualizowanie oraz podniesienie wiedzy w tym temacie. Doposażenie jednostek OSP w sprzęt niezbędny do prowadzenia działań ratowniczych oraz posiadanie specjalistycznego samochodu umożliwia na skuteczne niwelowanie zagrożeń. Mieszkańcy Gminy Bolesławiec

otrzymują wiadomość SMS w razie zagrożenia, dzięki funkcjonującej w gminie bazie SISMS – Samorządowy informator SMS.

Cel szczegółowy 3.10. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.10.1. Rozbudowa komunikatora SMS.
- 3.10.2. Szkolenia dla osób zajmujących się przeciwdziałaniem zagrożeniom.
- 3.10.3. Utrzymanie istniejących i tworzenie nowych jednostek OSP.
- 3.10.4. Bieżące doposażenie jednostek OSP w sprzęt niezbędny do prowadzenia działań ratowniczych oraz zakup pojazdów mechanicznych.

Cel szczegółowy 3.11. Bieżące dostosowanie planu zimowego utrzymania dróg

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.11.

Bieżąca aktualizacja części opisowej/graficznej planu zimowego utrzymania dróg oraz ścisła współpraca z osobami wykonującymi odśnieżanie pozwoli na poprawę bezpieczeństwa i warunków ruchu drogowego.

Cel szczegółowy 3.11. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.11.1. Bieżąca aktualizacja części opisowej planu zimowego utrzymania dróg.
- 3.11.2. Bieżąca aktualizacja części graficznej planu zimowego utrzymania dróg.
- 3.11.3. Ścisła współpraca z osobami wykonującymi odśnieżanie.

**Cel szczegółowy 3.12. Kontynuacja budowy mieszkań socjalnych
na terenie Gminy Bolesławiec**

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.12.

W Gminie Bolesławiec niezbędna jest budowa, modernizacja istniejących budynków socjalnych i komunalnych oraz aktualizacja projektów budowlanych, pozwoleń na budowę.

Cel szczegółowy 3.12. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

3.12.1. Budowa mieszkań socjalnych

3.12.2. Modernizacja istniejących budynków socjalnych i komunalnych.

Cel szczegółowy 3.13. Rozwój struktur i form działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) w kierunku doskonalenia profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów społecznych

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.13.

System działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej należałoby udoskonalić poprzez jego rozbudowę, organizowanie szkoleń, stworzenie grup wsparcia, ale przede wszystkim przez realizację programów wsparcia. Powyższe działania pozwolą na jeszcze lepszą diagnozę zagrożeń, na skuteczniejsze dotarcie z pomocą, lepszą informacją dla potrzebujących o prawnych formach pomocy.

Cel szczegółowy 3.13. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

3.13.1. Zwiększenie potencjału organizacyjnego GOPS.

3.13.2. Rozbudowa i modernizacja budynku GOPS.

3.13.3. Doskonalenie wiedzy i umiejętności pracowników w systemie szkoleń m.in. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu i narkotyków.

3.13.4. Realizacja programów rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, przeciwdziałania przemocy oraz rozwoju pieczy zastępczej.

3.13.5. Stworzenie grup wsparcia, klubów itp.

Cel szczegółowy 3.14. Budowa, modernizacja i dostosowanie do osób niepełnosprawnych obiektów bazy kulturalnej na terenie gminy oraz ich wyposażenie

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.14.

Budowa, wyposażenie nowych domów ludowych oraz modernizacja i wyposażenie już istniejących z dostosowaniem dla osób z niepełnosprawnościami, pozwoli na rozwijanie bezpiecznej bazy rekreacyjnej dla mieszkańców, kreowanie właściwego sposobu spędzania

czasu wolnego przez dzieci i ich rodziny, promowanie nawyku aktywnego spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu.

Cel szczegółowy 3.14. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

3.14.1. Rozbudowa i wyposażenie domów ludowych i sal zebrań.

3.14.2. Modernizacja i wyposażenie istniejących obiektów kultury.

Cel szczegółowy 3.15. Budowa boisk wielofunkcyjnych

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.15.

Budowa i wyposażenie w sprzęt sportowy boisk wielofunkcyjnych pozwoli na rozwój bazy sportowej w gminie, zwiększenie dostępności dzieci i młodzieży do nowoczesnych i bezpiecznych boisk.

Cel szczegółowy 3.15. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

3.15.1. Modernizacja i wyposażenie w sprzęt sportowy boisk wielofunkcyjnych.

Cel szczegółowy 3.16. Budowa placów zabaw oraz montaż zewnętrznych siłowni

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.16.

Budowa nowych placów zabaw wpłynie pozytywnie na stan zdrowia i ogólnej sprawności fizycznej dzieci, jak również pozwoli zagospodarować wolny czas promując nawyk aktywnego spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu.

Cel szczegółowy 3.16. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

3.16.1. Opracowanie dokumentacji projektowej dla placów zabaw.

3.16.2. Budowa nowych oraz modernizacja i rozbudowa istniejących placów zabaw.

3.16.3. Rozbudowa i montaż dodatkowych urządzeń w ramach siłowni zewnętrznych i miejsc do ćwiczeń na świeżym powietrzu.

Cel szczegółowy 3.17. Modernizacja trawiastych boisk piłkarskich

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.17.

Modernizacja boisk piłkarskich przyczyni się do rozbudowy istniejącej bazy sportowej, popularyzacji sportu i aktywnego stylu życia, zagospodarowania wolnego czasu dla mieszkańców. Poniższe działania wpłyną pozytywnie na integrację mieszkańców.

Cel szczegółowy 3.17. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.17.1. Modernizacja nawierzchni istniejących trawiastych boisk piłkarskich.
- 3.17.2. Pozyskanie dodatkowych środków na realizację zadania strategicznego (poza budżetem gminy).
- 3.17.3. Realizacja prac modernizacyjnych (m.in. budowa trybun i piłkołapów) boisk piłkarskich dla 14 zespołów sportowych.
- 3.17.4. Wykonanie systemów nawadniających.
- 3.17.5. Wykonanie oświetlenia boisk piłkarskich.

Cel szczegółowy 3.18. Realizacja działań w zakresie tworzenia e-Urzędu

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.18.

Zakup oprogramowania oraz wdrożenie związanych z tym procedur jest niezbędny do prawidłowego funkcjonowania e-Urzędu. Realizacja poniższych działań pozwoli na szybkie przekazywanie dokumentów wewnątrz Urzędu, pełną kontrolę dostępu do dokumentów, uporządkowanie przepływu informacji, zwiększenie wydajności pracy, możliwość załatwienia sprawy przez petenta wyłącznie drogą elektroniczną.

Cel szczegółowy 3.18. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.18.1. Dostosowanie oprogramowania do elektronicznego obiegu dokumentów.
- 3.18.2. Zakup niezbędnego sprzętu komputerowego do prawidłowego funkcjonowania elektronicznego obiegu dokumentów.
- 3.18.3. Wdrożenie elektronicznego obiegu dokumentów (przeszkolenie pracowników).
- 3.18.4. Integracja elektroniczna obiegu ze skrzynką podawczą.
- 3.18.5. Integracja elektroniczna z Biuletynem Informacji Publicznej.

3.18.6. Udostępnienie e-usług dla mieszkańców: e-płatności, e-cmentarze, e-konsultacje, e-rada.

3.18.7. Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta.

Cel szczegółowy 3.19. Zwiększenie dostępności do Internetu dla mieszkańców gminy

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.19.

Zorganizowanie dostępu do internetu światłowodowego ułatwi życie mieszkańcom oraz pozwoli na szybkie pozyskiwanie informacji z sieci internetowej.

Cel szczegółowy 3.19. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.19.1. Współudział w projektach budowy internetu światłowodowego .
- 3.19.2. Ułatwienia w lokalizowaniu kabli i urządzeń światłowodowych w nieruchomościach gminy (drogi, chodniki, działki)

Cel szczegółowy 3.20. Opracowanie i realizacja planu promocji

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.20.

Program promocji gminy należy opracowywać co roku. Powinien być to program obejmujący odrębne grupy działań dla mieszkańców, potencjalnych inwestorów, współpracujących innych jednostek samorządowych w kraju i zagranicą oraz różnorodnych organizacji, także osób spoza gminy.

Cel szczegółowy 3.20. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.20.1. Opracowanie tematycznych folderów, informatorów, publikacji książkowych dla poszczególnych wcześniej określonych grup odbiorców.
- 3.20.2. Promocja wizualna: gadzety promocyjne: (kalendarze, długopisy, kubki, breloki, rollupy itp.).
- 3.20.3. Informacje w serwisach o zasięgu regionalnym i krajowym.
- 3.20.4. Informacje w mediach o zasięgu lokalnym, regionalnym i krajowym.
- 3.20.5. Ekspozycje wystawowe podczas imprez kulturalnych i targowych.
- 3.20.6. Współpraca ze stowarzyszeniami, klubami, zespołami.

Cel szczegółowy 3.21. Bieżąca modernizacja i rozbudowa dróg gminnych i wewnętrznych

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.21.

Modernizacja oraz rozbudowa dróg gminnych pozwoli przede wszystkim na poprawę bezpieczeństwa pieszych i pojazdów oraz poprawę warunków komunikacyjnych.

Cel szczegółowy 3.21. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.21.1. Modernizacja dróg gminnych.
- 3.21.2. Modernizacja dróg wewnętrznych.
- 3.21.3. Budowa dróg wewnętrznych na powstających osiedlach.

Cel szczegółowy 3.22. Bieżąca modernizacja i rozbudowa infrastruktury „okołodrogowej”

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.22.

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury „okołodrogowej” przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa pieszych i pojazdów oraz warunków komunikacyjnych. Stworzenie nowych ścieżek rowerowych wpłynie na poszerzenie i uatrakcyjnienie oferty turystycznej gminy.

Cel szczegółowy 3.22. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.22.1. Budowa i rozbudowa chodników (dróg dla pieszych).
- 3.22.2. Uzupełnienie oświetlenia.
- 3.22.3. Budowa ścieżek rowerowych, w tym ciąg pieszo- rowerowy relacji Bolesławiec – Trzebień, a także Cyklostrady obejmującej swoim zakresem teren gminy.

**Cel szczegółowy 3.23. Współpraca z zarządzającymi drogami innymi niż gminne
w zakresie ich budowy, przebudowy i modernizacji**

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.23.

Współpraca z zarządzającymi drogami innymi niż gminne w zakresie ich budowy, przebudowy i modernizacji pozwoli przede wszystkim na poprawę bezpieczeństwa pieszych i pojazdów oraz poprawę warunków komunikacyjnych.

Cel szczegółowy 3.23. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

3.23.1. Współpraca z zarządzającym drogami wojewódzkimi (drogi i chodniki).

3.23.2. Współpraca z zarządzającym drogami powiatowymi (drogi i chodniki).

TABELA 13.3. PLAN OPERACYJNY DLA CELU GŁÓWNEGO 3

SFERA SPOŁECZNA				
Cel Główny 3. Aktywne włączenie obywateli w rozwój gminy oraz zapewnienie im satysfakcjonujących warunków życia				
Cel szczegółowy 3.1. Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju Gminy oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.1.1. Powołanie ciała reprezentacji społecznej	2023-2028	Urząd Gminy i Rada Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy	
3.1.2. Wdrożenie zasad prowadzenia konsultacji społecznych w kwestiach ważnych dla organizacji pozarządowych i lokalnej społeczności	2023-2028	Urząd Gminy i Rada Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy	
3.1.3. Realizacja programu edukacji obywatelskiej	Stale	Urząd Gminy i Rada Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy i środki zewnętrzne, środki organizacji pozarządowych (np. FIO)	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

3.1.4. Realizacja szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje i umiejętności organizacji pozarządowych i innych podmiotów ekonomii społecznej	Stale	Urząd Gminy i Rada Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. RPO, PROW, FIO)
3.1.5. Realizacja gminnego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi	Stale	Urząd Gminy i Rada Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. PROW, FIO)
3.1.6. Doskonalenie systemu wsparcia dla innych inicjatyw społecznych (rady sołeckie, Koła Gospodyń Wiejskich, zespoły artystyczne, organizacje pozarządowe etc.)	Stale	Urząd Gminy, GOKiS	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. PROW, FIO)
3.1.7. Aktywna współpraca z partnerami zagranicznymi	Stale	Urząd Gminy, GOKiS, GZOSz, jednostki oświatowe	Budżet Gminy i środki zewnętrzne
3.1.8. Wsparcie inicjatyw społecznych poprzez konkurs ofert, fundusz sołecki, zlecanie zadań.	Stale	Urząd Gminy i Rada Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy i środki zewnętrzne

Cel szczegółowy 3.2. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo –rekreacyjnej				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.2.1. Budowa, modernizacja i doposażenie infrastruktury sportowo - rekreacyjnej oraz wspieranie działań w tym zakresie – w tym, hala sportowo – rekreacyjna, pełnowymiarowe boisko piłkarskie, bieżnia lekkoatletyczna, boiska do siatkówki plażowej, skatepark.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy, inwestorzy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW), środki inwestorów	
3.2.2. Rozwój stałej oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych poprzez zatrudnienie i podnoszenie kompetencji trenerów, animatorów oraz wspieranie w tym zakresie organizacji pozarządowych	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)	

Cel szczegółowy 3.3. Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.3.1. Budowa, modernizacja i doposażenie infrastruktury kulturalnej (GOKiS, biblioteka, świetlice, etc.), w tym rozbudowa Domu Ludowego w Żeliszowie, Otoku i Nowych Jaroszewicach	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS i organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)	
3.3.2. Rozwój stałej oferty zajęć kulturalnych w bibliotekach, świetlicach, m.in. Poprzez zatrudnienie animatorów oraz przystosowanie jej do potrzeb mieszkańców oraz wspieranie aktywności organizacji pozarządowych przy dopełnianiu oferty kulturalnej	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS i organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)	

Cel szczegółowy 3.4. Rozbudowa bazy administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.4.1. Rozbudowa, modernizacja, adaptacja, dostosowanie bazy oświatowej i edukacyjnej, w tym ZSP w Ociechach i SP w Dąbrowie Bolesławieckiej	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy, GZOSz, jednostki oświatowe	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. FEDŚ)	
3.4.2. Budowa, rozbudowa, modernizacja, dostosowanie bazy opiekuńczej i zdrowotnej (np. żłobki, przedszkola), w tym w Kraśniku Dolnym i Kruszynie	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy, GOPS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. FEDŚ)	
3.4.3. Budowa, rozbudowa, modernizacja, adaptacja, dostosowanie bazy administracyjnej, w tym rozbudowa siedziby Urzędu Gminy	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. RPO)	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023– 2028

3.4.4. Podnoszenie kompetencji psychospołecznych kadry pedagogicznej i opiekunów	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy, GZOSz, jednostki oświatowe	Urząd Gminy
3.4.5. Tworzenie programów edukacyjnych dla konkretnych grup mieszkańców	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z instytucjami edukacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi, w tym LGD	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. FEDŚ, PROW, FIO)
3.4.6. Rozwój publicznego dostępu do Internetu np. poprzez rozbudowę sieci HotSpot czy internet światłowodowy	Stale	Urząd Gminy, przedsiębiorcy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
3.4.7. Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej i żłobkowej	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy GZOSz, jednostki oświatowe	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. FEDŚ)

Cel szczegółowy 3.5. Zmiana jakości życia poprzez budowę, przebudowę lub modernizację dróg i chodników oraz zmianę ich nawierzchni				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.5.1. Budowę, przebudowę lub modernizację dróg wewnętrznych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich, w tym, Golenica – Krępica, Nowa Wieś-Golnice	Stale	Urząd Gminy we współpracy z zarządcami dróg	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. FEDŚ, PROW, LGD), budżet Państwa	
3.5.2. Budowę, przebudowę lub modernizację chodników przy drogach wewnętrznych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich	Stale	Urząd Gminy we współpracy z zarządcami dróg	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. FEDŚ, PROW, LGD), budżet Państwa	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023–2028

3.5.3. Zmianę nawierzchni dróg i chodników na terenie gminny	Stale	Urząd Gminy we współpracy z zarządcami dróg	Budżet Gminy i środki zewnętrzne (np. FEDŚ, PROW, LGD), budżet Państwa
--	-------	---	--

Cel szczegółowy 3.6. Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
3.6.1. Dostosowanie funkcjonowania transportu publicznego do potrzeb mieszkańców gminy	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z przewoźnikami	Budżet Gminy i środki przewoźników
3.6.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury-przystanki, oświetlenia, itp.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z przewoźnikami	Budżet Gminy i środki przewoźników

Cel szczegółowy 3.7. Doskonalenie funkcjonujących form komunikacji w gminie				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.7.1. Umieszczenie informacji o Gminie Bolesławiec na innych portalach internetowych (społecznościowych, branżowych, turystycznych, jednostek samorządowych, Urzędu Marszałkowskiego)	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOPS, GOKiS, GZOSz	Budżet Gminy	
3.7.2. Doskonalenie pozostałych form komunikacji	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOPS, GOKiS, GZOSz	Budżet Gminy	

Cel szczegółowy 3.8. Rozwijanie form aktywności pozalekcyjnej dzieci i młodzieży				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.8.1. Udział szkół w programach ogłoszonych przez MEN	Stale	Urząd Gminy, GZOSz	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.8.2. Realizacja potrzeb szkół w zakresie aktywności pozalekcyjnej dzieci i młodzieży.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy GZOSz, jednostki oświatowe	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.8.3. Zaplanowanie środków finansowych na poszczególne lata realizacji strategii.	Stale	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

3.8.4. Modernizacja pracowni komputerowych w szkołach.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. FEDŚ)
3.8.5. Wyposażenie szkół w sprzęt umożliwiający wykorzystania w nauczaniu najnowszymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi np.: tablice interaktywne, laptopy, rzutniki multimedialne, telewizory LCD, urządzenia wielofunkcyjne.	Stale	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. FEDŚ)
3.8.6. Doposażenie bibliotek szkolnych i publicznych: uzupełnienie księgozbioru oraz wyposażenie w sprzęt multimedialny, w tym narzędzia TIK	Stale	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. FEDŚ)
3.8.7. Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej: - budowa i rozbudowa przedszkoli, w tym w Kruszyńcu; - wyposażenie nowotworzonych i istniejących placówek edukacji przedszkolnej.	2023-2028	Urząd Gminy, GZOSz, jednostki oświatowe	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. FEDŚ)

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023–2028

3.8.8. Powstanie miasteczka ruchu drogowego we wsi Brzeźnik i innych miejscowościach gminy – zwiększenie edukacji i bezpieczeństwa komunikacyjnego dzieci ze szkół z terenu gminy Bolesławiec.	2023-2028	Urząd Gminy, GZOSz, jednostki oświatowe	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. FEDŚ)
--	-----------	---	--

Cel szczegółowy 3.9. Organizacja różnorodnych form aktywności mieszkańców m.in. kulturalnej, rekreacyjnej, społecznej			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
3.9.1. Organizacja imprez kulturalnych w poszczególnych miejscowościach.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS i organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)
3.9.2. Organizowanie zajęć sportowych dla mieszkańców w poszczególnych wsiach.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS i organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023–2028

3.9.3. Wsparcie działalności kulturalno – oświatowej młodzieży oraz osób starszych i ich aktywizacja	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS i organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)
3.9.4. Wsparcie działań organizacji społecznych.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS i organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)
3.9.5. Wsparcie i promowanie działalności zespołów ludowych.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS i organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne (np. PROW)

Cel szczegółowy 3.10. Doskonalenie funkcjonującego systemu przeciwdziałania zagrożeniom				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.10.1. Rozbudowa oraz promocja komunikatora SMS	Stale	Urząd Gminy we współpracy z OSP	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.10.2. Szkolenia dla osób zajmujących się przeciwdziałaniem zagrożeniom	Stale	Urząd Gminy we współpracy z OSP	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.10.3. Utrzymanie istniejących i tworzenie nowych jednostek OSP	Stale	Urząd Gminy we współpracy z OSP	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.10.4. Bieżące doposażenie jednostek OSP w sprzęt niezbędny do prowadzenia działań ratowniczych oraz zakup pojazdów mechanicznych	Stale	Urząd Gminy we współpracy z OSP	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

3.10.5. Budowa i rozbudowa budynków remiz strażackich, w tym: Ocice, Stare Jaroszowice	Stale	Urząd Gminy we współpracy z OSP	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
--	-------	---------------------------------	---------------------------------

Cel szczegółowy 3.11. Bieżące dostosowanie planu zimowego utrzymania dróg			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
3.11.1. Bieżąca aktualizacja części opisowej planu zimowego utrzymania dróg	Stale	Urząd Gminy	Budżet Gminy
3.11.2. Bieżąca aktualizacja części graficznej planu zimowego utrzymania dróg	Stale	Urząd Gminy	Budżet Gminy

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023–2028

3.11.3. Ścisła współpraca z osobami i podmiotami wykonującymi odśnieżanie	Stale	Urząd Gminy we współpracy z OSP, instytucjami zewnętrznymi	Budżet Gminy
Cel szczegółowy 3.12. Kontynuacja budowy mieszkań socjalnych na terenie Gminy Bolesławiec			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
3.12.1. Budowa mieszkań socjalnych	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy
3.12.2. Modernizacja istniejących budynków socjalnych i komunalnych	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy

Cel szczegółowy 3.13. Rozwój struktur i form działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) w kierunku doskonalenia profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów społecznych				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.13.1. Zwiększenie potencjału organizacyjnego GOPS	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z GOPS, z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.13.2. Rozbudowa i modernizacja budynku GOPS	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GOPS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.13.3. Doskonalenie wiedzy i umiejętności pracowników w systemie szkoleń m.in. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu i narkotyków.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z GOPS, z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

3.13.4. Realizacja programów rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, przeciwdziałania przemocy oraz rozwoju pieczy zastępczej.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z GOPS, z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
3.13.5. Stworzenie grup wsparcia, klubów itp.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z GOPS, z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy 3.14. Budowa, modernizacja i dostosowanie do osób niepełnosprawnych obiektów bazy kulturalnej na terenie gminy oraz ich wyposażenie			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
3.14.1. Rozbudowa i wyposażenie domów ludowych i sal zebrań	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023–2028

3.14.2. Modernizacja i wyposażenie istniejących obiektów kultury	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
--	-----------------------	-------------	---------------------------------

Cel szczegółowy 3.15. Modernizacja boisk wielofunkcyjnych			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
3.15.1. Modernizacja i wyposażenie w sprzęt sportowy boisk wielofunkcyjnych	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy 3.16. Budowa, rozbudowa i modernizacja placów zabaw oraz montaż zewnętrznych siłowni				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.16.1. Opracowanie dokumentacji projektowej dla placów zabaw	Stale	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.16.2. Budowa nowych oraz modernizacja i rozbudowa istniejących placów zabaw	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.16.3. Rozbudowa i montaż dodatkowych urządzeń w ramach siłowni zewnętrznych	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

Cel szczegółowy 3.17. Modernizacja trawiastych boisk piłkarskich				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.17.1. Modernizacja nawierzchni istniejących trawiastych boisk piłkarskich	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.17.2. Pozyskanie dodatkowych środków na realizację zadania strategicznego (poza budżetem gminy).	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.17.3. Realizacja prac modernizacyjnych (m.in. budowa trybun i piłkolepów) boisk piłkarskich dla zespołów sportowych	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.17.4. Wykonanie systemów nawadniających	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023–2028

3.17.5. Wykonanie oświetlenia boisk piłkarskich	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GOKiS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
---	-----------	-----------------------------------	---------------------------------

Cel szczegółowy 3.18. Realizacja działań w zakresie tworzenia e-Urzędu			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
3.18.1. Dostosowanie oprogramowania do elektronicznego obiegu dokumentów	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
3.18.2. Zakup niezbędnego sprzętu komputerowego do prawidłowego funkcjonowania elektronicznego obiegu dokumentów	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

3.18.3. Wdrożenie elektronicznego obiegu dokumentów (przeszkolenie pracowników)	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
3.18.4. Integracja elektroniczna obiegu ze skrzynką podawczą	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
3.18.5. Integracja elektroniczna z Biuletynem Informacji Publicznej	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
3.18.6. Udostępnienie e-usług dla mieszkańców: e-płatności, e-cmentarze, e-konsultacje, e-rada	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

3.18.7. Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
---	-----------	-------------	---------------------------------

Cel szczegółowy 3.19. Zwiększenie dostępności do Internetu dla mieszkańców gminy			
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania
3.19.1. Współudział w projektach budowy internetu światłowodowego	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GZOSz	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
3.19.2 Ułatwienia w lokalizowaniu kabli i urządzeń światłowodowych w nieruchomościach gminy (drogi, chodniki, działki)	2023-2028	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy 3.20. Opracowanie i realizacja planu promocji				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.20.1. Opracowanie tematycznych folderów, informatorów, publikacji książkowych dla poszczególnych wcześniej określonych grup odbiorców.	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GZOSz, GOKiS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.20.2. Promocja wizualna: gadżety promocyjne: (kalendarze, długopisy, kubki, breloki, rollupy itp.).	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GZOSz, GOKiS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.20.3. Informacje w serwisach o zasięgu regionalnym i krajowym	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GZOSz, GOKiS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

3.20.4. Informacje w mediach o zasięgu lokalnym, regionalnym i krajowym	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GZOSz, GOKiS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
3.20.5. Ekspozycje wystawowe podczas imprez kulturalnych i targowych	2023-2028	Urząd Gminy we współpracy z GZOSz, GOKiS	Budżet Gminy, środki zewnętrzne
3.20.6. Współpraca ze stowarzyszeniami, klubami, zespołami	Stale	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet Gminy, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy 3.21. Bieżąca modernizacja i rozbudowa dróg gminnych i wewnętrznych				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.21.1. Modernizacja dróg gminnych	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.21.2. Modernizacja dróg wewnętrznych	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.21.3. Budowa dróg wewnętrznych na powstających osiedlach.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

Cel szczegółowy 3.22. Bieżąca modernizacja i rozbudowa infrastruktury „okolodrogowej”				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.22.1. Budowa i rozbudowa chodników (drog dla pieszych)	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.22.2. Uzupełnienie oświetlenia	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.22.3. Budowa ścieżek rowerowych, Budowa ścieżek rowerowych, w tym ciąg pieszo-rowerowy relacji Bolesławiec – Trzebień, a także Cyklostrady obejmującej swoim zakresem teren gminy	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

Cel szczegółowy 3.23. Współpraca z zarządzającymi drogami innymi niż gminne w zakresie ich budowy, przebudowy i modernizacji				
Priorytety	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Źródła finansowania	
3.23.1. Współpraca z zarządzającym drogami wojewódzkimi (drogi, chodniki)	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	
3.23.2. Współpraca z zarządzającym drogami powiatowymi(drogi, chodniki)	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet Gminy, środki zewnętrzne	

14. MODEL FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNY

Model docelowej struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy Bolesławiec jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii rozwoju: wizji procesów i celów rozwoju oraz ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych. Z jednej strony ze względu na położenie, historycznie ugruntowane użytkowanie przestrzeni (w tym sieć osadniczą) powiązania komunikacyjne, obszary cenne przyrodniczo, istniejące dokumenty planistyczne i inne uwarunkowania, a z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych w strategii problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych.

Gmina Bolesławiec posiada wielofunkcyjny charakter oraz realne możliwości do rozwoju gospodarczego i społecznego. Rozwojowi temu sprzyja m.in. przebieg przez teren gminy dwóch ważnych tras komunikacji międzynarodowej – autostrady A4 i A18, dróg wojewódzkich: nr 297 na osi północ – południe, nr 363 i 350 przebiegających równoleżnikowo oraz linii kolejowych, a także obecność obszarów preferowanych do rozwoju szeroko pojętych aktywności gospodarczych i rezerw terenowych pod rozwój sieci osiedleńczej. Aktywność zawodowa ludności wzrasta, a dzięki przychodom gminy możliwe jest powiększanie liczby ośrodków usługowych wpływających na poprawę jakości życia mieszkańców. Gmina posiada korzystne uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe do rozwoju turystyki, jednak warunkiem rozwoju w tym kierunku jest wzmocnienie bazy noclegowej i utworzenie nowych miejsc wypoczynku, wyposażonych w urządzenia i obiekty sportowo - rekreacyjne na terenie wybranych wsi. Gmina posiada wysokie walory estetyczne w postaci dobrze zachowanych obiektów dziedzictwa kulturowego i zabytków, które wymagają rewitalizacji i przywrócenia właściwego stanu lub adaptacji na nowe cele. Ponadto dzięki kompleksowej budowie sieci infrastruktury technicznej odpowiadającej za właściwe utrzymanie gospodarki wodno - ściekowej i gospodarki odpadami, ograniczaniu emisji zanieczyszczeń środowiska, wdrażaniu rozwiązań bazujących na odnawialnych źródłach energii, odpowiedniej gospodarce leśnej oraz dbałości o zieleń z właściwym jej

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

wyeksponowaniem, gmina Bolesławiec zachowuje ciągłość lokalnej osnowy ekologicznej oraz wzmacnia swój wizerunek, gwarantując dalszy zrównoważony rozwój.

Obecnie wykształcona struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy bazuje na istniejących uwarunkowaniach terenowych i powstała z uwzględnieniem występujących na obszarze gminy barier, takich jak: dolina Bobru, zbiorniki wód śródlądowych, grunty rolne, kompleksy leśne, złoża kopalin, zróżnicowane ukształtowanie powierzchni, itp. W zakresie ładu przestrzennego ocenia się, że gmina posiada strukturę funkcjonującą w sposób prawidłowy. W obecnym sposobie ukształtowania zabudowy odczytuje się, że historyczne układy przestrzenne poszczególnych wsi zachowane są w dobrym stanie, oparte są na lokalnym układzie sieci drogowej, zwłaszcza dróg powiatowych i gminnych, przy których rozwinęła się i w dalszym ciągu rozwijać się będzie zabudowa.

Na przestrzeni lat proces kształtowania zabudowy przebiegał stopniowo. Obserwuje się w niektórych wsiach rozczłonkowanie zabudowy, pojawianie się nowych obiektów w oddaleniu od zwartej zabudowy istniejącej, co uważa się za zjawisko niekorzystne, gdyż zaburza układ urbanistyczny, ingerując w tereny dotąd niezainwestowane.

Należy zmierzać do tworzenia zwartych jednostek wsi, z zachowaniem odpowiednich proporcji między zabudową a powierzchniami niezainwestowanymi.

Na terenie niektórych jednostek obserwuje się obecność funkcji przemysłowej, usług uciążliwych lub zakładów górniczych bezpośrednio przy zabudowie mieszkaniowej, co uważa się za zjawisko niekorzystne, mogące stwarzać lokalne konflikty. W studium wprowadza się korektę struktury funkcjonalno – przestrzennej wyznaczając planowane tereny pod zabudowę mieszkaniową poza strefami uciążliwości. W tej kwestii bardziej szczegółowe rozwiązania będą podejmowane również na etapie sporządzania miejscowych planów. Ponadto w studium uwzględniono wymogi kompozycyjne i estetyczne w kształtowaniu przestrzeni, biorąc także pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze i zabytkowo - kulturowe. Zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy terenami zabudowanymi, a wolnymi od

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

zabudowy, a także kształtowanie wysokości zabudowy w dostosowaniu do wykształconych gabarytów, będą miały istotne znaczenie na zachowanie harmonii w przestrzeni oraz korzystny wpływ na prawidłowy odbiór krajobrazu w szerszym ujęciu.

Poniżej przytacza się propozycje działań, dzięki którym nastąpi przywrócenie lub zachowanie odpowiedniego stanu ładu przestrzennego na obszarze gminy, a zaliczają się do nich m.in.:

- ✓ odpowiednie rozmieszczenie poszczególnych terenów o odmiennych funkcjach - fragmenty przestrzeni, gdzie czynnik ten został zakłócony, zostały poddane analizie i przeprojektowane w należyty sposób, np. tereny poeksploatacyjne zostały przemianowane na tereny usług sportu i rekreacji w rejonie Bolesławic, Krępnicy, Trzebień Małego,
- ✓ odpowiednie bezkonfliktowe sąsiedztwo pomiędzy poszczególnymi funkcjami, a w miejscach, gdzie czynnik ten został zakłócony, wprowadzenie korekt z dążeniem do wyeliminowania tych konfliktów i wdrażanie działań zapobiegawczych generowaniu podobnych zjawisk, np. wprowadzanie dolesień, zieleni izolacyjnej lub zachowanie terenów wolnych od zagospodarowania jako buforów pomiędzy terenami planowanej zabudowy mieszkaniowej, a istniejącymi zakładami hodowli drobiu lub innymi zakładami, które stanowią uciążliwe sąsiedztwo; sytuacja taka ma miejsce np. w Bożejowicach, w Bolesławicach, w Dobrej, w Kraśniku Dolnym, lub jak w przypadku bliskości zakładów górniczych, gdzie ma to miejsce w Brzeźniku, Starej Olesznej, Suszkach, Trzebień Małym, Żeliszowie, Nowej.
- ✓ utrzymywanie proporcji zabudowy w odpowiednich parametrach, zachowując dominanty i akcenty, które tworzą obiekty wysokiej rangi, np. kościoły, a dla terenów gdzie czynnik ten został zakłócony, ustala się nowe parametry wysokości zabudowy,
- ✓ odpowiednia struktura użytkowania, kształty i wielkość działek, itd. – w tym zakresie szczegółowe parametry określa się głównie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Mając na uwadze wykształconą sieć komunikacyjną, która opiera się m.in. na drogach tranzytowych, za niekorzystne uznaje się dalsze kształtowanie planowanej zabudowy mieszkaniowej wzdłuż dróg o klasach wyższych niż drogi zbiorcze, jak to miało dotychczas miejsce np. w Dąbrowie Bolesławieckiej, Kryszynie, Kozłowie, Golnicach, Łące, Starej Olesznej, Trzebieniu. Studium uwzględnia kształtowanie nowej zabudowy w oparciu o nowoprojektowane drogi gminne, jak i dopuszczenie tworzenia dróg wewnętrznych (nie wskazanych w studium) w celu wyeliminowania kolizji z układem komunikacyjnym wyższej rangi. Inne zaburzenia w ładzie przestrzennym świadczą o zaniedbaniu założeń dworsko – parkowych czy nieczynnych obiektów sakralnych, dla których studium proponuje zmianę funkcji w celu umożliwienia adaptacji ich na nowe cele i tym samym podniesienia jakości stanu ich zagospodarowania.

Studium wprowadza następujące podstawowe elementy struktury funkcjonalno –przestrzennej, które różnią się pomiędzy sobą stanem, sposobem i jakością zagospodarowania, stopniem wykorzystania przestrzeni jak i standardami:

- 4 Istniejące przeznaczenie i dotychczasowy sposób zagospodarowania,
- 5 Planowane przeznaczenie i sposób zagospodarowanie terenów,
- 6 Elementy infrastruktury technicznej i systemu komunikacji.

Elementy te oraz ich szczegółowe uwarunkowania opisane są w studium.

Szczegółowe uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego w modelu funkcjonalno - przestrzennym gminy Bolesławiec przedstawia poniższa mapa:

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

Ustalenie:

- ✓ Gmina Bolesławiec charakteryzuje się dominującym udziałem gospodarki leśnej oraz rolnej z uzupełniającymi funkcjami eksploatacji surowców, przemysłu oraz transportu.
- ✓ Centrum administracyjno – usługowym dla gminy jest miasto Bolesławiec, będące ważnym ośrodkiem o funkcjach ponadlokalnych: społecznych i gospodarczych, jednocześnie stanowiące odrębną jednostkę administracyjną.
- ✓ Strukturę funkcjonalno - przestrzenną gminy tworzą bardzo zróżnicowane elementy różniące się stanem i jakością zagospodarowania, stopniem wykorzystania przestrzeni i standardami. Wśród podstawowych elementów tej struktury wymienić należy:
 - tereny mieszkaniowe w miejscowościach przyległych bezpośrednio do miasta Bolesławiec, charakteryzujące się współczesną architekturą i podwyższoną intensywnością zabudowy,
 - tereny zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej, charakteryzujące się układem ulicowym, swobodnie rozproszonym w granicach zainwestowania urbanistycznego wsi (utrzymane historyczne układy wsi zwłaszcza w jednostkach zlokalizowanych na południu gminy),
 - niewielkie tereny substandardowych osiedli mieszkaniowych i koszar w Trzebieniu, związanych z dawnymi terenami będącymi w użytkowaniu Wojsk Radzieckich,
 - tereny urządzone po dawnych Państwowych Gospodarstwach Rolnych (obory, jałowniki, suszarnie zielonek, zbóż, bazy sprzętu rolniczego), użytkowane, częściowo nieużytkowane i popadające w ruinę,
 - rozległe tereny ferm drobiu w Bolesławicach, Bożejowicach, Dobrej i Kraśniku Dolnym,
 - tereny przemysłowe i usługowe we wsi Łąka (Wizów), Trzebień i Dąbrowa Bolesławiecka,
 - tereny eksploatacji powierzchniowej wzdłuż doliny Bobru,
 - tereny historycznych założeń dworsko-parkowych, zaniedbane, niszczące, wymagające prac rewaloryzacyjnych i opieki ogrodniczej,

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

- tereny zieleni urządzonej przydomowej, parków, cmentarzy oraz ciągów zieleni towarzyszącej wysokiej i niskiej,
 - tereny rekreacji, sportu,
 - tereny upraw polowych,
 - tereny lasów,
 - tereny dróg i szlaków kolejowych oraz obiektów obsługi technicznej gminy (ujęcia wody, przepompownie, GPZ, trafostacje, stacje redukcyjno-pomiarowe gazu).
- ✓ Ukształtowana w dotychczasowym rozwoju przestrzennym gminy struktura funkcjonalno-przestrzenna w pełni wykorzystuje istniejące uwarunkowania terenowe, nie naruszając tych części, jakie w formie barier rozwojowych wyraźnie tu występują. Bariery te to m. in. dolina Bobru, chronione klasy gruntów (zwłaszcza klasy III), złoża żwiru, piasku, piaskowca i glinki, oraz kompleksy leśne, tworzące naturalne ramy dla rozwoju układu urbanistycznego gminy. Obok głównych ciągów komunikacyjnych – drogowych i kolejowych, stanowią one podstawowe elementy rozwoju przestrzennego gminy.
- ✓ W istniejącej strukturze przestrzennej gminy mimo, iż nie występują tu rażące konflikty funkcjonalno-przestrzenne, stwierdzić należy występowanie szeregu terenów o niskiej jakości zagospodarowania przestrzennego, a także terenów występowania uciążliwości o lokalnym charakterze dla życia mieszkańców. Wśród terenów tych wymienić m.in. należy: substandardowe osiedla (Trzebień), zaniedbane założenia dworsko-parkowe (Trzebień, Dąbrowa Bolesławiecka, Rakowice, Kraszowice), tereny poeksploatacyjne (Bolesławice, Krępnioca, Kozłów, Stara Oleszna, Trzebień Mały), tereny zabudowy mieszkaniowej wzdłuż głównych ulic tranzytowych (Brzeźnik, Kruszyn, Łąka, Dąbrowa Bolesławiecka, Trzebień, Golnice, Stara Oleszna i Kozłów), tereny ferm drobiu jak w Bożejowicach, Bolesławicach, Dobrej, Kraśniku Dolnym.
- ✓ Siedziba urzędu gminy znajduje się w mieście Bolesławiec. Miasto stanowi oddzielną jednostkę administracyjną, którą gmina wiejska Bolesławiec otacza ze wszystkich stron;

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

- ✓ W skład gminy wchodzi 29 sołectw (30 wsi);
- ✓ Użytki rolne stanowią ponad 40% ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne około 48 %, a pozostałe grunty i nieużytki około 12 %. Natomiast w strukturze użytków rolnych największy obszar zajmują grunty orne – 77, 6 % oraz pastwiska – 11,8 %;
- ✓ Położenie gminy w największym zwartym kompleksie leśnym w Polsce, tj. Borach Dolnośląskich;
- ✓ Wszystkie wsie zachowały wykształcony historycznie układ przestrzenny o charakterze ulicowym oraz wiążący je system dróg i sieci uzbrojenia technicznego, co stanowi podstawową kanwę dla rozwoju przestrzennego;
- ✓ Generalnie stwierdzić należy, że gros obiektów budownictwa mieszkalnego i gospodarczego to tkanka historyczna. Nowa tkanka stanowi niewielki procent zabudowy i pojawia się na terenach bardziej aktywnych gospodarczo, w pobliżu miasta i taka sytuacja odnosi się do miejscowości gminy usytuowanych bezpośrednio przy granicy z miastem Bolesławiec, jak: Bolesławice, Bożejowice, Dobra, Kruszyn, Łaziska, Rakowice;
- ✓ Zabudowie mieszkalno-gospodarczej towarzyszą nieliczne historyczne obiekty przemysłowe – młyny, fabryki i inne budynki pełniące funkcje usługowe – remizy, transformatory;
- ✓ Ważnymi obiektami o walorach kulturowych, występującymi w niektórych wsiach są założenia rezydencjonalne. Zachowane dwory i parki reprezentują prowincjonalną odmianę architektury późnobarokowej (np. Ocice) i eklektycznej (np. Kruszyn). Przeważnie ich stan techniczny jest zły, a funkcja niedostosowana do charakteru zabudowy;
- ✓ Charakterystycznym elementami niemal każdej wsi są kościoły (niekiedy dwa - katolicki i ewangelicki), otoczone kamiennymi murami, w obrębie których zakładano cmentarze;

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

- ✓ We wsiach spotkać można drewniane oraz kamienne krzyże przydrożne, kapliczki, a także kamienne pomniki z czasów wojen napoleońskich, wojny francusko-pruskiej i I Wojny Światowej;
- ✓ Około 50% gleb stanowią gleby średnie w IV klasy bonitacyjnej, około 25% w II – III klasie bonitacyjnej oraz około 25% gleby słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej;
- ✓ Sektor rolniczy stanowi ważną funkcję w strukturze gospodarczej gminy. Przeważają małe gospodarstwa rolne o areale około 5 ha, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą;
- ✓ Tereny leśne są obszarami cennymi pod względem florystycznym, ekologicznym i krajobrazowym. Skupia się w nich większość chronionych i rzadkich gatunków roślin, występujących na terenie gminy;
- ✓ Osią sieci hydrologicznej jest płynąca z południa na północ rzeka Bóbr stanowiąca lewobrzeżny dopływ Odry;
- ✓ Rzeka Bóbr na terenie gminy została uregulowana. Miejscami zachowały się jej starorzecza. Rzeka ta wraz z jej dopływami wywiera bardzo duży wpływ na całość stosunków wodnych w gminie. Jednym z elementów jej oddziaływania są zalewy przyległych gruntów;
- ✓ Krajobraz gminy jest zróżnicowany i odmienny w części północnej i południowej obszaru gminy. W kierunku południowym od miasta Bolesławiec, w części przynależącej do Pogórza Bolesławieckiego i Niecki Lwóweckiej dominuje krajobraz pofalowany, genetycznie jest to wysoczyzna denudacyjna. Komponentem antropogenicznym, urozmaicającym walory krajobrazowe gminy są liczne wyrobiska kamieniołomów (w większości nieczynnych) oraz żwirowni, szczególnie w dolinie Bóbr. Część północną cechuje rzeźba równinna (Równina Wizowska) związana z zalegającą na powierzchni zwartą pokrywą luźnych skał osadowych. Wyjątek stanowi dolina Bobru wcięta na głębokość od kilku do ponad 20 metrów. Poza doliną Bobru kontrasty krajobrazowe są niewielkie, największym urozmaicheniem są wydmy występujące na terenach piaszczystych. Lokalnie krajobraz północnej części gminy

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

zakłóca dominanta w postaci hałdy zlokalizowanej przy nieczynnych Zakładach Chemicznych „Wizów” w Łące;

- ✓ Szata roślinna gminy Bolesławiec jest w znacznym stopniu ukształtowana przez działalność człowieka. Większe zwarte kompleksy leśne występują w jej zachodniej i północno - zachodniej części, gdzie zachowały się pozostałości dawnej Puszczy Bolesławiecko – Zgorzeleckiej. Południowa część gminy Bolesławiec jest mniej lesista; Na system ochrony przyrody w granicach gminy Bolesławiec składają się następujące formy: Obszar Specjalnej Ochrony ptaków „Bory Dolnośląskie” PLB 020005 – granice obszaru przebiegają przez północną część gminy, Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Żwirownie w Starej Olesznej” PLH 020049 – cała powierzchnia obszaru zlokalizowana jest na terenie gminy, Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Wrzosowisko Przemkowskie” PLH 020015, Specjalny Obszar Ochrony siedlisk „Wrzosowiska Świętoszowsko - Ławszowskie” PLH 020063 – częściowo na terenie gminy Bolesławiec, Pomniki przyrody, Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt;
- ✓ Parki wiejskie i podworskie nie są szczególną formą ochrony przyrody. Część z nich podlega ochronie konserwatorskiej jako zabytki kultury. Jednak duże walory przyrodnicze ich terenów, a także bezpośrednie sąsiedztwo terenów zurbanizowanych, dla których pełnią ogromną rolę środowiskotwórczą i biocenotyczną, są istotne z punktu widzenia rozwoju gminy;
- ✓ Na terenie gminy Bolesławiec występują 34 obiekty ujęte w rejestrze zabytków oraz 965 obiektów objętych wpisem do *Wykazu Zabytków w Powiecie Bolesławieckim/Gmina Bolesławiec*;
- ✓ Na terenie gminy widoczny jest proces suburbanizacji, polegający na odpływie mieszkańców z miasta Bolesławiec na tereny podmiejskie (głównie wsie: Kruszyn, Dobra, Łaziska, Bolesławice, Bożejowice i Rakowice);
- ✓ Na przestrzeni ostatnich lat wielkość zasobów mieszkaniowych stale rośnie;
- ✓ Obecnie, ze względu na wzmożony ruch inwestycyjny w gminie i związany z tym duży udział nowo oddanych budynków mieszkalnych, struktura zasobów

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

mieszkaniowych według wieku uległa znaczącej poprawie, a liczba budynków wymagających kapitalnych remontów zmniejszeniu;

- ✓ Przedstawione powyżej walory przyrodnicze i kulturowe gminy Bolesławiec determinują jej atrakcyjność turystyczną. Naturalny krajobraz i dziedzictwo kulturowe tego obszaru powinno przyciągać coraz więcej turystów;
- ✓ W granicach gminy Bolesławiec znajdują się cztery ciągi krajowych szlaków turystycznych oznakowane kolorami: żółtym, zielonym, niebieskim, czerwonym oraz międzynarodowy szlak pielgrzymkowy – Droga św. Jakuba;
- ✓ Ponadto w gminie wytyczone są również szlaki rowerowe: Euro regionalny szlak rowerowy ER – 6 „Dolina Bobru”, Szlak żółty „Śląsko – Łużycki”, Szlak czerwony „Miedzi i Kamienia”, Szlak fioletowy „Bory Dolnośląskie”, Szlak niebieski „Szlak południowy” oraz szlak „Łużyce Bory”;
- ✓ Dla rozwoju gminy Bolesławiec – obecnie i w przyszłości – eksploatacja kopalin będzie miała duże znaczenie. W przeszłości do aktywizacji gospodarki tego regionu w istotny sposób przyczyniło się górnictwo miedziowe. Występują tutaj udokumentowane złoża kopalin: piaskowców, ilów (glin) ceramicznych i kruszywa naturalnego, rud miedzi;
- ✓ Przez teren gminy Bolesławiec przebiegają: linia nr 275 relacji Wrocław – Gubinkiem, stanowi fragment korytarza kolejowego paneuropejskiego E 30; linia kolejowa nr 282 relacji Miłkowice – Żary (będąca fragmentem (na odc. Miłkowice – Węgliniec) międzynarodowego kolejowego ciągu transportowego E20 i C-E30 relacji Drezno/ Goerlitz/ Horka – Lwów przez Legnicę, Wrocław, Kraków), linia kolejowa nr 973 relacji Bolesławiec – Wizów, której fragment na odc. od km 1,969 do km 3,354 położony na obszarze obrębu Chościszowice, znajduje się na terenie gminy Bolesławiec;
- ✓ Przez teren gminy przebiegają następujące drogi krajowe: autostrady A4, A18 oraz droga krajowa nr 94;
- ✓ Przez teren gminy przebiegają następujące drogi wojewódzkie: nr 297, nr 350 i nr 363.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Rekomendacje:

- ✓ odpowiednie rozmieszczenie poszczególnych terenów o odmiennych funkcjach – przykład gdzie tereny poeksploatacyjne zostały przemianowane na tereny usług sportu i rekreacji w rejonie Bolesławic, Krępnicy, Trzebień Małego;
- ✓ odpowiednie bezkonfliktowe sąsiedztwo pomiędzy poszczególnymi funkcjami, a w miejscach, gdzie czynnik ten został zakłócony, wprowadzenie korekt z dążeniem do wyeliminowania tych konfliktów i wdrażanie działań zapobiegawczych generowaniu podobnych zjawisk, np. wprowadzanie dolesień, zieleni izolacyjnej lub zachowanie terenów wolnych od zagospodarowania jako buforów pomiędzy terenami planowanej zabudowy mieszkaniowej, a istniejącymi zakładami hodowli drobiu lub innymi zakładami, które stanowią uciążliwe sąsiedztwo; sytuacja taka ma miejsce np. w Bożejowicach, w Bolesławicach, w Dobrej, w Kraśniku Dolnym, lub jak w przypadku bliskości zakładów górniczych, gdzie ma to miejsce w Brzeźniku, Starej Olesznej, Suszkach, Trzebień Małym, Żeliszowie;
- ✓ utrzymywanie proporcji zabudowy w odpowiednich parametrach, zachowując dominanty i akcenty, które tworzą obiekty wysokiej rangi, np. kościoły, a dla terenów gdzie czynnik ten został zakłócony, ustala się nowe parametry wysokości zabudowy;
- ✓ odpowiednia struktura użytkowania, kształty i wielkość działek, itd. – w tym zakresie szczegółowe parametry określa się głównie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- ✓ wyznaczanie nowych terenów pod budownictwo, w sposób zmierzający do tworzenia zwartych jednostek wsi, z zachowaniem odpowiednich proporcji między zabudową, a powierzchniami niezainwestowanymi;
- ✓ wyznaczanie terenów pod zabudowę mieszkaniową poza strefami uciążliwości;
- ✓ mając na uwadze wykształconą sieć komunikacyjną, która opiera się m.in. na drogach tranzytowych, za niekorzystne uznaje się dalsze kształtowanie planowanej zabudowy mieszkaniowej wzdłuż dróg o klasach wyższych niż drogi zbiorcze, jak to miało dotychczas miejsce np. w Dąbrowie Bolesławieckiej, Kryszynie, Kozłowie, Golnicach, Łące, Starej Olesznej, Trzebień. Należy uwzględnić kształtowanie nowej

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

zabudowy w oparciu o nowoprojektowane drogi gminne, jak i dopuszczenie tworzenia dróg wewnętrznych w celu wyeliminowania kolizji z układem komunikacyjnym wyższej rangi;

- ✓ inne zaburzenia w ładzie przestrzennym świadczą o zaniedbaniu założeń dworsko – parkowych czy nieczynnych obiektów sakralnych, dla których model funkcjonalno - przestrzennym proponuje zmianę funkcji w celu umożliwienia adaptacji ich na nowe cele i tym samym podniesienia jakości stanu ich zagospodarowania;
- ✓ rozwój funkcji rolniczej powinien opierać się na stosunkowo korzystnych uwarunkowaniach glebowo - przyrodniczych i stanowić ważną pozycję w strukturze gospodarczej gminy;
- ✓ ze względów ekologicznych oraz w związku z intensyfikacją zasięgu terenów zabudowy należy dążyć do ograniczenia funkcji rolniczej na obszarach w pobliżu intensywnego zainwestowania, terenów przemysłowych czy dróg komunikacji kołowej o wysokim natężeniu ruchu pojazdów spalinowych;
- ✓ należy wyłączyć z intensywnego użytkowania rolniczego tereny dolinne, o specyficznych warunkach gruntowo - wodnych i mikroklimatycznych, a także obszary ochrony ekosystemów łąkowo – wodnych;
- ✓ nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna;
- ✓ zgodnie z tendencją zwiększania lesistości kraju wskazane byłoby przeznaczenie pod zalesienie nieużytkowanych gruntów rolnych i użytków zielonych V i VI klasy bonitacyjnej;
- ✓ rezerwy pod nową zabudowę mieszkaniową należy wyznaczyć na obszarze wszystkich wsi;
- ✓ dopuszcza się również lokalizację usług podstawowych i publicznych jako funkcji towarzyszących zabudowie mieszkaniowej;
- ✓ kształtowanie nowej zabudowy mieszkaniowej powinno się odbywać w ramach strefy dopuszczonego zainwestowania poprzez tworzenie zwartej zabudowy w postaci

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

enklaw, wypełnianie luk oraz poprzez realizację nowych budynków w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych, wzdłuż istniejących dróg;

- ✓ zakłada się sukcesywne powiększanie terenów osiedleńczych na podstawie obecnych i nowo tworzonych miejscowych planów, co wynikać będzie z konieczności zaspokajania bieżących potrzeb mieszkaniowych;
- ✓ dopuszcza się przekształcenia funkcji pierwotnych (szczególnie w stosunku do zabudowy zagrodowej) na funkcję mieszkaniową, usług podstawowych, turystyki;
- ✓ funkcja usługowa rozwijać się będzie w celu poprawy jakości życia mieszkańców, towarzysząc funkcji mieszkaniowej;
- ✓ rozwój funkcji produkcyjnej opiera się na kontynuacji tej funkcji w istniejących zakładach produkcyjnych i przemysłowych, dotyczy także nowo wyznaczonych terenów stanowiących rezerwy pod rozwój szeroko rozumianych aktywności gospodarczych;
- ✓ aby tereny przemysłowe i górnicze mogły funkcjonować prawidłowo jako stały element struktury funkcjonalno – przestrzennej ważna jest dbałość o stan ich zagospodarowania, odpowiednią dostępność komunikacyjną oraz lokalizację względem zabudowy mieszkaniowej czy terenów wypoczynkowych, przeznaczonych pod sport, turystykę i rekreację;
- ✓ tereny wydzielone pod funkcje infrastruktury technicznej stanowią miejsca lokalizacji obiektów i urządzeń różnego typu z zakresu energetyki, dostarczania ciepła, wody, usuwania ścieków i odpadów, transportu, teletechniki itp., niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania innych obiektów czy terenów;
- ✓ poza wydzielonymi terenami, mieszczącymi obiekty i urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej na pozostałych terenach o funkcji mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, rolniczej itd. dopuszcza się lokalizację infrastruktury technicznej na warunkach określonych w przepisach odrębnych;
- ✓ Gmina Bolesławiec nie jest obecnie w pełni postrzegana jako gmina typowo turystyczna. Pomimo rozpoznanych atutów funkcja ta nie była dotychczas należycie rozwijana. W związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

- gospodarczymi w skali kraju i gminy, a także zważywszy na możliwość wykorzystania walorów krajobrazowych i przyrodniczych, wydaje się być zasadne rozwijanie tej dochodowej formy działalności;
- ✓ Obecna baza urządzeń i obiektów sportowo - rekreacyjnych w gminie Bolesławiec daje umiarkowane możliwości rozwoju ruchu turystycznego, zatem istnieje potrzeba wzbogacenia oferty w tym zakresie;
- ✓ lokalizacja gminy Bolesławiec nad rzeką Bóbr stwarza szczególne możliwości rozwoju turystyki wodnej;
- ✓ szczególnie wskazane jest wprowadzanie funkcji turystycznych w istniejących obiektach zabytkowych. Przede wszystkim proponuje się adaptację zespołów folwarcznych, dworskich i pałacowych na hotele, zajazdy, pensjonaty, ośrodki konferencyjne itp. wraz z towarzyszącymi im usługami gastronomicznymi i rozrywkowymi, a także wspomniane usługi agroturystyki;
- ✓ tereny zieleni różnych typów, mniej lub bardziej zbliżone do siedlisk naturalnych, wymagające wysokiej dbałości o stan ich zachowania jak i stałego powiększania ich powierzchni;
- ✓ w celu zapewnienia odpowiednich warunków funkcjonowania środowiska konieczne jest stworzenie spójnego systemu jego ochrony;
- ✓ aby zapewnić trwałe współistnienie środowiska przyrodniczego i zurbanizowanego, konieczne jest utrzymanie i wprowadzenie odpowiedniego udziału terenów biologicznie czynnych w ogólnej powierzchni gminy.

W przypadku planowania modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej i realizacji celów strategii należy również pamiętać o uwarunkowaniach zawartych w „Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Dolnośląskiego”. Najaktualniejszy plan przyjęty został Uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r. Szczegółowe uwarunkowania opisane zostały w części diagnozy dotyczącej uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzennego. Dodatkowo Gmina Bolesławiec ujęta jest w następujących postulatach i ustaleniach:

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Postulaty i ustalenia kierowane do gmin:

- ✓ Wyłączenie obszarów chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii;
- ✓ Integracja szlaków wodnych ze szlakami pieszymi, rowerowymi i konnymi w ich otoczeniu (wzdłuż rzek o sezonowej zmienności poziomu wód).
- ✓ Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym informacji o obszarach perspektywicznych, na których stwierdzono przesłanki występowania złóż oraz obszarów prognostycznych.
- ✓ Zapewnienie warunków dla wyposażenia w sieć kanalizacyjną i urządzenia służące oczyszczaniu ścieków w gminach, w których odnotowuje się intensywny rozwój osadnictwa.
- ✓ Wspieranie rozwoju systemów łączności bezprzewodowej oraz uwzględnianie stref ochronnych wokół obiektów radiowotelewizyjnych oraz pasów ochronnych linii radiowych.
- ✓ Wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych na obszarach problemowych, w których nie występuje infrastruktura telekomunikacyjna umożliwiająca świadczenie usług dostępu do Internetu o wymaganej przepustowości.
- ✓ budowa kolei dużych prędkości (KDP) tzn. „Y” relacji Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław oraz jego wydłużenie w kierunku Pragi.
- ✓ przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 wraz z obwodnicą Bolesławca – etap II.
- ✓ Korytarz autostrady A4 – przebieg: granica państwa Zgorzelec – Bolesławiec – Krzyżowa – Legnica – Wrocław – Oława – Opole.
- ✓ Korytarz (berliński) autostrady A18 – przebieg: węzeł A18 Krzyżowa – Golnice – dalej jako DK18 Żary – Olszyna granica państwa.
- ✓ Korytarz (alternatywy A4) – przebieg: DK94 Zgorzelec – Bolesławiec – Legnica – Środa Śląska – Wrocław – Oława –Opole.
- ✓ Korytarz (złotoryjski) – przebieg: DW364 Legnica – Złotoryja – dalej DW363 Bolesławiec.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

- ✓ Korytarz (starotrzeci) – przebieg: DK3 Szklarska Poręba- Jakuszyce granica państwa
- Jelenia Góra – dalej DK30 Pasiecznik – dalej DW297 Lwówek Śląski – Bolesławiec
– Nowa Sól.

15. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ STRATEGII

System zarządzania realizacją strategii jest bardzo ważnym i często niedocenianym elementem budowy gminnej strategii rozwoju. Decyduje on bowiem, czy w miarę upływu czasu dynamika procesu realizacji strategii będzie rosnąć, czy słabnąć. Brak funkcjonowania tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

Zarządzanie realizacją strategii to przede wszystkim:

- tworzenie i doskonalenie instrumentów realizacji,
- aktywne angażowanie partnerów do realizacji zadań zaplanowanych w strategii,
- monitorowanie, czyli obserwacja realizacji celów i zadań strategii oraz zmian w warunkach realizacji,
- ewaluacja, czyli ocena przebiegu procesu wdrażania strategii,
- aktualizacja strategii.

15.1 Instrumenty realizacji strategii

Przy realizacji strategii wykorzystywane są przede wszystkim następujące instrumenty:

- ✓ prawno - administracyjne,
- ✓ ekonomiczne i rynkowe,
- ✓ finansowe,
- ✓ partycypacyjne,
- ✓ z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu,
- ✓ informacyjno - edukacyjne.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Instrumenty z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu stanowią bardzo obszerną i ciągle rozbudowywaną grupę narzędzi realizacyjnych.

W realizacji strategii będą uwzględnione:

- ✓ ściśle powiązanie ze strategią procesu budowy i realizacji budżetu, a zwłaszcza budowy budżetu zadaniowego, Wieloletniego Planu Inwestycyjnego, funduszu sołeckiego i planów branżowych w tym rozwoju miejscowości i sołectw;
- ✓ zarządzanie jakością jako element zarządzania sferą usług publicznych w gminie,
- ✓ systemowe podejście do budowy marketingu gminy (w tym promocji).

Przeprowadzane będą badania opinii społecznej (ankiety, sondaże) dla lepszej oceny realizacji wybranych zadań. Wśród mieszkańców upowszechniane będą informacje o postępach i efektach zrównoważonego rozwoju wszystkimi dostępnymi kanałami komunikacji społecznej (audycje telewizyjne, artykuły w prasie, spotkania radnych z wyborcami itp.) przy użyciu narzędzi partycypacji społecznej.

15.2 Podmioty zarządzające realizacją strategii

Do podmiotów zarządzających realizacją strategii należą: w pierwszej kolejności Wójt oraz Rada Gminy, szefowie jednostek podległych gminie, kierownicy referatów i koordynatorzy zadań.

- WÓJT I RADA GMINY – pełnią bieżący nadzór nad realizacją strategii, czuwają, aby podczas tworzenia budżetu gminy uwzględniane były priorytety strategii, prowadzą akcję informacyjną i promocyjną, uchwalają zmiany w strategii.
- KOORDYNATOR WDRAŻANIA STRATEGII - funkcja koordynacji realizacji strategii przypisana jest Wójtowi, który m.in.:
 - ✓ zapewnia, aby każdy z koordynatorów zadań posiadał aktualną wersję strategii oraz roczny plan realizacji strategii;

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

- ✓ gromadzi dokumentację związaną ze strategią, zbiera informacje określające postępy w realizacji strategii;
- ✓ opracuje założenia Wskaźnikowego Systemu Monitorowania Strategii – (WSMS);
- ✓ prowadzi monitoring realizacji strategii z wykorzystaniem WSMS;
- KIEROWNICY REFERATÓW I KOORDYNATORZY poszczególnych zadań strategicznych – realizują przyjęte zadania zgodnie z priorytetami strategii

15.3 Monitoring i zasady aktualizacji strategii

Strategia jest nie tylko dokumentem, ale przede wszystkim ciągłym procesem związanym z rozwojem gminy. Określa on cele i programy działań na wiele lat oraz wymaga ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Gminy kończy tylko pewien etap planowania. Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem ciągłym wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych itp. i ich uwzględniania w dokumencie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata. Strategia rozwoju będzie, co roku poddawana przeglądowi oraz aktualizacji. Dokonuje tego Wójt, a zatwierdza Rada Gminy. Po wprowadzeniu zmian w strategii Wójt jako Główny Koordynator Wdrażania Strategii zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom (zwłaszcza koordynatorom poszczególnych zadań) informację o dokonanej aktualizacji strategii.

- Nadzór nad wdrażaniem strategii będzie sprawować Rada Gminy Bolesławiec.
- Za koordynację wszystkich działań na rzecz realizacji strategii odpowiada Wójt.
- Odpowiednim stanowiskom w Urzędzie Gminy i gminnych jednostkach przypisana będzie bezpośrednia odpowiedzialność za podejmowanie działań, wynikających z planów realizacyjnych strategii. Na przełomie każdego kolejnego roku ukaże się biuletyn gminy poświęcony omówieniu zaawansowania realizacji strategii.

15.4 Wskaźnikowy system monitorowania strategii

Niniejsza tabela stanowi propozycję strategicznych wskaźników w ramach Wskaźnikowego Systemu Monitorowania Strategii (WSMS). Rekomenduje się opracowanie szczegółowych wytycznych do stworzenia wskaźników dla zadań ujętych w planach operacyjnych uwzględniających priorytety dla konkretnych sfer rozwoju. System ten powinien być dostosowany rocznych planów wdrażania.

Cel główny 1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych, środowiskowych i kulturowych na rzecz rozwoju gminy

1. **CEL SZCZEGÓŁOWY** - Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej, działań edukacyjnych i ochronnych oraz opracowanie niezbędnych dokumentów.
- 1.2. **WSKAŹNIK** - Liczba obiektów znajdujących się w Inwentaryzacji Przyrodniczej oraz liczba i obszarów chronionych na terenie gminy.
- 1.3. **ŹRÓDŁO INFORMACJI** – UG
- 1.4. **PLANOWANY EFEKT** - Zwiększenie liczby obiektów i terenów objętych różnymi formami ochrony przyrody

2. **CEL SZCZEGÓŁOWY** - Dalszy rozwój infrastruktury publicznej i technicznej.
- 2.1. **WSKAŹNIK** – Liczba zmodernizowanych sieci wodociągowych
- 2.2. **ŹRÓDŁO INFORMACJI** – UG
- 2.3. **PLANOWANY EFEKT** - Zwiększenie liczby zmodernizowanych sieci wodociągowych

3. **CEL SZCZEGÓŁOWY** - Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy
- 3.1. **WSKAŹNIK** - Liczba turystów korzystających z ofert turystycznych realizowanych na terenie gminy
- 3.2. **ŹRÓDŁO INFORMACJI** – UG, usługodawcy turystyczni

3.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby turystów korzystających z oferty (mierzone przez sezonowe badania ruchu turystycznego)

4. CEL SZCZEGÓŁOWY - Rozwój turystyki w gminie

4.1. WSKAŹNIK - Liczba turystów korzystających z ofert turystycznych realizowanych na terenie gminy

4.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG, usługodawcy turystyczni

4.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby turystów korzystających z oferty (mierzone przez sezonowe badania ruchu turystycznego)

5. CEL SZCZEGÓŁOWY - Budowa Gminnego Systemu Informacji Przestrzennej.

5.1. WSKAŹNIK - Liczba mieszkańców/inwestorów korzystających z GSIP

5.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

5.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie wydajności pracy, przepływu informacji

6. CEL SZCZEGÓŁOWY - Selektywna zbiórka odpadów komunalnych

6.1. WSKAŹNIK – Liczba zakupionych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów

6.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

6.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby pojemników do selektywnej zbiórki odpadów

7. CEL SZCZEGÓŁOWY - Realizacja projektu „Gmina z azbestu”

7.1. WSKAŹNIK – Ilość usuniętego azbestu z terenu gminy – m²

7.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

7.3. PLANOWANY EFEKT – Eliminacja azbestu z terenu gminy

8. CEL SZCZEGÓŁOWY - Promocja zachowań proekologicznych

8.1. WSKAŹNIK – Ilość osób, która wzięła udział w projektach ekologicznych

8.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

8.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców

9. CEL SZCZEGÓŁOWY - Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Bolesławiec

9.1. WSKAŹNIK – Ilość wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła, ztermomodernizowanych budynków użyteczności publicznej, zamontowanych odnawialnych źródeł energii, zmodernizowanych oświetlenia ulicznego, lokalnych kotłowni ciepłych, budynków, wybudowanych ścieżek rowerowych

9.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

9.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie redukcji emisji gazów cieplarnianych, udziału odnawialnych źródeł energii

Cel główny 2: Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i partnerską współpracę z kluczowymi podmiotami gospodarczymi

1. CEL SZCZEGÓŁOWY - Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie gminy.

1.1. WSKAŹNIK - Liczba podmiotów i instytucji wspierających tworzenie nowych i rozwijanie istniejących podmiotów gospodarczych na terenie gminy.

1.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG we współpracy z podmiotami prowadzącymi instytucję

1.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby podmiotów wspierających rozwój przedsiębiorczości.

2. CEL SZCZEGÓŁOWY - Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych i usług.

2.1. WSKAŹNIK - Liczba lokalnych producentów i usługodawców promujących się na lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich targach branżowych

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

2.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG, usługodawcy i producenci

2.3. PLANOWANY EFEKT - Wzrost liczby producentów i usługodawców, którzy promują się na wydarzeniach branżowych

3. CEL SZCZEGÓŁOWY - Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego gminy.

3.1. WSKAŹNIK - Liczba zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów gospodarczych

3.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG, GUS

3.3. PLANOWANY EFEKT - Wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy

4. CEL SZCZEGÓŁOWY - Opracowanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową i usługową.

4.1. WSKAŹNIK - Liczba zmienionych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

4.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

4.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie wpływów do budżetu gminy z tytułu zmian użytkowania terenów

5. CEL SZCZEGÓŁOWY - Uzbrajanie terenów

5.1. WSKAŹNIK - Liczba uzbrojonych terenów wokół Bolesławca

5.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG, GUS

5.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie liczby mieszkańców na terenie gminy

6. CEL SZCZEGÓŁOWY - Rozwój współpracy z Agencjami Rozwoju Przedsiębiorczości oraz innymi instytucjami otoczenia biznesu

6.1. WSKAŹNIK - Liczba sprzedanych gruntów gminnych

6.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG,

6.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie sprzedaży gruntów gminnych

7. CEL SZCZEGÓŁOWY - Promocja obszarów aktywności gospodarczej
(przemysłowej, usługowej, handlowej) Gminy Bolesławiec

7.1. WSKAŹNIK - Liczba sprzedanych gruntów gminnych

7.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG,

7.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie sprzedaży gruntów gminnych

8. CEL SZCZEGÓŁOWY - Pozyskanie inwestorów

8.1. WSKAŹNIK - Liczba sprzedanych nieruchomości gminnych

8.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG,

8.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie sprzedaży nieruchomości gminnych

9. CEL SZCZEGÓŁOWY - Podjęcie działań do rozwoju centrów aktywności
gospodarczej

9.1. WSKAŹNIK – Suma wpływów z podatków od nowych przedsiębiorców w gminie do budżetu

9.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG,

9.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie wpływów z podatków od nowych przedsiębiorców w gminie do budżetu

10. CEL SZCZEGÓŁOWY - Kontynuacja i nawiązanie nowej współpracy
z samorządami lokalnymi Niemiec i Czech

10.1. WSKAŹNIK – Liczba nawiązanych współprac z partnerami zagranicznymi

10.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG,

10.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie liczby inwestorów z zagranicy

11. CEL SZCZEGÓŁOWY - Pozyskanie nowych partnerów zewnętrznych w kraju

11.1. WSKAŹNIK – Liczba nawiązanych współprac z partnerami w kraju

11.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG,

11.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie aktywności lokalnych podmiotów sfery gospodarki

Cel główny 3: Aktywne włączenie obywateli w rozwój gminy oraz zapewnienie im satysfakcjonujących warunków życia

1. CEL SZCZEGÓŁOWY - Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju gminy oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa

1.1. WSKAŹNIK - Ilość nowoutworzonych organizacji pozarządowych oraz powołanych ciał dialogu społecznego

1.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG, Starostwo Powiatowe

1.3. PLANOWANY EFEKT - Wzrost ilości działających na terenie gminy organizacji pozarządowych oraz aktywnie funkcjonujących ciał dialogu społecznego.

2. CEL SZCZEGÓŁOWY - Rozwój infrastruktury i oferty sportowo – rekreacyjnej

2.1. WSKAŹNIK - Ilość wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowo – rekreacyjnej

2.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

2.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie ilości infrastruktury sportowo – rekreacyjnej

3. CEL SZCZEGÓŁOWY - Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców

3.1. WSKAŹNIK - Ilość wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej oraz nowoutworzonej oferty zajęć kulturalnych

3.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

3.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie ilości infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

4. **CEL SZCZEGÓŁOWY - Rozbudowa bazy administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych**

4.1. **WSKAŹNIK** - Ilość wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej. Ilość dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych.

4.2. **ŹRÓDŁO INFORMACJI** – UG

4.3. **PLANOWANY EFEKT** - Zwiększenie ilości infrastruktury administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej. Poszerzona oferta zajęć edukacyjnych.

5. **CEL SZCZEGÓŁOWY – Zmiana jakości życia poprzez budowę, przebudowę lub modernizację dróg i chodników oraz zmianę ich nawierzchni.**

5.1. **WSKAŹNIK** – Ilość wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg i chodników. Ilość zmienionych nawierzchni dróg i chodników.

5.2. **ŹRÓDŁO INFORMACJI** – UG

5.3. **PLANOWANY EFEKT** - Zwiększenie ilości dobrej jakości dróg i chodników oraz polepszenie jakości życia mieszkańców

6. **CEL SZCZEGÓŁOWY – Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego.**

6.1. **WSKAŹNIK** – Częstotliwość kursów realizowanych w ramach transportu publicznego.

6.2. **ŹRÓDŁO INFORMACJI** – UG

6.3. **PLANOWANY EFEKT** - Zwiększenie liczby kursów realizowanych w ramach transportu publicznego.

7. **CEL SZCZEGÓŁOWY – Doskonalenie funkcjonujących form komunikacji w gminie.**

7.1. **WSKAŹNIK** – Liczba wyświetleń strony internetowej Urzędu Gminy Bolesławiec

7.2. **ŹRÓDŁO INFORMACJI** – UG

7.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie zainteresowania działalnością gminy mieszkańców i osób spoza terenu

8. CEL SZCZEGÓŁOWY – Rozwijanie form aktywności pozalekcyjnej dzieci i młodzieży

8.1. WSKAŹNIK – Liczba wprowadzonych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży

8.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

8.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży

9. CEL SZCZEGÓŁOWY – Organizacja różnorodnych form aktywności mieszkańców m.in. kulturalnej, rekreacyjnej, społecznej

9.1. WSKAŹNIK – Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych

9.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

9.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby imprez kulturalnych na terenie Gminy Bolesławiec

10. CEL SZCZEGÓŁOWY – Doskonalenie funkcjonującego systemu przeciwdziałania zagrożeniom

10.1. WSKAŹNIK – Liczba przeszkolonych osób z przeciwdziałania zagrożeniom, liczba wyposażonych jednostek OSP

10.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

10.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby przeszkolonych osób z przeciwdziałania zagrożeniom, liczby wyposażonych jednostek OSP

11. CEL SZCZEGÓŁOWY – Bieżące dostosowanie planu zimowego utrzymania dróg

11.1. WSKAŹNIK – Liczba zaktualizowanych planów zimowego utrzymania dróg

11.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

11.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie bezpieczeństwa i warunków ruchu drogowego

12. CEL SZCZEGÓŁOWY – Kontynuacja budowy mieszkań socjalnych na terenie Gminy Bolesławiec

12.1. WSKAŹNIK – Liczba wybudowanych, zmodernizowanych budynków socjalnych i komunalnych

12.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

12.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby wybudowanych, zmodernizowanych budynków socjalnych i komunalnych

13. CEL SZCZEGÓŁOWY – Rozwój struktur i form działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) w kierunku doskonalenia profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów społecznych.

13.1. WSKAŹNIK – Liczba przeprowadzonych interwencji, przeprowadzonych szkoleń, stworzonych grup wsparcia

13.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

13.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie przeprowadzonych interwencji, przeprowadzonych szkoleń, stworzonych grup wsparcia

14. CEL SZCZEGÓŁOWY – Budowa, modernizacja i dostosowanie do osób niepełnosprawnych obiektów bazy kulturalnej na terenie gminy oraz ich wyposażenie

14.1. WSKAŹNIK – Liczba wybudowanych, zmodernizowanych, wyposażonych i dostosowanych do osób niepełnosprawnych obiektów bazy kulturalnej

14.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

14.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby wybudowanych, zmodernizowanych, wyposażonych i dostosowanych do osób niepełnosprawnych obiektów bazy kulturalnej

15. CEL SZCZEGÓŁOWY – Budowa boisk wielofunkcyjnych

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

15.1. WSKAŹNIK – Liczba wybudowanych, wyposażonych

w sprzęt sportowy boisk wielofunkcyjnych

15.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

15.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby wybudowanych, wyposażonych

w sprzęt sportowy boisk wielofunkcyjnych

16. CEL SZCZEGÓŁOWY – Budowa, rozbudowa i modernizacja placów zabaw oraz
montaż zewnętrznych siłowni

16.1. WSKAŹNIK – Liczba wybudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych
placów zabaw

16.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

16.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby wybudowanych, rozbudowanych lub
zmodernizowanych placów zabaw

17. CEL SZCZEGÓŁOWY – Modernizacja trawiastych boisk piłkarskich

17.1. WSKAŹNIK – Liczba zmodernizowanych boisk piłkarskich

17.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

17.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby zmodernizowanych boisk piłkarskich

18. CEL SZCZEGÓŁOWY – Realizacja działań w zakresie tworzenia e-Urzędu

18.1. WSKAŹNIK – Liczba załatwionych spraw przez petentów drogą elektroniczną

18.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

18.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby załatwionych spraw przez petentów
drogą elektroniczną

19. CEL SZCZEGÓŁOWY – Zwiększenie dostępności do Internetu dla mieszkańców
gminy

19.1. WSKAŹNIK – Liczba punktów internetowych w szkołach i bibliotekach,
„infokiosków”

19.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

19.3. PLANOWANY EFEKT - Zwiększenie liczby punktów internetowych w szkołach i bibliotekach, „infokiosków”

20. CEL SZCZEGÓŁOWY – Opracowanie i realizacja planu promocji

20.1. WSKAŹNIK – Liczba wydanych materiałów promocyjnych, stworzonych serwisów www

20.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

20.3. PLANOWANY EFEKT – Zbudowanie korzystnego wizerunku gminy

21. CEL SZCZEGÓŁOWY – Bieżąca modernizacja i rozbudowa dróg gminnych i wewnętrznych

21.1. WSKAŹNIK – Liczba wybudowanych, zmodernizowanych dróg gminnych i wewnętrznych

21.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

21.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie liczby wybudowanych, zmodernizowanych dróg gminnych i wewnętrznych

22. CEL SZCZEGÓŁOWY – Bieżąca modernizacja i rozbudowa infrastruktury „okołodrogowej”

22.1. WSKAŹNIK – Liczba wybudowanych chodników, ścieżek rowerowych, uzupełnionego oświetlenia

22.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

22.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie liczby wybudowanych chodników, ścieżek rowerowych, uzupełnionego oświetlenia

23. CEL SZCZEGÓŁOWY – Współpraca z zarządzającymi drogami innymi niż gminne w zakresie ich budowy, przebudowy i modernizacji.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

23.1. WSKAŹNIK – Liczba wybudowanych chodników, przebudowanych dróg i obiektów drogowych

23.2. ŹRÓDŁO INFORMACJI – UG

23.3. PLANOWANY EFEKT – Zwiększenie liczby wybudowanych chodników, przebudowanych dróg i obiektów drogowych

16. POWIĄZANIA ZE STRATEGIAMI WYŻSZEGO RZĘDU

16.1 Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 r. została uchwalona w 2018 r. i jest zaktualizowaną i gruntownie przebudowaną wersją strategii z 2013 r.

Nowa Strategia Rozwoju Dolnego Śląska odpowiada na podstawowe wyzwania polityki spójności Unii Europejskiej, tj. z jednej strony wskazuje na konieczność wzmacniania już istniejących przewag konkurencyjnych opartych o nowoczesny przemysł i potencjał badawczo-rozwojowy ośrodków naukowych w obszarze Aglomeracji Wrocławskiej, z drugiej zaś koncentruje się na wyrównywaniu szans rozwojowych pozostałych terytoriów w oparciu o obszary funkcjonalne największych miast – Jeleniej Góry, Legnicy i Wałbrzyska. Poważnym wyzwaniem jest zatrzymanie postępującej depopulacji południowych obszarów naszego regionu. W związku z tym należy zrobić wszystko, aby powstała infrastruktura, która ułatwi dostępność komunikacyjną zarówno dla inwestorów, którzy będą chcieli stworzyć tam nowe miejsca pracy, jak i dla turystów, którzy zechcą skorzystać z atrakcji Sudetów.

Skuteczność osiągania ambitnych celów strategii zależeć będzie od zdolności współpracy jednostek samorządu terytorialnego i administracji rządowej z biznesem przy realizacji przedsięwzięć strategicznych. Należy pamiętać, że w związku z przekroczeniem progu unijnej średniej 75% PKB na mieszkańca, Dolny Śląsk znalazł się w grupie regionów lepiej rozwiniętych, co determinuje przeznaczenie dużej części środków przyszłego Regionalnego Programu Operacyjnego na projekty B+R i innowacje. Będzie także wymagany wyższy

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

poziom własnego wkładu finansowego w projektach. Liczymy bardzo na zaangażowanie przedstawicieli nauki i środowisk biznesowych w rozwiązywaniu problemów, które występują na obszarach słabiej rozwiniętych.

Przyjęto następującą wizję rozwoju:

DOLNY ŚLĄSK 2030

- regionem równomiernego rozwoju – regionem bez istotnych społecznych i gospodarczych dysproporcji, regionem wewnątrznie spójnym, regionem wyrównanych rozwojowych szans,
- regionem przyjaznym dla mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów i kuracjuszy, atrakcyjnym miejscem do życia, pracy, nauki i rekreacji,
- regionem nowoczesnym z kreatywną i innowacyjną regionalną społecznością oraz rozwiniętą sferą naukową i badawczo-rozwojową,
- regionem konkurencyjnym w scenerii krajowej i europejskiej z Wrocławiem jako silną metropolią oraz ośrodkami regionalnymi o znaczących przewagach konkurencyjnych.

Misja Dolnego Śląska 2030:

"Otwarci na siebie – otwarci na świat".

Ta otwartość postrzegana jest poprzez:

- ✓ wyrównywanie szans rozwojowych,
- ✓ wzrost aktywności mieszkańców regionu,
- ✓ wieloaspektową (społeczna, gospodarcza, przestrzenna) integrację,
- ✓ partycypacyjne zarządzanie regionem.

W świetle prospektywnej diagnozy, strategicznej analizy regionu dolnośląskiego oraz przedstawionej wizji jego stanu w 2030 roku rysuje się wiązka celów strategicznych współrealizujących cel nadrzędny strategii rozwoju Dolnego Śląska, który określono jako:

"Harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności".

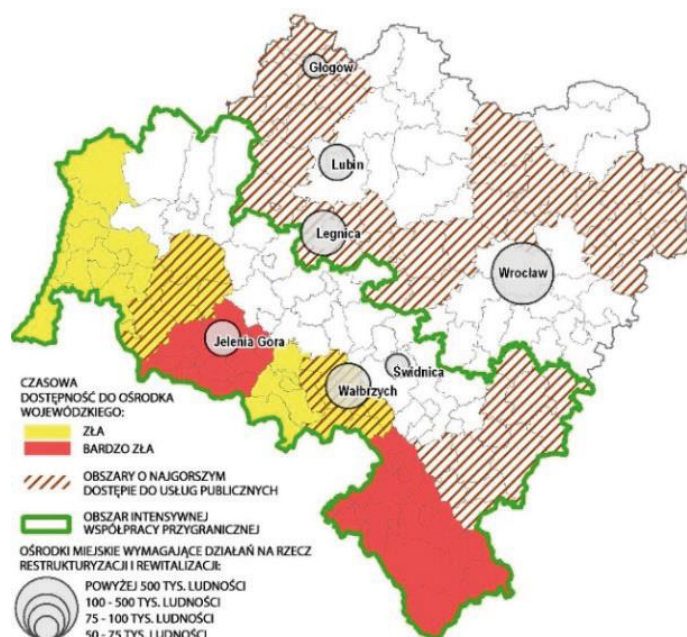
Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Cele strategiczne są natomiast reakcją na zidentyfikowane problemy i przyszłościowe wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Jako cele strategiczne wyznaczono:

- **Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu.**
- **Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.**
- **Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego.**
- **Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.**
- **Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.**

Konkretyzacją tychże celów są cele operacyjne (priorytety) oraz przyporządkowane im przedsięwzięcia strategiczne - grupy zadań strategicznych. Badaniu poddano ich zgodność z celami szczegółowymi niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności.

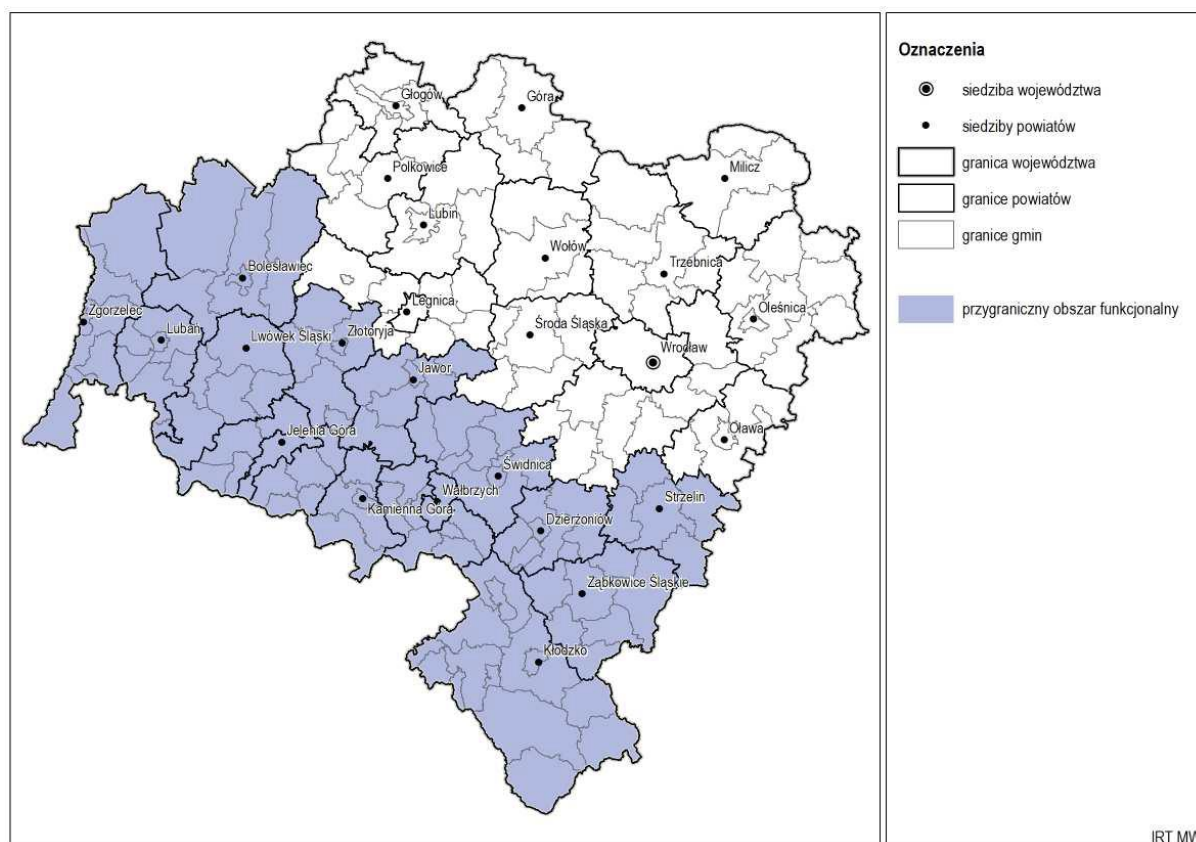
W Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego wskazano również obszary, które dla pełnego wykorzystania ich potencjałów rozwojowych wymagają zewnętrznej interwencji. Obszary te nazwano Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI). Wyznaczone zostały na podstawie zidentyfikowanych obszarów problemowych, po to, aby właśnie tam mogła być kierowana adekwatna interwencja publiczna. Mapa OSI dla Dolnego Śląska wygląda następująco:

Źródło: opracowanie własne IRT na podstawie KSRR 2010-2020.

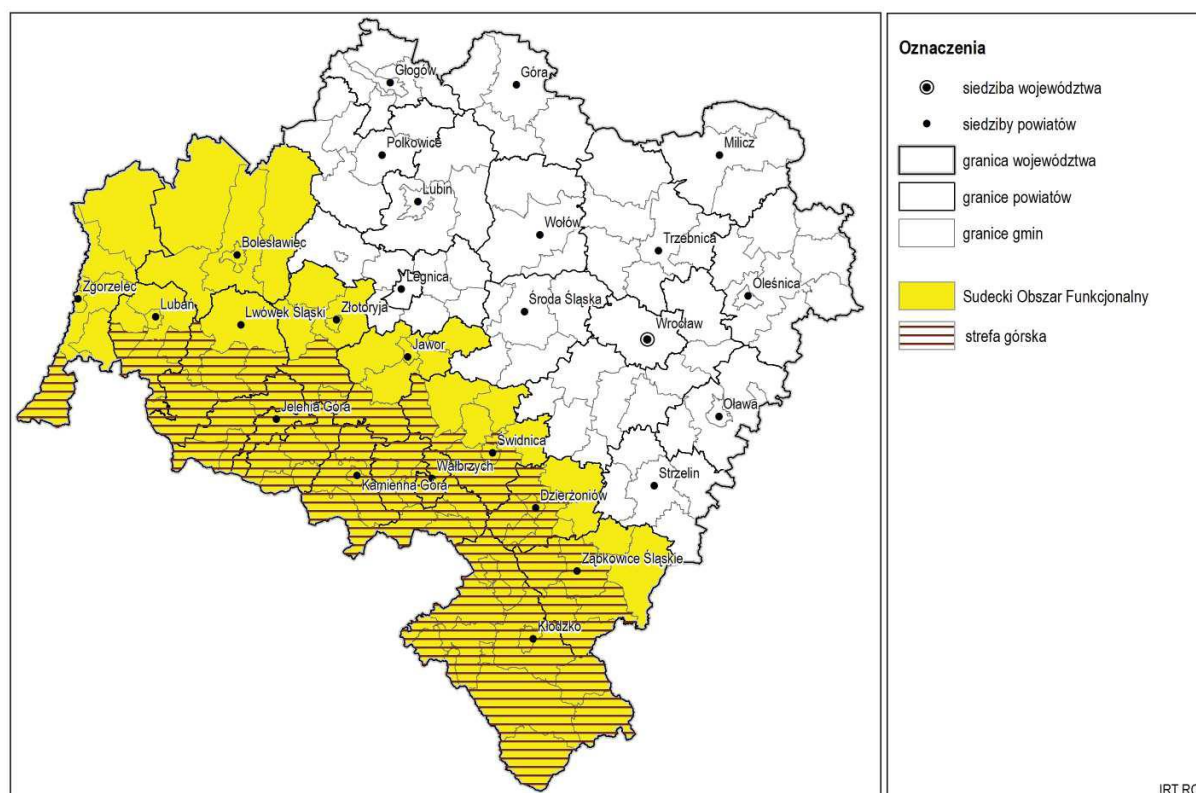
W Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego wskazano również **obszary funkcjonalne**, które zostały ustalone w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Jako obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym oraz regionalnym, ze względu na istotne znaczenie dla polityki przestrzennej województwa, ustalone zostały w planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego: miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego, miejskie obszary funkcjonalne ośrodków regionalnych, obszar przygraniczny, obszar górski, obszar cenny przyrodniczo. Gmina Bolesławiec należy do **przygranicznego obszaru funkcjonalnego, Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego oraz obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo**:

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

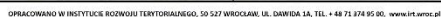
Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

(Załącznik nr 1 do Uchwały nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.)

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

((Załącznik nr 1 do Uchwały nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.))

211

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023– 2028

Tabela 16.1. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy Bolesławiec ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego

Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023 – 2028		...powiązane są z...	... celami operacyjnymi Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku
Sfera środowiskowa			
1.1.Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej, działań edukacyjnych i ochronnych oraz opracowanie niezbędnych dokumentów. 1.2. Dalszy rozwój infrastruktury publicznej i technicznej. 1.3. Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy. 1.4. Rozwój turystyki w gminie. 1.5. Budowa Gminnego Systemu Informacji Przestrzennej. 1.6. Selektowna zbiórka odpadów komunalnych. 1.7. Realizacja projektu „Gmina bez azbestu”. 1.8. Promocja zachowań proekologicznych. 1.9.Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Bolesławiec.		Cel operacyjny 1.1 Wsparcie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów Cel operacyjny 3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych Cel operacyjny 4.1 Poprawa stanu środowiska Cel operacyjny 4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska Cel operacyjny 4.4 Wsparcie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego Cel operacyjny 1.1 Wsparcie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów Cel operacyjny 4.1 Poprawa stanu środowiska Cel operacyjny 4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023–2028

Sfera gospodarcza		
2.1. Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie gminy. 2.2. Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych i usług. 2.3. Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego gminy. 2.4. Opracowanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową i usługową. 2.5. Uzbrajanie terenów. 2.6. Rozwój współpracy z Agencjami Rozwoju Przedsiębiorczości oraz innymi instytucjami otoczenia biznesu. 2.7. Promocja obszarów aktywności gospodarczej (przemysłowej, usługowej, handlowej) Gminy Bolesławiec. 2.8. Pozyskanie inwestorów. 2.9. Podjęcie działań do rozwoju centrów aktywności gospodarczej. 2.10. Kontynuacja i nawiązanie nowej współpracy z samorządami lokalnymi Niemiec i Czech. 2.11. Pozyskanie nowych partnerów zewnętrznych w kraju.		Cel operacyjny 1.1 Wsparcie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów Cel operacyjny 1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki Cel operacyjny 3.3 Dосkonale nie regionalnego i lokalnych rynków pracy

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023– 2028

Sfera społeczna	
3.1.Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju gminy oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa. 3.2.Rozwój infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej. 3.3.Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców. 3.4.Rozbudowa bazy administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych. 3.5.Zmiana jakości życia poprzez budowę, przebudowę lub modernizację dróg i chodników oraz zmianę ich nawierzchni. 3.6.Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego. 3.7.Doskonalenie funkcjonujących form komunikacji w gminie. 3.8.Rozwijanie form aktywności pozalekcyjnej dzieci i młodzieży. 3.9.Organizacja różnorodnych form aktywności mieszkańców m.in. kulturalnej, rekreacyjnej, społecznej.	↑ Cel operacyjny 2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych Cel operacyjny 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych Cel operacyjny 3.2 Wzrost społecznej integracji Cel operacyjny 3.5 Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami Cel operacyjny 3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, sportowych i proekologicznych Cel operacyjny 5.1 Rozwój regionalnej sieci transportowej

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023–2028

3.10. Doskonalenie funkcjonującego systemu przeciwdziałania zagrożeniom.	
3.11. Bieżące dostosowywanie planu zimowego utrzymania dróg.	
3.12. Kontynuacja budowy mieszkań socjalnych na terenie Gminy Bolesławiec.	
3.13. Rozwój struktur i form działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) w kierunku doskonalenia profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów społecznych.	
3.14. Budowa, modernizacja i dostosowanie do osób niepełnosprawnych obiektów bazy kulturalnej na terenie gminy oraz ich wyposażenie.	
3.15. Modernizacja boisk wielofunkcyjnych.	
3.16. Budowa, rozbudowa i modernizacja placów zabaw oraz montaż zewnętrznych siłowni.	
3.17. Modernizacja trawiastych boisk piłkarskich.	
3.18. Realizacja działań w zakresie tworzenia e-Urzędu.	
3.19. Zwiększenie dostępności do Internetu dla mieszkańców gminy.	
3.20. Opracowanie i realizacja planu promocji.	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023–2028

3.21. Bieżąca modernizacja i rozbudowa dróg gminnych i wewnętrznych.	
3.22. Bieżąca modernizacja i rozbudowa infrastruktury „okołodrogowej”.	
3.23. Współpraca z zarządzającymi drogami innymi niż gminne w zakresie ich budowy, przebudowy i modernizacji.	

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

16.2 Powiązanie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego do 2030 r.

W przyjętej przez rząd „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Przewidziano w nim rozwój naszego kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów. Celem takiego modelu jest wspomaganie w szczególności obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego, bo utraciły swoje funkcje społeczno-gospodarcze (np. przestały być miastami wojewódzkimi) przez co stały się mniej odporne na różne zjawiska kryzysowe (np. negatywne skutki procesów demograficznych).

W KSRR 2030 odzwierciedlenie znajdują postanowienia SOR określone w filarze rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony. Projekt KSRR 2030 został poddany szerokim konsultacjom społecznym. W okresie od 17 grudnia 2018 r. do 31 stycznia 2019 r. zorganizowano spotkania konsultacyjne we wszystkich województwach (w sumie 16 spotkań). Posłużyły one prezentacji proponowanych działań na rzecz rozwoju regionalnego oraz zebraniu uwag i komentarzy uczestników procesu konsultacji. Łącznie we wszystkich spotkaniach uczestniczyło ok. 1700 osób.

Dokument przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030.

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. KSRR 2030 r. kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście przełoży się na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów KSRR jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano *obszary strategicznej interwencji* (OSI), które otrzymają szczególne wsparcie (będą to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. W związku z tym wspierane będą lokalne przedsiębiorstwa.

W strategii istotny nacisk położono na rozwijanie kompetencji administracji publicznej. Chodzi o umiejętności niezbędne do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspieranie powiązań między lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki.

W dokumencie przewidziano zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej. Strategia tworzy warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Ponadto KSRR 2030 prezentuje:

- ✓ jak dostosować się do zmian, które dzieją się wokół nas, by Polska była świadomym, odnoszącym korzyści uczestnikiem procesu globalizacji;
- ✓ jak wykorzystać atuty regionu – w tym zasoby ludzkie i naturalne, zalety lokalizacyjne i instytucjonalne - do jego rozwoju;

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

- ✓ mechanizmy współpracy pomiędzy: rządem, samorządem regionalnym, lokalnym, które umożliwiają ukierunkowanie krajowych i regionalnych strumieni finansowych na realizację powstających oddolnie wizji i planów rozwoju.
- ✓ KSRR 2030 zastąpi obowiązującą „Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010 -2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie”.

CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE POLITYKI REGIONALNEJ DO 2030 ROKU:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

- 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo
 - 1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce
 - 1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją
- 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze
- 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska
- 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
- 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

- 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
- 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym
- 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

- 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym

3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych

3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej

Badaniu poddano ich zgodność z celami szczegółowymi niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności.

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Tabela 16.2. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy Bolesławiec z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego

Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023 – 2028	...powiązane są z...	... celami szczegółowymi Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego do 2030 roku
Sfera środowiskowa		
Cele szczegółowe od 1.1.do 1.9.	↑	1.1 Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
Sfera gospodarcza		
Cele szczegółowe od 2.1. do 2.11.	↑	1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo 2.2. Wsparcie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym
Sfera społeczna		
Cele szczegółowe od 3.1. do 3.23.	↑	1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo 2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023– 2028

		ponadregionalnym 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych
--	--	--

Spis tabel i wykresów

Tabela 3.1. Liczba ludności Gminy Bolesławiec w latach 2016 – 2021 z podziałem na miejscowości

Tabela 3.2. Struktura ludności Gminy Bolesławiec z podziałem na wiek oraz płeć w 2021 r.

Tabela 3.3. Analiza porównawcza – struktura ludności Gminy Bolesławiec z podziałem na wiek oraz płeć rok 2016 i rok 2021

Tabela 3.4. Liczba uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Bolesławiec w roku szkolnym 2022/2023 (stan na dzień 30.09.2022 r.)

Tabela 3.5. Porównanie liczby uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Bolesławiec w latach szkolnych 2016/2017 i 2021/2022

Tabela 3.6. Porównanie liczby dzieci uczęszczających do Przedszkoli w Gminie w latach szkolnych 2016/2017 i 2021/2022

Tabela 3.7. Baza obiektów sportowo – rekreacyjnych na terenie Gminy

Tabela 3.8. Wykaz nieruchomości obiektów zabytkowych w gminie Bolesławiec

Tabela 3.9. Zestawienie danych świadczeniobiorców objętych pomocą w latach 2016-2021

Tabela 3.10. Wyjazdy jednostek OSP Gminy Bolesławiec do działań ratowniczo - gaśniczych i ćwiczeń w latach 2016 - 2022 (do 22.09.2022)

Tabela 3.11. Sołectwa z terenu Gminy, które przystąpiły do Odnowy Wsi Dolnośląskiej

Tabela 5.1. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Bolesławiec – stan na rok 2021

Tabela 5.2. Sposób użytkowania gruntów rolnych

Tabela 6.1. Podmioty zarejestrowane w systemie REGON w latach 2016-2021

Tabela 6.2. Bezrobocie wg płci na terenie gminy w latach 2016 - 2021

Tabela 6.3. System gospodarowania odpadami komunalnymi

Tabela 7.1. Środki funduszu sołeckiego w Gminie w latach 2016 i 2021

Tabela 7.2. Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego w latach 2016 i 2021

Tabela 8.1. Projekty realizowane w latach 2016 – 2021

Tabela 12.1. Analiza SWOT

Tabela 13.1. Plan operacyjny dla Celu Głównego 1

Tabela 13.2. Plan operacyjny dla Celu Głównego 2

Tabela 13.3. Plan operacyjny dla Celu Głównego 3

Tabela 16.1. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy Bolesławiec ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego

Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec na lata 2023- 2028

Tabela 16.2. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy Bolesławiec z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego

Wykres 3.1. Rozwój liczby ludności Gminy Bolesławiec w latach 2016 – 2021

Wykres 5.1. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Bolesławiec – podział %

Uzasadnienie

Strategia stanowiąca załącznik do niniejszej uchwały jest nową strategią rozwoju Gminy Bolesławiec. Od uchwalenia w 2016 roku przez Radę Gminy Bolesławiec poprzedniej Strategii nastąpiło szereg zmian w sferze społecznej i gospodarczej. Strategia Rozwoju Gminy Bolesławiec stanowić będzie podstawę do prowadzenia przez władze samorządowe długookresowej polityki rozwoju. Niniejszy dokument będzie służył jako punkt odniesienia dla działań o charakterze rozwojowym, podejmowanych ze środków własnych budżetu Gminy Bolesławiec, ze środków budżetu Unii Europejskiej oraz innych zewnętrznych źródeł finansowania.

Dokument przedstawia sposób alokacji zidentyfikowanych zasobów gminy przy określonych warunkach zewnętrznych. Określa priorytetowe obszary działań oraz zestawy celów i zadań koniecznych do realizacji zrównoważonego rozwoju.